

4.3
Poul Kjær Poulsgaard
Madumvej 40
6990 Ulfborg

Dato: 29-09-2010
Sagsnr.: 006052-2010
Henv. til: Ole Lousdal
Tlf.: 96117795

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af svinebruget **GADEGAARD**

Madumvej 6, 6990 Ulfborg
Beliggende på matr. nr. 14a Madum by, Madum

**MILJØGODKENDELSE ER MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF
4/12-2009 OM MILJØGODKEN-
DELSE M.V. AF HUSDYRBRUG.**

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN.....	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ.....	6
MEDDELELSE OM GODKENDELSE.....	7
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	8
GENERELLE FORHOLD.....	8
Dokumentation	8
Frist for udnyttelse af godkendelse	8
Ansøger og ejerforhold	8
Ophør af husdyrbruget	8
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	9
Det ansøgte husdyrhold	9
Stalde	9
Ventilation	9
Rengøring af staldanlæg	9
Foder.....	9
Døde dyr	10
Opbevaring af flydende husdyrgødning	10
Påfyldning af gyllevogne	11
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>11</i>
Lugt	11
Transport.....	12
Støj.....	12
Støv.....	12
Lys	13
Spildevand	13
Skadedyr	13
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	13
Miljø- og ressourcestyring	14
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	15
Drift af husdyrbrugets arealer	15
Udskiftning af udbringningsarealer	15
Udbringning af husdyrgødning	15
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets arealer.....</i>	<i>16</i>
Fosfor.....	16
Grundvand	17
Affaldsprodukter til jordbrugsformål	17
Forebyggelse af forurening af vandmiljøet	17
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD.....	18
KLAGEVEJLEDNING	18
OFFENTLIGGØRELSE	18
RETSBESKYTTELSE	24
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	24
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	24
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	26
GENERELLE FORHOLD.....	26
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	<i>26</i>
<i>Lokalisering og planmæssige forhold .....</i>	<i>27</i>
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder.....</i>	<i>28</i>
<i>Ophør af husdyrbruget.....</i>	<i>29</i>
<i>Alternative muligheder.....</i>	<i>29</i>
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	30
Det ansøgte husdyrhold	30
Produktionsniveau	30

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Stalde.....	31
BAT i staldanlæg.....	31
Ansøger valg og fravalg af BAT - Staldafsnit i stalde 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3.....	33
Holstebro Kommunes vurdering af ansøgers fravalg af BAT.....	34
Ventilation.....	37
Rengøring af staldanlæg.....	37
Foder.....	37
Fyringsanlæg.....	40
Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof.....	41
Affald og kemikalier.....	41
Døde dyr.....	42
Sprøjtemidler og medicin.....	43
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	44
Påfyldning af gyllevogne.....	46
Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning.....	47
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg.....</i>	<i>47</i>
Ammoniak.....	47
Lugt.....	49
Transport.....	51
Støj.....	53
Støv.....	54
Lys.....	55
Spildevand.....	56
Skadedyr.....	56
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	57
Renere teknologi og ressourcestyring.....	59
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	63
Drift af husdyrbrugets arealer.....	63
Udskiftning af udbringningsarealer.....	65
Sædskiye.....	65
Udbringning af husdyrgødning.....	66
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer.....</i>	<i>68</i>
Grundvand.....	68
Generelle betragtninger for Natura 2000-områder.....	70
Beskrivelse af Stadil og Vest Stadil Fjord og udpegningsgrundlag.....	71
Husdyrtrykket i oplandet til Stadil Fjord.....	76
Fosfor i oplandet til Stadil Fjord.....	77
Nitrat.....	80
Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen af Stadil Fjord.....	80
Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning.....	82
Bilag IV-arter.....	83
Grundlaget for forhåndsvurdering for opland til Stadil Fjord.....	84
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET.....	85
BILAG.....	86
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED.....	86
BILAG 2 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED I FORHOLD TIL ANSØGERS ØVRIGE EJENDOMME.....	87
BILAG 3 – SITUATIONSPLAN – HUSDYRBRUGETS INDRETNING.....	88
BILAG 3 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING – FORKLARING.....	89
BILAG 4 – AFLØBSPLAN.....	90
BILAG 5 – TRANSPORTVEJE.....	91
BILAG 6 – AREALER OG AFTALEFORHOLD.....	92
BILAG 7 – OVERSIGTSKORT OVER AREALER – NATURA 2000-OMRÅDER.....	93
BILAG 8 – AREALER I FORHOLD TIL BUFFERZONER I FORHOLD TIL § 7 NATURTYPER 1/2.....	94
BILAG 8 – EJENDOMMEN I FORHOLD TIL BUFFERZONER I FORHOLD TIL § 7 NATURTYPER 2/2.....	95
BILAG 9 – LOKALISERING I FORHOLD § 3 BESKYTTET NATUR OG VANDLØB – DEL 1 AF 3.....	96
BILAG 9 – LOKALISERING I FORHOLD § 3 BESKYTTET NATUR OG VANDLØB – DEL 2 AF 3.....	97
BILAG 9 – LOKALISERING I FORHOLD § 3 BESKYTTET NATUR OG VANDLØB – DEL 3 AF 3.....	98
BILAG 10 – SÆDSKIFTER.....	99
BILAG 11 – LOKALISERING I FORHOLD TIL NABOER – LUGTFORHOLD.....	100

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

BILAG 12 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING ANLÆG OG AREALER	101
BILAG 13 – FJORDOMRÅDER.....	102
BILAG 14 – JORDBUNDSTYPER.....	103
BILAG 15 – GRUNDEVANDSINTERESSER	104
BILAG 16 – RISIKOOMRÅDER FOR FOSFORUDVASKNING (OKKERKLASSER)	105
BILAG 17 – RISIKOOMRÅDER FOR NITRATUDVASKNING (NITRATKLASSE)	106
BILAG 18 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 2	107
BILAG 18 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 2	108
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 1/8.....	109
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 2/8.....	110
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 3/8.....	111
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 4/8.....	112
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 5/8.....	113
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 6/8.....	114
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 7/8.....	115
BILAG 19 – § 21 VURDERING FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE 8/8.....	116
BILAG 20 – BEMÆRKNINGER INDKOMMET I 6 UGERS OFFENTLIGHEDSPERIODEN.....	117
BILAG 21 – BEREGNET EMISSIONSGRÆNSEVÆRDI FOR FOSFOR (BEMÆRK VÆGTKORREKTION)	129
BILAG 22 – JORDVOLD VED GYLLEBEHOLDER.....	130
BILAG 23 – BEREGNEDE EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIER FOR FOSFOR	131

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	29-09-2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 12 (over 250 DE)
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	Poul Kjær Poulsgaard
CVR-nr. / P-nr.	27877389 / 1.001.862.025/
Husdyrbrugets adresse	Madumvej 6, 6990 Ulfborg
Husdyrbrugets telefonnumre	9749 2099/2148 6816
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Poul Kjær Poulsgaard
Matrikel	14a m.fl. Madum by, Madum
CHR	56265
(i)-mærket, bek. 1640 / 13/12-2006	Ja
Ejendomsnr.	661-0180423
Husdyrbrugets konsulent	Heden og Fjorden, att. Helle Borum, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, tlf. 9629 6666, hbo@hflc.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Der er ansøgt om godkendelse af udvidelse af slagtesvineproduktionen på husdyrbruget Madumvej 6, 6990 Ulfborg fra en årlig produktion af 6.453 slagtesvin i vægtintervallet 37-107 kg og 600 mink årstæver, i alt svarende til 176,51 DE til en årlig produktion af 11.700 slagtesvin i vægtintervallet 35-120 kg, svarende til 393,95 DE.

Udvidelsen sker i eksisterende bygninger. Der søges ikke om bygningsmæssige ændringer. Det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % samt kommunens BAT-niveau for ammoniak opnås ved overdækning af en gyllebeholder, samt ved anvendelse af type 2 korrektionsformel for kvælstof i foderet til slagtesvin. Lugtgenegrænserne til omkringboende og nærmeste bebyggelser er overholdt.

Der har tidligere været minkopdræt på ejendommen i åbne haller øst for gyllebeholderne. I forbindelse med ansøgningen om udvidelse af slagtesvineproduktionen er minkproduktionen nedlagt og hallerne fjernet.

Ejendommen drives i samdrift med ejendommene Madumvej 40 og Vedersøvej 2, 6990 Ulfborg. Ansøgningen omfatter 322,17 ha ejet og forpagtet arealer og 429,89 ha aftalearealer. Der modtages gylle til udbringning på bedriftens arealer fra svineproduktionen på Vedersøvej 2, som godkendes sideløbende med nærværende godkendelse. Der modtages endvidere gylle til udbringning på bedriftens arealer fra svineproduktionen på Madumvej 40. Der er i forbindelse med godkendelsen udarbejdet 4 arealgodkendelser efter husdyrlovens § 16, heraf 3 i Holstebro Kommune.

Den tidligere miljøgodkendelse af ejendommen af 20. november 2006, som er udarbejdet af den tidligere Ulfborg-Vemb kommune, er ophævet med Miljøklagenævnets afgørelse af 6. januar 2010. Der er søgt om miljøgodkendelse efter § 12 i Lov nr. 1486 af 4/12 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ringkøbing Amt har i 2006 foretaget en VVM screening af staldudvidelse på 1.000 m² og opførelse af gyllebeholder på 2.500 m³ samt en produktionsudvidelse til 9.310 slagtesvin (37-102 kg), svarende til 249,7 DE efter dagældende omregningsfaktor. Gyllebeholderen er opført i 2007 efter der er givet dispensation fra Holstebro kommune til en størrelse på 4.000 m³ mod de 2.500 m³, der blev givet tilladelse til i 2006. Stalden er ligeledes opført i 2007.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Det ansøgte husdyrbruget er større end 210 DE slagtesvin over 30 kg eller mere end 2.000 stipladser og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for virksomhedens forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion af 11.700 slagtesvin (35-120 kg) svarende til i alt 393,95 DE på husdyrbruget matr. nr. 14a m.fl. Madum by, Madum, beliggende på Madumvej 6, 6990 Madum.

Godkendelsen bygger på virksomhedens ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer), og en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget samt aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden. Under generelle vilkår er stillet vilkår, der er gældende for både anlægs- og arealdelen.

På Holstebro Kommunes vegne

Ole Lousdal

Biolog

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og –bortskaffelse, samt mark- og gødningsplaner m.v., og driftsjournaler (jvf. bilag 18), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.
3. Der skal til enhver tid opbevares et eksemplar af miljøgodkendelsen på bedriften. De vilkår, der vedrører husdyrbrugets drift skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Frist for udnyttelse af godkendelse

---

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen.

Ansøger og ejerforhold

---

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

6. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilagemarkstakke og kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

7. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold på følgende antal stipladser:

Dyreart og dyretype	Stipladser	Dyrehold	
		Antal	DE
Slagtesvin (35-120 kg)	2.752	11.700	393,95
I alt			393,95

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i Skema 2 (side 30). Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

Stalde

---

8. Slagtesvinestalde 3, 5, 7 og 8 (1.1.1 og 1.1.3, jvf. bilag 3) skal være indrettet med drænet gulv + spalter (33/67) eller stald med mindre ammoniakemission.
9. Slagtesvinestald 5 nord (1.1.2, jvf. bilag 3) skal være indrettet med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52).

Ventilation

---

10. Ventilationsanlæggene skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang hvert forår.

Rengøring af staldanlæg

---

11. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

Foder

Vilkår 12 er beregnet ud fra de værdier, der er angivet i ansøgningen: 150 gram råprotein pr FESv og 2,94 FESv pr kg tilvækst i vægtintervallet 35-120 kg. Det indtastede foderforbrug, proteinindhold og vægtinterval er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer på en af de tre faktorer, skal det sikres, at vilkårs ligningen for foderkorrektionen er overholdt. Der anvendes i afgørelsen følgende formler til beregning af foderkorrektionen, jf. Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2005/06 fra Plantedirektoratet:

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

$((FE_{sv} \text{ pr. produceret svin} \times \text{råprotein pr. } FE_{sv} / 6250) - ((\text{slagtevægt} \times 1,31 - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 3,19$

Hvor:

$\text{Slagtevægt} \times 1,31 - \text{indgangsvægt} = \text{tilvæksten (85 kg)}$

$FE_{sv} \text{ pr. produceret svin} = 2,94 FE_{sv} \times 85 \text{ kg} = 249,9 FE$

Således at foderkorrektionen beregnes som:

$((249,9 \times 150 / 6250) - (85 \times 0,028)) / 3,19 = \underline{1,134}$

12. Korrektionsfaktor vedrørende kvælstof må højst være **1,134** beregnet efter ovenstående formel.
13. Ved tilsyn kan Holstebro Kommune desuden kræve fremlagt dokumentation, f.eks. ved prøver af det færdigblandede foder, fytaseindhold, råproteinindhold mv.
14. Der skal tilsættes fytase til foderet med en dosering på mindst 450 FYT, 300 FTU eller 300 PPU (afhængig af fytaseleverandørens specifikationer).
15. Der skal anvendes mindst 2 fasefodringer til slagtesvinene.
16. Der skal årligt laves en beregning til dokumentation af at vilkår 12 er overholdt. På kommunens forlangende skal ansøger lade e-kontrol udført til det niveau kommunen forlanger. Beregning og resultater af e-kontrol, samt følgesedler for de anvendte foderblandinger skal fremgå af husdyrbrugets driftsjournal og skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i minimum 5 år.

Døde dyr

---

17. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.

Kadaverpladsen skal placeres og indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

18. Husdyrbrugets gyllebeholder (1.1.5) skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.
19. Åbningen af teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn.
20. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

21. Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 19 noteres dette i logbogen med angivelse af årsag til dette.
22. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
23. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 18.

Påfyldning af gyllevogne

---

24. Ved anvendelse af traktorpumpe skal påfyldning af gyllevogn foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne ol. kan der stilles krav om, at påfyldning ol. skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Lugt

---

25. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.
26. Vinduer og døre i stalde skal altid være lukkede under normal drift af staldene, således at ventilationsanlægget i staldene fører udblæsningsluft fra staldene til tagafkast.
27. Der må kun undtagelsesvist (3-4 gange årligt) foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning fra anlægget lørdag eller søn- og helligdage.
28. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Transport

---

29. Transport til og fra husdyrbruget skal primært foregå inden for normal arbejdstid kl. 07.00-18.00. Undtagelsesvis accepteres dog, at transport foregår uden for normal arbejdstid. Der accepteres dog perioder med forøget aktivitet i forbindelse med sæsonpræget markarbejde.
30. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

Støj

---

31. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

32. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklender kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår 31 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjbe-regningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma

33. Vinduer og porte i ladebygningen skal holdes lukkede, når foderkværnen kører.

Støv

---

34. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.
35. Fodersiloer skal være forsynet med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning for at sikre mod støvgener ved indblæsning af foder.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Lys

---

36. Udendørs lys ved husdyrbruget må kun være tændt som arbejdslys og skal slukkes umiddelbart efter, at der ikke arbejdes ved området mere. Alternativt skal udendørs lys forsynes med bevægelsessensor. Der henvises til afsnittet renere teknologi og ressourcestyring.

Spildevand

---

37. Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, og sprøjtemiddelrester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystem. Udbringning skal ske jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning
38. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.
39. Vask af sprøjte, maskiner og påfyldning af sprøjtemidler m.v. på ejendommen Madumvej 6 skal ske på en vaskeplads indrettet efter landbrugets byggeblad nr. 103.11-03 (evt. uden olieudskillere).

Skadedyr

---

40. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
41. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.
42. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at risikoen for tilhold af skadedyr (rotter m.v.) minimeres.

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

43. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til: **Alarmcentralen, tlf.: 1-1-2** og efterfølgende til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, tlf.: 96 11 75 57 (normal arbejdstid) eller miljøvagten på tlf. 40205057 eller tlf. 24253179 (udenfor normal arbejdstid).
44. Der skal, senest 6 mdr. efter meddelelse af godkendelse, udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være skriftligt og accepteres af Holstebro Kommune. Forslag til beredskabsplan skal sendes til kommunen senest 5 mdr. efter meddelelse af godkendelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

45. Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:

- Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen, herunder placering af drænbrønde på arealet øst for ejendommen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse af materiel der er tilgængeligt på bedriften eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.

46. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret. Såfremt der på gården ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal beredskabsplanen foreligge i et sprog, som disse forstår.

47. Ved den overjordiske dieselolietank i maskinhuset (bygning 4) skal der laves tiltag, der minimerer risikoen for påkørsel af tanken.

48. Der skal være etableret en jordvold (ca. 1 meter) ved markboringen øst for gyllebeholderne der sikrer, at gylle ved uheld ikke kan løbe til boringen.

Miljø- og ressourcestyring

---

49. Husdyrbruget skal minimum en gang i kvartalet føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.

50. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.

51. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen.

Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:

- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning
- Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
- Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
- Reparations- og vedligeholdelsesplaner
- Affaldsreducerede tiltag

52. Hele husdyrbruget skal indenfor 1 år efter meddelelse af godkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførsel af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Det nye byggeri skal i projekteringen gennemgås af en energifaglig konsulent.
- Husdyrbruget skal undersøge muligheden for etablering af bevægelsessensorstyret udebe-lysning.
- I forbindelse af projekteringen af nye staldbygninger, skal husdyrbruget undersøge mulighe- den for etablering af stationært anlæg til iblødsætning.

53. Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

---

54. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer drevet under bedrif- ten Madumvej 40, 6990 Ulfborg, der fremgår af bilag 6.
55. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på arealerne drevet under bedriften Madumvej 40, 6990 Ulfborg, svarende til 450,61 DE med den husdyrgødnings- sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af Skema 6 side 63, og så- ledes at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 1,40 DE/ha.
56. Der skal foreligge dokumentation for at gylle svarende til 554 DE med den hus- dyrgødnings sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af Skema 6 side 63, fraføres til afsætning på aftalearealer.
57. I forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal husdyrbruget kunne dokumentere, at gyllen udspredes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.

Udskiftning af udbringningsarealer

Vilkår 58 fremgår af udtalelse fra Ringkøbing-Skjern kommune, jf. bilag 19

58. Ønskes udbringningsarealer beliggende i Ringkøbing-Skjern kommune ændret, skal det anmeldes til Ringkøbing-Skjern kommune, jf. kapitel 5 i bekendtgørelse om tilladelser om godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Udbringning af husdyrgødning

---

59. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god land- mandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tæt- bebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

60. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
61. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.
62. På arealerne 14-0, 18-1, 18-2 og 40-0 skal der i en afstand af 20 m fra de højt målsatte § 3 beskyttede områder ske nedfældning af gyllen.

MILJØPÅVIRKNING FRA HUSDYRBRUGETS AREALER

Fosfor

---

63. På udspretningsarealerne 1-0, 1-1, 2-0, 2-1, 3-0, 4-0, 7-0, 10-0, 12-0, 13-1, 18-0, 20-0, 20-1, 20-2, 20-3, 21-0, 20-1, 20-3, 21-0, 21-1, 22-0, 23-1, 25-1, 25-2, 25-3, 27-0, 27-1, 27-2 41-0, 47-7, 50-0, 51-0 og 51-1, skal der skal ved sædskifte opretholdes fosforbalance på ejede og forpagtede arealer uden ledig fosforbindingskapacitet. Fosforbalancen opgøres som forskellen mellem den tilførte mængde fosfor og den mængde fosfor, som fraføres med afgrøderne efter plantedirektorens retningsgivende normer for fosfor for de respektive år. Vilåret gælder enhver femårs periode efter 2012.

For lavbundsjord (humus) gælder, at der er ledig fosforbindingskapacitet, når forholdet mellem bikarbonat-dithionite ekstraherbart jern og fosfor er større end 20. For ikke lavbundsjord (humus) er der ledig fosforbindingskapacitet, når det gennemsnitlige fosfortal for marken er mindre end 4.

64. Der skal senest 2012 foreligge fosfortal, der er maksimalt fem år gamle, for ejede og forpagtede udbringningsarealer. Jordprøver til analyse for fosfortal skal udtages for hver 5 hektar markareal. Fosfortallene skal fremgå af markplan (kortbilag over marker) og anføres for hvert delareal. Kortbilag over markplan, med analyser for fosfortal, skal indsendes som dokumentation til Holstebro Kommune, når analyserne foreligger.
65. Som alternativ til vilkår 63 og 64 kan det vælges, at der på markerne 2-0, 2-1, 20-1, 20-3, 21-0, 22-0, 23-1, 25-0, 27-0, 27-1, 27-2, 41-0, 47-7, 51-0 og 51-1 langs med vandløbet etableres 10 meter brede dyrkningsfrie bræmmer. Vælges vilkår 65 som alternativ til vilkår 63 og 64 skal dette fremgå af driftsjournalen. Valget skal foretages når godkendelsen tages i brug.

Hvis bræmmen fyldes med jord eller hvis vandet graver en rende gennem bræmmen skal området vedligeholdes. Ved gentagende gennembrud på bræmmen skal denne gøres bredere, så dette ikke sker (op til 15 meter). Ved opfyldning af bræmmen med jord skal det opsamlede materiale i bræmmen bortgraves.

Bræmmerne skal minimum hvert 2. år ryddes for opvækst af træer/buske. Rydningen skal fremgå af driftsjournalen. Såfremt godkendelsen tages i brug mens

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

der er afgrøder på markerne gælder vilkåret først fra efterfølgende planperiode og fremad.

Grundvand

---

66. Der skal etableres efterafgrøder på udspretningsarealerne svarende til 0,9 procentpoint udover plantedirektoratets pligtige efterafgrødekrav. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
67. Efterafgrøderne skal fortrinsvis etableres på markerne 51-0, 52-0, 53-0, 53-1, 53-2 og 53-3.

Affaldsprodukter til jordbrugsformål

---

68. Der må ikke udbringes spildevandsslam, bioaske og øvrige affaldsprodukter til jordbrugsformål eller andre jordforbedrende midler eller produkter med indhold af kvælstof eller fosfor, på husdyrbrugets arealer.

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

---

69. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
70. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstoffoptag og størst vækst.
71. Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.
72. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 27-10-2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 29-09-2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Inddragelse af offentligheden er første gang sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i Holstebro Onsdag i perioden 15.4.2009 til den 29.4.2009.

I forbindelse med offentliggørelse af ansøgningsmaterialet om udvidelse af slagtesvineproduktionen på Madumvej 6 indkom der ikke bemærkninger.

Holstebro Kommune sendte første gang forslag til miljøgodkendelse af Madumvej 6 i 6 ugers høring fra 20-12-2009 til og med 02-02-2010. Dette forslag til godkendelse tog udgangspunkt i det antal af dyreenheder, der var godkendt af Ulfborg Vemb Kommune i afgørelse om miljøgodkendelse af Madumvej 6, den 20.11.2006. Miljøklagenævnet hjemviste ved afgørelse af 6.1.2010 sagen til fornyet behandling ved Holstebro Kommune med henblik på fornyet godkendelse efter husdyrbrugsloven.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der indkom i partshøringsperioden klager over afgørelsen fra en række af ejendommens naboer, herunder naboerne på adresserne Madumvej 10 (nærmeste nabo), Madumvej 3, Madumvej 5, Madumvej 16, Madum Kirkevej 1 og Madum Kirkevej 7.

Af klagerne fremgår, at:

- Grundlaget for Holstebro Kommunes afgørelse ikke menes at være til stede efter Miljøklagenævnets hjemvisning af Ulfborg-Vemb Kommunes miljøgodkendelse af Madumvej 6, jf. ovenstående.
- At der ikke menes gennemført en tilbundsgående vurdering af ammoniakpåvirkningen af Natura 2000 områder og nærmeste § 7 naturområde.
- At BAT niveauet i godkendelsen ikke menes tilstrækkeligt og at især tiltag i forhold til begrænsning af lugt fra anlægget ikke er tilstrækkeligt beskrevet.
- At anvendelsen af valle til fodringen menes at udgøre et væsentligt lugtproblem, idet lugtgenerne angives som fordoblet ved anvendelse af valle.
- At støjgener som følge af transport ikke i tilstrækkelig grad er beskrevet og søgt begrænset.
- At lugtgenerne ved naboer som følge af ejendommens produktion på den eksisterende placering udgør et problem for naboer og omboende.

Der er efterfølgende indsendt ny ansøgning om miljøgodkendelse af Madumvej 6.

Holstebro Kommune har inddraget ovenstående klager i behandlingen af miljøgodkendelsen af udvidelse af svineproduktionen på Madumvej 6 således:

- Som følge af Miljøklagenævnets hjemvisning af Ulfborg-Vemb Kommunes miljøgodkendelse, er udgangspunktet for dyreholdet og produktionen (nudrift) tilpasset i ansøgningen, således at der behandles en udvidelse af produktionen fra 6.453 slagtesvin (37-107 kg) og 600 mink årstæver svarende til i alt 176,51 DE. Det bemærkes hertil, at den eksisterende minkdrift på ejendommen ikke videreføres. De eksisterende minkhaller er fjernet.
- Holstebro Kommune har vurderet, at den nye ansøgning skal behandles i henhold til husdyrlovens reduktionskrav om 25 % som er gældende for ansøgninger indsendt i 2009, således at der som grundlag for afgørelsen lægges en større ammoniakreduktion til grund for behandlingen. Holstebro Kommune har foretaget en nærmere vurdering af ammoniakpåvirkningen fra projektet på Natura 2000-områder og naturområder udpeget efter naturbeskyttelseslovens § 3 og områder omfattet af husdyrlovens § 7. Det bemærkes hertil, at det ansøgte projekt efter udvidelsen overholder husdyrlovens afskæringskrav. Den beregnede meremission til nærmeste § 7 naturområde er beregnet til 0,17 kg N/ha/år. Hvilket er væsentligt under lovens krav om 0,3 kg N/ha/år. Holstebro Kommune vurderer, at meremissionen ikke vil medføre ændringer i naturområdet. Udvidelsen vil give anledning til en samlet merpåvirkning af nærmeste Natura 2000-område på 0,023 kgN/ha/år, hvilket kommunen vurderer ikke vil give anledning til påvirkning af udpegningsgrundlaget for området eller påvirkning af de bilag IV arter der kan tænkes at være i området. Den samlede kvælstofpåvirkning af Stadil Fjord, som projektet afvander til vil være meget ringe og under 0,5 promille af den samlede belastning til fjordområdet.
- Udvidelsen foregår i eksisterende staldanlæg, hvor seneste stald er etableret i 2007. Der er i loven krav om, at BAT indføres i nye staldanlæg samt at der også

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

skal indføres BAT i eksisterende stalde, men således at ansøger gives en rimelig frist til at gennemføre BAT. Der er i forbindelse med ansøgningen udarbejdet en gennemgang af teknologiske tiltag for reduktion af miljøpåvirkningen, herunder lugt, fra ejendommen. I denne er inddraget økonomiske betragtninger iht. proportionalitetsprincippet. Projektet overholder lovens lugtkrav. Ansøger har med baggrund i disse betragtninger og beregninger fravalgt luftrensning (biologisk og kemisk). Som hovedårsag hertil er angivet, at der på tidspunktet for indsendelse af ansøgningen og behandlingen af godkendelsen ikke findes rensesystemer på markedet der tilstrækkeligt sikkert og indenfor en økonomisk overskuelig investering kan sikre, at ammoniakemissionen og lugt fra staldene reduceres. Ansøger angiver, at udviklingen på dette område følges mhp. at implementere teknologien når den er driftssikker og økonomisk opnåelig. Holstebro Kommune finder ikke grundlag for at tilside-sætte ansøgers vurdering. Det bemærkes i øvrigt, at der etableres overdækning af gyllebeholder, hvilket ikke beregningsmæssigt påvirker lugten fra ejendommen, men efter kommunens vurdering vil medvirke til, at lugtgener begrænses. Kommunen vurderer, at der i forholdet til øvrige forhold på ejendommen, herunder foderhåndteringen der foregår i lukket system, således at lugtgener begrænses og management i øvrigt lever op til BAT for en bedrift af den ansøgte størrelse.

Kommunen bemærker hertil, at der på tidspunktet for godkendelsens behandling pågik et arbejde ift. teknologiafdækning og opstilling af BAT niveauer for bl.a. slagtesvineproduktioner. I 6 ugers høringsperioden er dette udredningsarbejde for slagtesvin afsluttet. Jf. senere afsnit og bilag fremgår det, at husdyrbruget overholder miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier som er opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi.

- Der anvendes også fremover valletilsætning til vådfoder på ejendommen. Foderproduktionen foregår på Madumvej 40. Der er lukket fodertank på Madumvej 6, hvorfra foder til de enkelte svin doseres igen i lukket system. Holstebro Kommune har ikke fundet belæg for, at anvendelsen af valle i vådfoderet, som det er beskrevet i ansøgningen vil give anledning til forøgede lugtgener.
- Der er foretaget en kortlægning af transportforholdene i forbindelse med ansøgningen. Kortlægningen omfatter samtlige forekommende transportter til og fra ejendommen. Der er i denne angivet, at den overvejende del af transporterne vil foregå i dagtimerne, ligesom intern transport på ejendommen søges holdt i dagtimerne og sker på hensynsfuld måde ift. godt landmandskab. Holstebro Kommune finder ikke, at de beskrevne transportforhold vil give anledning til væsentlige støj eller støvgener ved naboer. Der må dog, som nabo til en virksomhed påregnes mindre gener som følge af transport, især i høstperioder, hvor aktiviteten kan være forøget.
- Mht. lugtgener generelt fra slagtesvineproduktionen på Madumvej 6 bemærker Holstebro Kommune, at der i ansøgningen er fokuseret på tiltag til minimering af disse ved anvendelse af godt landmandskab, men også, at der gennem de ovenfor beskrevne overvejelser ift. BAT er fokus på minimering af lugtgener. Der er stillet vilkår i afgørelsen, bl.a. om drift og vedligehold af ventilationsanlæg, drift af stalde ift. minimering af søleadfærd (f.eks. ved overbrusning), der vil reducere lugt fra dyrene. Holstebro Kommune vil løbende følge udviklingen på det pågående arbejde ift. teknologiafdækning og opstilling af BAT niveauer for bl.a. slagtesvineproduktioner. I forbindelse med kommende revision af miljøgodkendelsen efter 8 år vil kommunen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

inddrage det niveau for BAT der foreligger på det tidspunkt. Det forventes, at der på dette tidspunkt foreligger et fagligt grundlag og teknologier der indenfor økonomisk proportionale rammer muliggør etablering af bl.a. lugt og ammoniakreducerende tiltag.

Det bemærkes, at Holstebro Kommune har valgt, at genbehandle godkendelsen af Veder søvej 2, således at der sikres overensstemmelse mellem afgørelserne og således at der sker en samtidig sagsbehandling af de to sammenhørende sager.

Holstebro Kommune har valgt at genannoncere ansøgning om miljøgodkendelse af Madumvej 6, 6990 Ulfborg i Holstebro Onsdag i perioden fra 21.04.2010 til og med 05.05.2010.

Afgørelsen sendes til:

- Poul Kjær Poulsgaard, Madumvej 40, 6990 Ulfborg (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Knud Erik Jensen Thorup, Madumvej 15, 6990 Ulfborg (nabo).
- Johan Pedersen, Madumvej 32, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jan Sejer Moseby Pedersen, Madumvej 13, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jeanette Nielsen, Madumvej 30, 6990 Ulfborg (nabo).
- Flemming Jørgensen, Madumvej 11, 6990 Ulfborg (nabo).
- Lissi Mikkelsen, Møllebakken 17, 6990 Ulfborg (nabo).
- Gudrun Fischer Fredskilde, Madumvej 9, 6990 Ulfborg (nabo).
- Elly Høg, Madumvej 26a, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jens Bastrup Jørgensen, Madumvej 26, 6990 Ulfborg (nabo).
- Johannes Mogensen, Madumvej 7, 6990 Ulfborg (nabo).
- Henrik Thulstrup Just, Nørremarksvej 21, Vejrum, 8830 Tjele (nabo).
- Hans Henrik Lerche Jensen, Madumvej 22, 6990 Ulfborg (nabo).
- Henning Fauerby Andersen, Madumvej 8, 6990 Ulfborg (nabo).
- Lone Kloster Eskildsen Jørgensen, Skorkærvej 16, 6990 Ulfborg (nabo).
- Karl Erik Halkjær, Madumvej 2, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jørgen Jensen, Madumvej 4, 6990 Ulfborg (nabo).
- Anders Øster Pedersen, Madum Kirkevej 2, 6990 Ulfborg (nabo).
- FORENINGEN MADUM FORSAMLINGSHUS, Madum Kirkevej 3, 6990 Ulfborg (nabo). FORENINGEN MADUM FORSAMLINGSHUS c/o Annita Lauridsen, Madumvej 16 Madum 6990 Ulfborg
- Peter Sig Jørgensen, Madum Kirkevej 4, 6990 Ulfborg (nabo).
- MADUM MENIGHEDSRÅD, Madum Kirkevej 5, 6990 Ulfborg (nabo). (Madum Menighedsråd Ved Per Jacobsen, Madum Kærgårdvej 8, 6990 Ulfborg)
- Gunhild Pedersen, Madumvej 1, 6990 Ulfborg (nabo).
- Svend Kristian Knapp Kjeldsteen, Madumvej 3a, 6990 Ulfborg (nabo).

- Svend Ebbensgaard, Kæret 13, 6990 Ulfborg (ejer af aftalearealer).
- Peter Østergaard, Ringkøbingvej 18, 6990 Ulfborg (ejer af aftalearealer).
- Jens Ebbensgaard, Madumvej 18, 6990 Ulfborg (nabo + ejer af aftalearealer).
- Bent Bennedsgaard, Ringkøbingvej 22, 6990 Ulfborg (nabo + ejer af aftalearealer).
- Thomas Mogensen, Vedersøvej 4, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Else Andreasen, Madumkærgårdsvej 5, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Bo Nørgaard Vesterhavsvej 42, Vedersø, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Ove Tved, Ringkøbingvej 9, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Thorkild Poulsgaard, Vedersøvej 2, Vedersø, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Preben Nørgaard, Tim Kirkevej 92, 6980 Tim (ejer af forpagtede arealer).

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse samt miljøgodkendelse er sendt til:

- Birgit og Claus Nielsen, Madum Kirkevej 6, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).
- Henrik Christensen, Madum Kirkevej 7, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).
- Alison Mary Pedersen og Erik Styrbjørn Pedersen, Madumvej 10, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).
- Kristian Jensen, Madumvej 3, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).
- Peder Terkelsen, Madumvej 5, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).
- Ole Vad Jørgensen, Brændgårdvej 57, 2 th. 7400 Herning (nabo, Madumvej 12, kommentar i 6 ugers høringen).
- Peter Maarup, Skorkærvej 9, 6990 Ulfborg (kommentar i 6 ugers høringen)
- Kurt og Annita Lauridsen, Madumvej 16, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).
- Lisbet Moeskjær Haslund og Kim Haslund, Madum kirkevej 1, 6990 Ulfborg (nabo, kommentar i 6 ugers høringen).

- Helle Borum, Heden og Fjorden, E-post: hbo@hflc.dk. (ansøgers konsulent).
- Ringkøbing-Skjern kommune, Miljø og Natur Landbrug. E-post: post@rsk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

I perioden 07-07-2010 til 18-08-2010 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret i Holstebro Onsdag, på Holstebro Kommunes hjemmeside og er sendt til nedenstående.

- Kristian Jensen, Madumvej 3, 6990 Ulfborg (nabo).
- Peder Terkelsen, Madumvej 5, 6990 Ulfborg (nabo).
- Alison Mary Pedersen og Erik Styrbjørn Pedersen, Madumvej 10, 6990 Ulfborg (nabo).
- Kurt og Annita Lauridsen, Madumvej 16, 6990 Ulfborg (nabo).
- Lisbet Moeskjær Haslund og Kim Haslund, Madum kirkevej 1, 6990 Ulfborg (nabo).
- Henrik Christensen, Madum Kirkevej 7, 6990 Ulfborg (nabo).
- Knud Erik Jensen Thorup, Madumvej 15, 6990 Ulfborg (nabo).
- Johan Pedersen, Madumvej 32, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jan Sejer Moseby Pedersen, Madumvej 13, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jeanette Nielsen, Madumvej 30, 6990 Ulfborg (nabo).
- Flemming Jørgensen, Madumvej 11, 6990 Ulfborg (nabo).
- Lissi Mikkelsen, Møllebakken 17, 6990 Ulfborg (nabo).
- Gudrun Fischer Fredskilde, Madumvej 9, 6990 Ulfborg (nabo).
- Elly Høg, Madumvej 26a, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jens Bastrup Jørgensen, Madumvej 26, 6990 Ulfborg (nabo).
- Johannes Mogensen, Madumvej 7, 6990 Ulfborg (nabo).
- Henrik Thulstrup Just, Nørremarksvej 21, Vejrum, 8830 Tjele (nabo).

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Hans Henrik Lerche Jensen , Madumvej 22, 6990 Ulfborg (nabo).
- Henning Fauerby Andersen , Madumvej 8, 6990 Ulfborg (nabo).
- Lone Kloster Eskildsen Jørgensen, Skorkærvej 16, 6990 Ulfborg (nabo).
- Ole Vad Jørgensen , Brændgårdvej 57, 2 th. 7400 Herning (nabo).
- Karl Erik Halkjær , Madumvej 2, 6990 Ulfborg (nabo).
- Jørgen Jensen , Madumvej 4, 6990 Ulfborg (nabo).
- Anders Øster Pedersen , Madum Kirkevej 2, 6990 Ulfborg (nabo).
- FORENINGEN MADUM FORSAMLINGSHUS , Madum Kirkevej 3, 6990 Ulfborg (nabo). FORENINGEN MADUM FORSAMLINGSHUS c/o Annita Lauridsen, Madumvej 16 Madum 6990 Ulfborg
- Peter Sig Jørgensen , Madum Kirkevej 4, 6990 Ulfborg (nabo).
- MADUM MENIGHEDSRÅD , Madum Kirkevej 5, 6990 Ulfborg (nabo). (Madum Menighedsråd Ved Per Jacobsen, Madum Kærgårdvej 8, 6990 Ulfborg)
- Claus Nielsen, Madum Kirkevej 6, 6990 Ulfborg (nabo).
- Gunhild Pedersen, Madumvej 1, 6990 Ulfborg (nabo).
- Svend Kristian Knapp Kjeldsteen, Madumvej 3a, 6990 Ulfborg (nabo).
- Svend Ebbensgaard, Kæret 13, 6990 Ulfborg (ejer af aftalearealer).
- Peter Østergaard, Ringkøbingvej 18, 6990 Ulfborg (ejer af aftalearealer).
- Jens Ebbensgaard, Madumvej 18, 6990 Ulfborg (nabo + ejer af aftalearealer).
- Bent Bennedsgaard, Ringkøbingvej 22, 6990 Ulfborg (nabo + ejer af aftalearealer).
- Thomas Mogensen, Vedersøvej 4, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Else Andreasen, Madumkærgårdsvej 5, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Bo Nørgaard Vesterhavsvej 42, Vedersø, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Ove Tved, Ringkøbingvej 9, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Thorkild Poulsgaard, Vedersøvej 2, Vedersø, 6990 Ulfborg (ejer af forpagtede arealer).
- Preben Nørgaard, Tim Kirkevej 92, 6980 Tim (ejer af forpagtede arealer).
- Helle Borum, Heden og Fjorden, E-post: hbo@hflc.dk. (ansøgers konsulent).
- Ringkøbing-Skjern kommune, Miljø og Natur Landbrug. E-post: post@rsk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

I 6 ugers høringsperioden er der indkommet bemærkninger fra følgende:

- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4b, 2200 København N
- Birgit og Claus Nielsen, Madum Kirkevej 6, 6990 Ulfborg
- Henrik Christensen, Madum Kirkevej 7., 6990 Ulfborg
- Lisbeth Moeskjær Haslund og Kim Haslund, Madum Kirkevej 1, 6990 Ulfborg
- Kurt Lauridsen, Madumvej 16, 6990 Ulfborg.
- Erik Styrbjørn og Alison Mary Pedersen, Madumvej 10, 6990 Ulfborg.
- Peder Terkelsen, Madumvej 5, 6990 Ulfborg.
- Kristian Jensen, Madumvej 3, 6990 Ulfborg.
- Peter Maarup, Skorkærvej 9, 6990 Ulfborg.
- Ole Vad Jørgensen, Madumvej 12, 6990 Ulfborg.

Bemærkningerne er behandlet under bilag og tilretninger fremgår af godkendelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Madumvej 6, 6990 Ulfborg, samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede) der drives under bedriften Madumvej 40, 6990 Ulfborg og er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009 hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31/03 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 29-09-2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og anordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Poul Kjær Poulsgaard ejer og driver svinebedriften, Gadegaard, Madumvej 6, 6990 Ulfborg. Ejendommen drives i samdrift med ejendommene Madumvej 40 og Vedersøvej 2,

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

6990 Ulfborg. Den drifts- og miljøansvarlige på ejendommen er ejer, Poul Kjær Pouls-gaard.

Det vurderes at være vigtigt, at personer, der arbejder på ejendommen, kender godkendelsens vilkår, for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles derfor vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller ændringer i de personer der er ansvarlige for driften, herunder ansvarlig for de miljømæssige forhold på husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbruget ligger på Madumvej 6, 6990 Ulfborg - cirka 760 m øst for Madum Gårde og cirka 2,8 km SSV for Ulfborg by. Husdyrbruget beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i jordbrugsområde.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste naboer og byzone m.v. jf. bilag 2	Afstand
Nærmeste nabo (Madumvej 3) – krav 50 meter	161 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Ulfborg by) - krav 50 meter	2.840 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende – (Tvind Skolerne) - krav 50 meter	ca. 1900 m
Samlet bebyggelse (Madum Gårde)	ca. 760 m

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder, jf. bilag 7, 8 og 9:	Afstand
Højmose	>20 km
Lobelissø	17,8 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	880 m
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	880 m
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	7,7 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	7,7 km
Ammoniakkfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnållalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	5 km
^{*)} Disse søtyper er endnu ikke fuldstændigt kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.	

Svinebruget ligger i et relativt tyndt befolkede område ca. 2,8 km SV for nærmeste by, Ulfborg. Den nærmeste samlede bebyggelse, Madum Gårde, ligger ca. 760 m vest for ejendommen. Der er 6 ejendomme indenfor en radius af 500 meter til ejendommen. Madumvej 3, som er landbrug er nærmeste nabo ift. afstandskrav ligge øst for ejendommen. Nærme-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ste beboelse, der ikke er landbrug, Madumvej 10, ligger ca. 350 meter VNV for ejendommen.

Der etableres ikke nye staldbygninger eller lagre i forbindelse med udvidelsen og staldene ombygges ikke. Der er derfor ikke taget stilling til afstandskrav ift. nyt byggeri, jf. husdyrlovens § 8. (afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig og privat fællesvej og egen beboelse). Husdyrbrugets lokalisering i fremgår af bilag 1.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobeboelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE OMRÅDER

Vurdering i forhold til anlægget

Der sker ikke udvidelser af bygningsmassen, idet udvidelsen sker i stald etableret i 2006/2007 (1.1.3, jf. bilag 3). Der er i forbindelse med opførelsen af denne foretaget vurdering af placeringen. Holstebro Kommune har derfor ikke foretaget yderligere vurdering af ejendommens bygningsmæssige forhold i denne afgørelse.

Vurdering i forhold til arealer

Ejendommen og alle arealer er beliggende udenfor områder, der i kommuneplanen 2009-2021 er udpeget som særligt værdifuldt kulturhistorisk område. Der er et mindre fredet område nordøst for ejendommen. Areal 18-1 ligger heri. Det vurderes at fortsat markdrift, herunder gylleudbringning ikke vil påvirke grundlaget for fredningen. Enkelte af aftalearealerne beliggende længst mod vest er beliggende i spredningskorridor til Felsted Kog, Husby Sø og Nørresø og fredet område ved Nørresø. Der udarbejdes selvstændig arealgodkendelse efter husdyrlovens § 16 til disse arealer. Det forudsættes derfor at dette behandles i den afgørelse.

Arealernes placering ift. landskabelige forhold og kulturhistoriske områder fremgår af bilag 12.

Beskyttede fortidsminder

Markerne 27-0 og 27-1 ligger delvist indenfor beskyttelseszonerne for beskyttede fortidsminder i form af gravhøje, jvf. bilag 12. Gravhøje er, jvf. § 29f i museumsloven, beskyttet af en 2 m beskyttelseszone, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der stilles ikke skærpende vilkår. Jvf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre Kommunen meddeler dispensation hertil.

Beskyttede diger

Der er ikke beskyttede diger på ejendommen eller de arealer der er omfattet af godkendelsen. Omkring enkelte af de ejede/forpagtede arealer ligger der beskyttede diger, jvf. bilag 12. Derudover er der omkring enkelte af aftalearealerne beskyttede diger. Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstyriske digestrukturer. Digerne er beskyttet i henhold til museumslovens § 29a. Der må derfor ikke foretages ændring i tilstanden af digerne. Digerens placering vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelse i indeværende godkendelse.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

ALTERNATIVE MULIGHEDER

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres: 0-alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret. Anlægget og arealerne vil ikke blive reguleret mht. ammoniak, udvaskning af næringsstoffer, affald, lugt og støj m.m. som er hensigten med husdyrloven. Dvs. at der hverken vil blive brugt foderoptimering, indført BAT, stillet vilkår til renere teknologi eller udvikling af arbejdspladser.

Et andet alternativ ville være at etablere udvidelsen på en anden af ansøgers ejendomme eller købe en anden ejendom og placere udvidelsen her. Ansøger vurderer, at miljøpåvirkningen vil være nogenlunde den samme, som ved den ansøgte udvidelse, eller måske endda øget, da der her vil være en større driftsmæssig afhængig belastning fra f.eks. maskiner. Der er ikke foretaget uddybende beregninger eller foretaget supplerende scenarieberegninger.

Der vurderes ikke at være væsentlige landskabelige forringelser som følge af projektet, da udvidelsen etableres i eksisterende bygninger, som er relativt nyopførte.

Husdyrbrugets anlæg

Følgende bygninger og anlæg er etableret på ejendommen Madumvej 6. Placeringen fremgår af situationsplanen bilag 3.

- Stuehus
- Foderlade/servicerum
- Maskinhus
- Kornlager
- Kornsilø
- Svinestald – opført i 1993
- Svinestald – opført i 2000
- Svinestald – opført i 2006
- Svinestald – opført i 1993
- 3 gyllebeholdere á hhv. 800 m³ (1985), 1.600 m³ (1994) og 4.000 m³ (2007)

Ejendommen omfatter iflg. BBR 13 bygninger og har et samlet bebygget areal på i alt 4.713 m², hvoraf 4.593 m² er erhvervsareal.

Det ansøgte husdyrhold

Husdyrbruget drives konventionelt med nedenstående produktionsstørrelse i de staldsystemer, der er angivet i **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.2:**

Skema 1. Ejendommens produktion og dennes sammensætning før og efter udvidelsen.

Dyreart/type	Tilladt produktion		Ansøgt drift	
	Antal	DE	Antal	DE
Mink - årstæver	600	20		
Slagtesvin (37-102 kg)	6.450	156,51		
Slagtesvin (35-120 kg.)			11.700	393,95
I alt			11.700	393,95

Produktionsniveau

Holstebro Kommune finder, at en fleksibel produktionsform vil være i konflikt med beskyttelsen af de omkringliggende nabobeboelser ift. lugt. Der accepteres dog en vis fleksibilitet, idet almindelige sæsonudsving og tilpasninger på grund af sanering og lignende accepteres så længe det maksimale antal DE og genekriteriet for lugt ikke overskrides.

Husdyrbrugets dyrehold drives som kontinuert drift med en jævn belægning hen over året som følge heraf. Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres. Der stilles vilkår om, at der maksimalt må produceres det ansøgte dyrehold som beskrevet i Skema 1 indenfor hvert planår (1. august-31. juli).

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Stalde

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af Skema 2, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 3.

Stald nr. angiver staldnummeret som det er angivet i ansøgningsskemaet

Skema 2. Husdyrholdets sammensætning i relation til dyretyper, antal, stipladser og staldsystem.

Stald nr.	Staldnavn	Anvendelse	Nudrift		Ansøgt drift			Staldsystem
			Antal	DE	Maksimalt antal dyr i stalden (stipladser)	Antal	DE	
1.1.1	Slagtesvinestalde 3, 5 og 7 1.250 m ²	Slagtesvin (37-107kg)	5.420	131,52				Drænet gulv med spalter 33/67% Gyllekanaler 100 cm
		Slagtesvin (35-120kg)			1.321	5.547	186,77	
1.1.2	Stald 5 nord ca. 250 m ²	Slagtesvin (37-107kg)	1.033	24,99				Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv Gyllekanaler 100 cm
		Slagtesvin (35-120kg)			250	1.075	36,20	
1.1.3	Stald 8 1.100 m ²	Slagtesvin (37-107kg)	0	0				Drænet gulv med spalter 33/67% Gyllekanaler 60 cm
		Slagtesvin (35-120kg)			1.181	5.078	170,98	
1.1.4	Minkhaller	Minkopdræt	600	20				Minkhallerne er nedrevet
	2.600 m²			176,51	2.752	11.700	393,95	Gyllekapacitet 2.160 m³

I forbindelse med udvidelsen opføres ikke nye stalde. I det følgende afsnit (BAT i staldanlæg) er beskrevet de punkter som ansøger har anført i forbindelse med valget af de enkelte respektive tiltag til både kommunens niveau for BAT og det generelle ammoniakreduktionskrav, samt fravalget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

BAT i staldanlæg

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlig følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejning på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Med hensyn til BAT og staldsystemer, er der flere beskrivelser af, hvad BAT er. Der er bl.a. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), samt Miljøstyrelsens BAT-blade.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien,
- en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme og de manglende erfaringer med systemet betyder, at de vurderes som usikre med hensyn til drift og funktion.

I Danmark er der udarbejdet 3 BAT-byggeblade:

- 1) Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- 2) Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- 3) Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

På tidspunktet for godkendelsens udarbejdelse er disse BAT blade under revision.

Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen.

Holstebro Kommunes BAT-niveau for Madumvej 6, 6990 Ulfborg:

Holstebro Kommunes BAT-niveau for det pågældende svinebrug, er svarende miljøstyrelsen vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi:

BAT-niveauet for ejendommen er beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik(BAT). BAT kravet er overholdt, da ammoniakemissionen jf. ansøgningen er på 5.888 kg N/år.

Antal slag-tesvin	Staldtype	Staldtype	Emissions-grænseværdi	Vægtinterval		Korrektionsfaktor	Korr. Emissions-grænseværdi	Maksimal anlægsemission
				Fra	Til			
5547	Drænet gulv	Eksisterende	0,40 kg N pr. dyr	35 kg	120 kg	1,289	0,52 kg N pr. dyr	2861 kg N
5078	Drænet gulv	Eksisterende	0,40 kg N pr. dyr	35 kg	120 kg	1,289	0,52 kg N pr. dyr	2619 kg N
1075	25-49% fast gulv	Eksisterende	0,35 kg N pr. dyr	35 kg	120 kg	1,289	0,45 kg N pr. dyr	485 kg N
								<u>5964 kg N</u>

Dette niveau går videre end beskyttelsesniveauet for ammoniak, da BAT ses som en branchenorm, som er uafhængig af det i husdyrloven fastsatte beskyttelsesniveau for ammoniak.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

BAT-niveauet for Madumvej 6, er fundet på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Ansøger valg og fravalg af BAT - Staldafsnit i stalde 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3

Ansøger har anført: "Med henblik på at reducere NH₃-emissionen fra staldanlægget er det i henhold til BREF (2003) generelt BAT i svinestalder at reducere overfladearealet, hvorfra der kan ske NH₃-fordampning, at fjerne gyllen hyppigt fra gyllekanaler, at afkøle gødningsoverfladen samt at bruge overflader, der er nemme at rengøre.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuld- eller delspaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle
- et delspaltegulv og en reduceret gødningskanal
- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

I følge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet indpas herhjemme.

En sti med delvist spaltegulv består af fast gulv i lejearealet og spaltegulv i gødearealet. Typisk vil spaltegulvet udgøre 30-67 % af stiens samlede bruttoareal og bør samtidig udgøre mindst 1,40 meter af stiens længde. Spaltegulvet er oftest af beton. Anbefalingerne med hensyn til spalte-åbning og bjælkebredde skal overholdes. Det faste gulv skal have en hældning på ca. 3 % ned mod gødearealet for, at gødning og urin afsat på det faste gulv kan glide ned i gødearealet. Overskriften på BAT-byggebladet stemmer altså ikke overens med beskrivelsen. Dette BAT-blad er ydermere jf. vurderingsskemaet til slagtesvin kun betegnet som BAT-kandidat pga. den lave ammoniakreduktion.

Fra de 3 ovennævnte gulvtyper er en lavere ammoniakfordampning end fra et fuldspaltet gulv. Da et fuldspaltet gulv jf. BREF-dokumentet fra 2003 er at betragte som BAT vil de 3 ovennævnte gulvtyper til fulde opfylde BAT-kravet om anvendelse af teknologi med lavere NH₃-fordampning.

Den nordlige ende af stald 5 har delvist spaltegulv, som lever op til BAT-kravene jf. BAT-byggebladet delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52). Se ovenfor.

Når staldene en gang skal renoveres, vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer.

- Stald nr. 3 er ca. 15 år gammel. Det forventes at den skal renoveres løbende indenfor de næste 5-10 år.
- Stald nr. 5 er bygget for 4 år siden, og forventes tidligst renoveret om 15-20 år.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

- Stald nr. 7 er bygget for 9 år siden og forventes at skulle renoveres indenfor de næste 15 år.
- Stald nr. 8 er opført i 2007 og den forventes at holde i 20-25 år inden en renovering bliver nødvendig.

Gulvene i staldene er drænet og lever dermed op til BAT-kravene i henhold til BREF-dokumentet.

Holstebro Kommune vurderer, at udskiftning af staldsystemet fra de ansøgte staldtyper i stald 3, 5 (undtaget nordlige del), 7 og 8 til et staldsystem med en større andel fast gulv ikke er økonomisk proportionalt med den ammoniakreducerende effekt dette medfører, da staldene endnu ikke er nedslidte. Emissionen fra de ansøgte gulve der ikke er BAT er mellem 17 og 33 % større end referencestalden.

Holstebro Kommunes vurdering af ansøgers fravalg af BAT

Luftrensning.

Der etableres ikke kemisk eller biologisk luftrensning i hverken nye eller gamle staldanlæg.

Kemisk luftvasker reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. For at opnå den fulde udnyttelse af luftvaskerne, skal der sendes betydelige mængder luft gennem. Dette betyder for det konkrete projekt, at man skal samle afkast fra flere sektioner for at få den fulde udnyttelse af rensere, dette vil kræve en omfattende ændring af bestående staldkonstruktion. Ansøger vurderer, at investeringen vil udgøre mere end 400.000 kr. Hertil kommer omkostningerne til den daglige drift. Ifølge Miljøstyrelsens BAT-blad: Luftvasker med syre (19.05.2009) er den samlede meromkostningen pr. produceret slagtesvin ved 100 % luftrensning 20 kr. Af BAT-bladet fremgår, at kemisk luftrensning stadig er på forsøgsstadiet. Et anlæg, der ikke er længere fremme i udviklingen, vurderer ansøger ikke at være BAT-teknologi. Der er ikke længere danske firmaer, der forhandler teknologien, hvilket gør det til en usikker investering mht. til efterfølgende service, reservedele mv. De hollandske typer på markedet har ydermere ikke været afprøvet under danske forhold, hvilket gør, at teknologien endnu ikke kan anbefales. Luftvaskeren er valgt fra ud fra en samlet økonomisk betragtning.

Biologisk luftrensning har vist en bedre lugtreducerende effekt end kemisk luftrensning. Der er imidlertid en del problemer med tilstopning af filtre, ligesom der ikke er foretaget en økonomisk evaluering af biologisk luftrensning. Der arbejdes fortsat intenst på udviklingen af driftsikre anlæg til kemisk og biologisk luftrensning. Hverken kemisk eller biologisk luftrensning er beskrevet i BREF-dokumentet.

Holstebro Kommune vurderer, at kemisk luftrensning generelt er BAT på slagtesvinestalde, og der er udarbejdet et revideret BAT-byggeblad den 19.04.2009 af miljøstyrelsen. Af BAT-byggebladet fremgår det, at 20 % delrensning på en besætning med 250 DE vil koste 3 kr. pr. produceret slagtesvin, svarende til 13 kr. pr. reduceret kg N. Ud fra disse forudsætninger vurderer Holstebro kommune, at etablering af kemisk luftrensning er BAT. De anlæg der primært er blevet testet og vurderet er systemer fra Scan-Air Clean A/S og BO-VEMA. Finanskrisen været hård ved leverandører af miljøteknologi, og Scan-Air Clean A/S gik konkurs i december 2008. Systemet er opkøbt af MHJ A/S, der overfor Holstebro

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Kommune har oplyst, at miljøstyrelsen har oplyst, at overdragelse af godkendelse i henhold til teknologilisten endnu ikke er accepteret. I 2009 lukkede Farm-Tech A/S, som solgte den hollandske luftrensere BOVEMA S-Air, og BOVEMA i Holland er ligeledes gået konkurs. I henhold til Holstebro Kommunes oplysninger betyder dette, at de systemer, der er tilgængelige, er TLV-Ammon fra Munters Turbovent Agro A/S (tidl. Turbovent Environment A/S) samt kemisk luftrensere fra VengSystems.

Økonomien for TLV-Ammon fra Munters Turbovent Agro A/S er i henhold til "Beregningsforudsætninger for BAT-blad – Luftvasker med syre" på et dyrehold med 250 DE opgjort til 25 kr. pr. produceret slagtesvin svarende til 117 kr. pr. kg reduceret N. Meromkostningen ved etablering af denne kemiske luftvasker vil derfor være ca. 6 % af de samlede produktionsomkostninger, hvilket Holstebro Kommune ikke vurderer som proportionalt. Den kemiske luftrensere fra VengSystems er stadig i pilotstadiet, der er en afprøvning i gang ved den rullende afprøvning med det formål, at dokumentere luftrenserens potentiale mht. ammoniakreduktion. Endvidere er formålet med afprøvningen, at dokumentere luftrenserens effektivitet, stabilitet og driftsomkostninger gennem et helt år ved den rensningsgrad, der er krav om i afprøvningsbesætningen. Holstebro Kommune finder på baggrund heraf ikke, at systemet på nuværende tidspunkt kan vurderes som BAT.

Holstebro Kommune har på baggrund af ovenstående vurderet, at det på nuværende tidspunkt ikke vil være BAT, at stille vilkår om reduktion af ammoniakemissionen svarende til anvendelse af kemisk luftrensere.

Forsuring

Indenfor svinebrug, er der udarbejdet BAT-blad for forsuring af gylle, "Svovlsyrebehandling af svinegylle i slagtesvinestalde" (Sl.St.02 1. Udgave oprettet 19.05.09)

Det indikerer, at miljøeffekten i forhold til udgiften er høj.

Et gylleforsuringsanlæg har en anlægsomkostning på ca. 1.000.000 kr., og en levetid på ca. 10 år. Der er ikke erfaringer eller data fra praksis, som understøtter dette, så vurderingen er foretaget ud fra et aggressivt miljø (syre). Forsuringsanlægget kan medføre lugtgener (svovlbrinter). Der regnes med driftsomkostninger i størrelsesordenen 100.000 kr. til svovlsyre/år og 15-20.000 kr. i el-omkostninger årligt.

Ålborg Portland har lavet forsøg med svovlsyre og betonkvalitet, og har man stalde fra før 2000 garanterer de ikke at betonen holder. Man kendte for lidt til betonkvaliteten på det tidspunkt. Da der er stalde fra før 2000 og bunden i gyllekanalerne ikke er lige høj/dyb over det hele skønnes det ikke at være en løsning at etablere gylleforsuring på denne ejendom. Rørføringen i staldene er heller ikke forberedt til gylleforsuring, og i dette tilfælde er der udelukkende tale om eksisterende byggeri og ikke noget nybyggeri. Da udvidelsen bygger på gylleaftalearealer kommer fortjenesten i form af mere kvælstof i gyllen ikke den pågældende landmand til gode, og prisen pr. kg reduceret N vil være betydeligt højere.

Disse ting tilsammen medfører at der ikke er tale om proportionalitet ved indførelse af denne teknologi på ejendommen, og teknologien kan derfor ikke betegnes som BAT på denne ejendom.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Gyllekøling

Gyllekøling er beskrevet i BAT-blad (Sv.St.011. Udgave oprettet 19.05.09). Gyllekøling vil ikke kunne etableres uden at skulle bryde gulvene op i staldene, og det anses ikke som en reel mulighed. Gyllekøling fravælges, da det heller ikke vil være muligt at anvende overskudsvarmen fra anlægget. Ansøger anfører, at det ikke anses for bæredygtigt, at indføre et system der medfører at overskudsvarmen ikke kan genanvendes.

Holstebro Kommune vurderer ikke, at der ikke vil være proportionalitet ved indførelse af gyllekøling på ejendommen, og teknologien kan derfor ikke betegnes som BAT på denne ejendom.

I ansøgningen har ansøger oplyst, at husdyrbruget med de angivne fodertilpasninger og overdækning af gyllebeholder, overholder det generelle ammoniakreduktionskrav der politisk er vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelige teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen tilgængelig indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Ammoniakemissionen fra ejendommen er 5.888 kg N/år, hvilket kun er 76 kg mindre end kommunens beregnede niveau for BAT. Ansøger etablerer fast overdækning på en gyllebeholder, samt reducerer råproteinindholdet i foderet. Kommunen vurderer, at Madumvej 6 med ansøgers tiltag til reduktion af ammoniakemissionen, lever op til kommunens niveau for BAT gældende for ejendommen på godkendelsestidspunktet. Endvidere vurderer kommunen, på baggrund af ansøgningens beskrivelse af staldene og staldenes aldre, at der ikke skal stilles yderligere vilkår om renovering af eksisterende staldafdelinger i denne godkendelse. Holstebro Kommune vil, i forbindelse med kommende revurdering af miljøgodkendelsen inddrage niveauet for BAT, der vil gælde på revurderingstidspunktet. Der stilles derfor ikke vilkår for renovering af stalde i godkendelsen.

Der er stillet vilkår om, at slagtesvinestaldene 3, 5, 7 og 8 (1.1.1 og 1.1.3, jvf. bilag 3) skal være indrettet med drænet gulv + spalter (33/67) eller stald med mindre ammoniakemission, samt at slagtesvinestald 5 nord (1.1.2, jvf. bilag 3) skal være indrettet med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad (106.04-52).

Som tiltag for yderligere ammoniakreduktion er der stillet vilkår om, at der skal iværksættes tiltag i staldene til minimering af søletilfælde/svineri i staldene.

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldgulve og gyllekanaler ud over det ovenfor nævnte.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det er Natur og Miljø vurdering, at husdyrbruget med de indførte tiltag til ammoniakreduktion overholder kravet til BAT. Udvidelsen foregår i eksisterende stalde som ikke er slidd ned og ansøger har i stedet valgt at reducere mængden af råprotein i foderet samt overdækning af gyllebeholdere for at nedsætte ammoniakemissionen.

Ventilation

Alle stalde er ventilerede ved mekanisk ventilation. Der er undertryks ventilationsanlæg i alle stalde, der styres efter princippet med multi-step. Herved sikres en højere afkasthastighed og opblanding af luften. Afkasthøjden er 6 meter for stald 3, 5 og 7 og 7 meter for stald 8. Anvendelse af undertryksventilation medfører, at vinduer i stalden hele året under normal drift er lukkede.

Al ventilation er styret af et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget. I forbindelse med ventilationsanlægget er der monteret overbrusningsanlæg i alle staldafsnit. Overbrusningsanlægget anvendes i dagtimerne om sommeren og styres af ventilationsanlæggets styreboks.

Idet der er naboer tæt på svinebruget vurderes det, at den højere afkasthastighed og afkasthøjderne fra staldene vil medføre mindst mulige gener for de omkringboende. Ventilationsafkast fremgår af bilag 3. Der stilles vilkår om, at ventilationssystemet løbende og minimum en gang om året skal efterses og evt. repareres af ventilationsfirma ved konstaterede fejl og mangler.

Rengøring af staldanlæg

Husdyrbruget oplyser, at stalden/stierne og ventilationen bliver vasket hver gang et staldafsnit tømmes for grise, dvs. ca. 4 gange om året. Stalde og staldudstyr rengøres med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. Der vaskes med vaskerobot.

Idet erfaringen viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde har en gunstig indflydelse på ammoniaktab, staldlugtemissionen, støvgener og fluegener, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Foder

Kornlageret (nr. 6 på bilag 3) har kapacitet til 6.000 tdr. korn. Hertil kommer en udendørs silo (nr. 9 på bilag 3) med kapacitet på 500 ton og 1 indendørs silo placeret i foderladen (nr. 2 på bilag 3) med kapacitet på 35 ton råvarer (sojaskrå). Der er et planlager til 200 tons foder i foderrummet og en 8.000 l vådfodertank til færdigblandet foder.

Fasefodring og foderkorrektioner

Der anvendes fasefodring for alle slagtesvin i besætningen. Foderet til alle slagtesvin vil indeholde maksimalt 150 g råprotein pr. FE.

Mængden af kvælstof (N) i den producerede husdyrgødning kan nedsættes ved foderkorrektioner. Total-N i husdyrgødning beregnes normalt ud fra normtal. I de tilfælde, hvor den

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

aktuelle produktion afviger fra kriterierne for normtallene, kan mængden af total-N i gødningen beregnes ud fra de faktiske produktionsforhold. Ved en type-2-foderkorrektio n beregnes mængden af total-N ud fra de faktuelle produktionsforhold i forhold til foderforbrug og fodersammensætning samt ind- og afgangsvægt m.v.

Normtallene for gram råprotein per FE, jf. 2005/2006 normtal, som bruges i beregningerne i ansøgningssystemet, ligger for slagtesvin (30-102 kg) på 157,6 g råprotein / FE. Ansøger har i ansøgningen valgt at reducere mængden af råprotein pr. FE i foderet til slagtesvine ne, så mængden nedsættes til 150 g råprotein / FE. Da der produceres større slagtesvin end normen anvendes 2,94 FE pr. kg. tilvækst til slagtesvinene mod normens 2,87 FE pr. kg. tilvækst.

Staldafsnit	Dyretype	Ansøgt Gram råpro- tein pr. FE	Normtal Gram råpro- tein pr. FE	Beregnet korrektionsfaktor
3,5,7 og 8	Slagtesvin (35-120 kg)	150	157,6	1,134

Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og slagte vægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formlen:

$$((\text{FEsv pr. kg tilvækst} \times (\text{slutvægt} - \text{startvægt}) \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{Af- gangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 3,19.$$

$$((2,94 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times (120 \text{ kg} - 35 \text{ kg}) \times 150 \text{ g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((120 \text{ kg} - 35 \text{ kg}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 3,19 = \underline{1,134}$$

Ved fodring af slagtesvin (35-120 kg) på husdyrbruget anvendes 2,94 FEsv pr kg tilvækst pr produceret svin og 150 gram råprotein per FEsv således, at korrektionsfaktoren beregningsmæssigt er på 1,134.

En type 2 korrektionen bruges dermed til at dokumentere de afvigelser, der kan være i mængden af total-N i produceret husdyrgødning, når produktionen afviger i forhold til krite rierne for normtalsberegningerne. Type-2 korrektionsberegningerne er beskrevet i Plante direktoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Type-2 korrektioner mindsker mængden af total-N i gødningen, hvilket medfører, at for dampningen af ammoniak fra gødningen nedsættes og herved opnås ammoniakreduktio nen. Foderets råproteinindhold ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF). På den baggrund vurderes det, at 25 % ammoniakreduktionskravet, sammen med overdækning af beholderen er overholdt og at husdyrbruget lever op til kravet om renere teknologi mht. ammoniakreduktion.

Der stilles vilkår til at der til enhver tid kan dokumenteres en type-2 korrektionsfaktor på 1,134 for husdyrbruget og til det totale forbrug af råprotein på husdyrbruget. Beregnings mæssigt er det samlede forbrug af råprotein på: $2,94 \text{ FE} \times (120 \text{ kg} - 35 \text{ kg}) \times 11.700 \text{ slag- tesvin} / \text{år} \times 150 \text{ g råprotein} / \text{FE} = 438.575 \text{ kg råprotein} / \text{år}$. Med den anvendte foderkor-

rektion, anvendes der, 11.249 kg råprotein / år mindre end beregnet vha. standardforud-sætningerne.

Der stilles ligeledes vilkår om, at der på kommunens forlangende skal udtages e-kontrol samt at der skal forelægge følgesedler og optimeringer for indhold i foderblandingerne.

BAT-emissionsgrænse for fosfor

Miljøstyrelsen har vurderet, at BAT-krav til begrænsning af fosfor skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier. Den vejledende emissionsgrænseværdi er dermed baseret på optimering af fosforudnyttelsen hos svin. Husdyrgødningen af lager må maksimalt have et indhold af fosfor der svarer til 26 kg fosfor pr. hektar ved udbringningen af husdyrgødning fra 1,4 DE (slagtesvin) på ansøgers samlede, godkendte areal. Dette svarer til 18,5 kg P/DE af lager. Ejendommens P-emissions pr DE er beregnet til (7328 kg P / 393,95 DE = 18,6 kg P/DE).

Af bilag 23 fremgår ansøgers betragtninger omkring overholdelse af BAT for fosfor for ejendommen Vedersøvej 2 som er ansøgers anden ejendom. Der er indsendt beregning der viser, at husdyrgødningen fra Madumvej 6, indeholder 7.328 kg P af lager, mens det beregnede BAT-fosforkrav for Madumvej 6 er på 8.599 kg P af lager, jf. bilag 21, hvis der regnes med vægtkorrekationer som vejledningsmaterialet lægger op til. Ansøger har haft kontakt til Peter Thybirk ved Videncenter for Landbrug, der oplyser, at emissionsgrænseværdien for fosfor ikke skal vægtkorrigeres.

Vejledningsmaterialet er baseret på en fosfornorm på 4,3 g fosfor/FE. hvilket udmøntes i et P emissionsniveau på 18,5 kg P/DE fra slagtesvinene.

Holstebro Kommune har imidlertid bemærket, at Miljøstyrelsen i høringsnotat, j.nr. mst-1240-00205 af 9. juli 2010, at den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor i vejledningsmaterialet er uændret. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at emissionsgrænseværdien for fosfor er baseret på gamle normer, og at de nye højere fosfornormer snarest vil blive indarbejdet i vejledningsmaterialet. Ved anvendelse af de nye fosfornormer vurderes fosforemissionen at overholde BAT, jf. bilag 23.

I miljøgodkendelsen er der stillet vilkår om, at den husdyrgødning der udbringes på husdyrbrugets udbringningsarealer skal have den sammensætning og den næringsstofmængde der fremgår af Skema 6 side 63. Det vurderes dermed, at emissionsgrænseværdien er i overensstemmelse med det niveau, der betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT i henhold til BREF-dokument om intensiv fjerkræ- og svineproduktion for slagtesvin omfattet af IPPC-direktivet. På baggrund af ovenstående stilles der ikke yderligere vilkår vedr. BAT-fosforkrav. Det bemærkes dog, at der er stilles vilkår om fytasetilsætning og vilkår om fosforbalance eller bræmmer på udvalgte risikoarealer.

Fytase tilsætning

Fosfor er et livsnødvendigt næringsstof for svin. Samtidig udgør fosfor et stigende miljøproblem i vandmiljøet.

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved en betydelig mængde fosfor udskilles via gødningen. Ved at tilsætte enzymet fytase til svinenes foder, kan

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

fosfor, der er bundet som fytat i korn og olieholdige frø, blive tilgængeligt for slagtesvinene. Ved tilsætning af enzymet fytase er der dermed et mindre behov for at tilsætte uorganisk fosfor til svinenes foder. Alt i alt vil tilsætning af en mindre mængde uorganisk fosfor og udnyttelse af fosforen, der er bundet i fytat, medvirke til, at der spredes mindre fosfor på markerne og dermed bliver udvaskningen af fosfor fra marken til vandmiljøet forventeligt mindre.

På Madumvej 6 anvendes vådfoder baseret på eget korn og indkøbt tilskudsfoder. Der anvendes fytase i den færdige blanding. Foderets fytaseindhold forventes at ligge indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

Renere teknologi indenfor slagtesvineproduktion er bl.a. som minimum at kunne opfylde Landsudvalget for Svin's seneste anbefalinger vedrørende anvendelse af fytase. For hjemmeblandet foder anbefales doseringer på 300 FTU, 300 PPU henholdsvis 450 FYT, afhængigt af valg af fytaseleverandør.

Benzoesyre

Benzoesyre blev i år 2003 godkendt i EU til anvendelse i slagtesvinefoder i doser fra 0,5 til 1,0 pct. Formålet var primært reduktion af ammoniakfordampningen. Benzoesyre er desuden godkendt som konserveringsmiddel i smågrisefoder, dog kun i en dosis på 0,5 pct.

Anvendelse af benzoesyre kan i praksis ske ud fra 2 formål:

1. Benzoesyre har stærk antimikrobiel aktivitet og kan derfor både virke som konserveringsmiddel og som sundhedsfremmende tilsætningsstof til svin
2. Brug af benzoesyre medfører sur urin - uanset om produktet gives som benzoesyre i en normal foderblanding eller som Calciumbenzoat – som erstatning for kridt (Calciumcarbonat). Herved reduceres ammoniakfordampningen.

Effekten af benzoesyre på [ammoniakfordampning](#) skyldes en kombination af et lavere indhold af kvælstof i gødning som følge af det lavere foderforbrug (2-5 pct. bedre foderudnyttelse ved doser på 0,5-1 pct. benzoesyre) samt en effekt som følge af en lavere pH i urinen. For slagtesvin vil fx en 3 pct. bedre foderudnyttelse alene sænke indholdet af udskilt kvælstof ab dyr med ca. 5 pct. Hertil kommer så effekten af den lavere pH i urin.

Benzoesyre er fravalgt på grund af prisen på syren. Det er så uforholdsmæssigt dyrt, at det ikke kan betragtes som BAT-teknologi.

Vurdering

Natur og Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at forhold vedr. foder og optimering heraf pt. opfylder kravet til BAT, men opfordrer til at udviklingen på området med fytasetilsætning følges og implementeres om muligt. Ovenstående sikres ved vilkår.

Fyringsanlæg

Der er ingen opvarmning i staldene. Stuehuset opvarmes med et oliefyrr. Der stilles ikke vilkår vedrørende opvarmning af ejendommen.

Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Type	Placering	G nr. og tanknr.	Etableret år	Indhold	Kapacitet
Overjordisk	Indendørs i maskinhus	---	1999	dieselolie	1.200 m ³

På tegningen over husdyrbrugets indretning, bilag 3, er placeringen af dieseltanken i maskinhuset (nr. 4).

Der stilles vilkår om håndtering af olie, spildolie og brændstof skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord, grundvand eller undergrund. Der stilles desuden vilkår om, at der ved dieselolietanken skal laves tiltag, der minimerer risikoen for påkørsel af den overjordiske dieselolietank.

Olier og kemikalier

På husdyrbruget opbevares pt. ikke olie og spildolie.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald og kemikalier

På husdyrbruget fremkommer der affald i form af animalsk affald (døde dyr, se næste afsnit), emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler mv. Derudover fremkommer der plastikaffald i forbindelse med fodring mv.

Skema 3. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Opbevaring	Bortskaffelse
EAK-kode 02-01-10	Jern	Varierende	Afhentes af skrothandler
ISAG-kode 50.00	Papir/pap	Service rummet (nr 2, jf. bilag 3)	Erhvervs genbrugspladsen
ISAG-kode 51.00	Glas	Service rummet (nr 2, jf. bilag 3)	Erhvervs genbrugspladsen
EAK-kode 02-01-04 ISAG-kode 52.00	Plast	Service rummet (nr 2, jf. bilag 3)	Erhvervs genbrugspladsen
ISAG-kode 52.06	PVC	Service rummet (nr 2, jf. bilag 3)	Erhvervs genbrugspladsen
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester	Service rummet (nr 2, jf. bilag 3)	Erhvervs genbrugspladsen
	Sprøjterester	Opbevares aflåst på Madumvej 40	-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der forventes ikke en væsentlig udvidelse af affaldsmængderne i forbindelse med udvidelsen.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Det vurderes, at affaldshåndteringen kan foregå miljømæssigt forsvarligt, såfremt Holstebro Kommunes regulativ for erhvervsaffald følges.

Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside.

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Indenfor affaldsområdet, er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Det stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

Døde dyr

På ejendommen opbevares animalsk affald (EAK-kode 02 01 02), i perioden indtil afhentning under kadaverkappe på plads nord for bygning 6 (kornlageret). Placeringen fremgår af bilag 3. Døde dyr afhentes 1 gang ugentligt af DAKA.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådsel-ædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at placering under kadaverkappe på plads nord for bygning 6 (kornlageret) ikke vil medføre væsentlige landskabelige forringelser eller gener for omgivelserne. Fødevarestyrelsen er myndighed vedr. bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold. Der stilles vilkår hertil. Ligeledes stilles der vilkår om, at kadaverpladsen indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr i øvrigt opfylder gældende lovkrav, og derved er der ikke særlige forhold, som taler for yderligere vilkår ud over de stillede og gældende lovgivning. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

Sprøjtemidler og medicin

Opbevaring

Pesticider og kemikalierester findes ikke på ejendommen. Disse opbevares indtil videre på Madumvej 40 i aflåst rum med støbt bund i maskinhuset.

Medicinrester inkl. tomme vaccine- og medicinflasker og brugte kanyler opbevares i spande i Servicerum. Afleveres på erhvervsugenbrugspladsen.

Kemikalieaffald skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Pesticider påfyldes i marken, ligesom marksprøjten rengøres for pesticider i marken eller på vaskeplads på Madumvej 40. Ejer har sprøjtecertifikat. Såfremt pesticider i fremtiden ønskes påfyldt eller håndteret på husdyrbruget, skal dette ske på en vaskeplads der er indrettet efter gældende krav. En vaskeplads på ejendommen er ikke omfattet af denne godkendelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Påfyldning af en marksprøjte kan ske på en vaskeplads eller i marken. Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjte-tanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask af sprøjteudstyr skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Udbringning af gylle med indhold af vaskevand på bedriftens markarealer eller på virksomhedens arealer, skal meddeles til kommunalbestyrelsen. Dette kan ske i forbindelse med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads.

Ved udbringning af gylle med indhold af vaskevand hos tredje mand, skal der indhentes tilladelse hertil ved kommunalbestyrelsen. Tilladelsen kan søges samtidig med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads. For eksisterende anlæg indhentes en særskilt tilladelse hos kommunalbestyrelsen.

Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholdernes bund og vægge er tætte
- Der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- Beholderen 1.1.5 er overdækket med fast overdækning
- Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt beregninger af produceret mængde gylle, er den samlede opbevaringskapacitet i gyllebeholdere og kanaler efter udvidelsen 8.860 m³. Den samlede mængde gylle der opsamles, beregnet ud fra normproduktionen for de forskellige dyretyper og staldsystemer er beregnet til 7.435 m³ gylle inkl. 750 m³ spildevand og drikkevandsspild. Mængde pr. måned er 620 m³.

I nedenstående skema angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget. Placeringen af beholderne fremgår af bilag 3:

Nummer jf. ansøgningen	Opbevaringsanlæg Dybde x Diameter	Byggeår	10 års beholderkontrol	Kapacitet [m ³]	% af total opbevaringskapacitet
1.1.5	Nr. 10 Gyllebeholder 2007 4m x 35,68 m	2007	28-5-2009	4.000	49
1.1.6	Nr. 11 Gyllebeholder 1994 4m x 22,57 m	1994	28-5-2009	1.600	19
1.1.7	12 Gyllebeholder 1985 4m x 15,96 m	1985	28-5-2009	800	9
1.1.8	Gyllekanaler (stald afsnit 3,5,7 og 8)	1993-2006		2.160	25
SAMLET OPBEVARINGSKAPACITET:				8.860	100

Derudover er der 2 fortanke, begge med en kapacitet på 20 m³

Der opføres ikke gyllebeholder i forbindelse med udvidelsen.

Holstebro kommune har i forbindelse med byggetilladelsen til opførelse af gyllebeholderen fra 2007, med afgørelse af 16. august 2007 meddelt dispensation for afstandskrav til skel nord og øst for tanken. Der er givet dispensation, da afstanden til skel er 2 m.

Det fremgår af ansøgningen, at alle tanke er opført i betonelementer. Beholderen fra 2007 (4000 m³) er etableret med teltoverdækning. Øvrige beholdere drives med tæt naturligt flydelag, og der føres logbog i overensstemmelse med gældende regler.

Den totale opbevaringskapacitet for husdyrbruget er på i alt 8.860 m³, og den samlede opbevaringskapacitet er dermed på 14,3 måneders opbevaring. Fraregnes gyllekapaciteten i gyllekanalerne er opbevaringskapaciteten på 10,8 måneders opbevaring.

Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Den angivne opbevaringskapacitet opfylder i henhold til Holstebro Kommunes vurdering kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at husdyrbruget skal have en opbevaringskapacitet svarende til 9 mdr. tilførsel.

Fast overdækning af gyllebeholder

Der er etableret fast teltoverdækning jf. Landbrugets Byggeblad nr. 103.04-29 på den største gyllebeholder fra 2007 (1.1.5). Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover skilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækningen skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

Øvrige beholdere drives med flydelag.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion af evt. revner/utætheder mv. og vedligeholdelse,
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen,
- overdækning af gyllebeholderen.

Ansøger anfører: *"Der er ikke etableret fast overdækning på de to ældste gyllebeholdere. Det er vurderet, at overdækning enten ikke vil være muligt på så gamle tanke eller at det under alle omstændigheder ikke vil være særlig økonomisk fordelagtigt at gøre det. Det vil være meget dyrt i forhold til den ammoniakreduktion (1 %) man vil kunne opnå. Gyllen er konstant overdækket med et tæt og stabilt flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer at der altid er minimal emission af ammoniak".*

Det vurderes, at der med de stillede vilkår leves op til BAT.

Påfyldning af gyllevogne

Gyllen suges pt. op fra en fortank med sugekran og der er derfor ikke nogen stationær pumpe og læsseplads.

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning o.l. skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

De generelle regler for pumper anvendt til gyllepumpning blev den 15. september 2008 ændret ved bekendtgørelse nr. 736 af 30/6 2008 og senest ved bekendtgørelse 717 af 2/7 2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning

Der produceres og opbevares ikke dybstrøelse og fast gødning. Al gødning opbevares i gyllebeholder indtil udbringning. Idet der ikke opbevares dybstrøelse og fast gødning på husdyrbruget er der ikke stillet vilkår herfor.

Foderester m.v.

Gødning, foderrester mv. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i loven for opbevaring af kompost i markstakke, men skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg, f.eks. i gyllebeholder.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 5.888 kg N / år, hvilket er en meremission på 2.002 kg N / år i forhold til før-situationen.

Beskrivelse	N-emission kg N
Emission fra stalde omfattet af kravet om 25 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	3.305 kg N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav på 25 % (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	2.143 kg N / år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	440 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	0 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og min 25 % reduktion	5.888 kg N / år
Meremission	2.002 kg N / år

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 25 %

Det generelle krav for ansøgninger indsendt i 2009 er fastsat til 25 %. Kravet om 25 % ammoniakreduktion gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Den eksisterende produktion er ikke omfattet af 25 % reduktionskravet. Reduktionskravet stilles i forhold til "bedste" stald- og lagersystem med udgangspunkt i normtal 2005/06. Kravet om 25 % reduktion i forhold til referencestaldsystemet opnås ved at reducere mængden af råprotein i foderet, samt ved at overdække en gyllebeholder, jf. tidligere afsnit om foder og beholdere.

Krav om 25 % ammoniakreduktion i forhold til referencesystemet gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Kravet er opfyldt jvf. IT-ansøgningen. Virkemidler, som er anvendt til at opnå reduktionen, er en reduktion i mængden af råprotein i foderet, samt overdækning af en gyllebeholder, jf. tidligere afsnit om foder og beholdere. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

Bufferzonekrav til § 7 naturtyper

Meremissionen er beregnet til 2.002 kg N pr. år efter 25 % reduktion. Staldafsnit og opbevaringslagre ligger 880 m fra nærmeste naturområder, der er omfattet af lovens § 7, og dermed i bufferzone II, se bilag 8.

Naturområderne er 1) højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha, overdrev større end 2,5 ha, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, 2) heder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, 3) overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder samt 4) ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålagler og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste § 7 naturareal er beliggende i Ringkøbing-Skjern kommune, som er hørt i forbindelse med godkendelsen. Ringkøbing-Skjern kommunes høringssvar fremgår af bilag 19. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udvidelsen af bedriften medfører en øget deposition af kvælstof på 0,17 kg N/år til § 7-arealet, som er et hedeareal under tilgroning i nåletræer. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at depositionen ikke vil have en væsentlig negativ effekt på § 7-arealet. Baggrundsbelastningen i Ringkøbing-Skjern Kommune med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel mod den beskyttede natur, er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i 2007 beregnet til 14 kg N/ha/år.

Grænseværdien for anlæggets merdeposition er afhængig af om der er kumulation med øvrige ejendomme over 75 DE indenfor bufferzonen til samme naturområde. Anlæggets merdeposition må højst være 0,7 kg N/ha (hvis der ikke er andre ejendomme), 0,5 kg N/ha (hvis der er én anden ejendom) og 0,3 kg N/ha (hvis der er 2 eller flere andre ejendomme).

Holstebro Kommune anser det generelle ammoniakreduktionskrav for opfyldt i forhold til ammoniakdeposition på § 7 beskyttet natur og i forhold til evt. kumulation med andre ejen-

domme over 75DE indenfor samme bufferzone og der stilles ikke yderligere vilkår i forbindelse hermed.

Det bemærkes, at der er nedfældningskrav på de af husdyrbrugets arealer der ligger nærmere end 1.000 meter fra § 7 områder. Det forudsættes, at disse krav overholdes.

Ammoniakemissionens påvirkning af de omkringliggende naturområder og –typer er behandlet under afsnittet om "Tør natur" under "Natura 2000-områder, tør natur, grundvand samt bilag IV arter".

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, der ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme ikke fuldt ud tages højde for.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Der vælges den metode, som medfører den største beregnede lugtgenafstand.

Der er på grundlag af "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udarbejdet af MLK Fyn, maj 2002 beregnet et samlet lugtkonsekvensområde. Denne beregnes ved et produktionstidspunkt i sommertiden med maksimalt antal dyr på ejendommen, dvs. under forhold, der resulterer i maksimal lugtafgivelse.

Lugtkonsekvensområdet er beregnet til 808 meter.

Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterium overholdt
Byzone (Ulfborg)	851 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse (Madum gårde)	658 m (ny model)	623 m	336 m	762 m	Ja. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt) (Madumvej 10)	333 m (ny model)	333 m	178 m	351 m	Ja. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Staldmanagement

Ejendommen Madumvej 10, som er beliggende ca. 350 meter fra anlægget vil opleve lugt fra dette. Da Madumvej 10 ligger i nordvestlig retning fra svinebruget Madumvej 6, vil det på varme sommerdage, hvor der ofte er østlig vind betyde, at lugten fra svinebruget bæres delvis i retning mod Madumvej 10. Da der anvendes undertryksventilation i alle stalde er det Holstebro kommunes forventning, at vinduer og døre er lukkede året rundt. Lugten fra stalde forventes hermed reduceret mest muligt. Der er stillet vilkår herfor. Der er etableret overbrusningsanlæg i alle stalde, hvilket påvirker svinenes gødeadfærd således at lugtgener minimeres. Samtidig køler det dyrene. Holstebro Kommune finder ikke, at der skal stilles skærpede vilkår for stalddriften, idet lugtgenekriterierne efter gældende lovgivning vurderes at være overholdt.

Gødningshåndtering

Grundet den korte afstand til naboer på Madumvej 10, er der stillet skærpede vilkår for hvornår håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning må ske.

Til sikring af, at der ikke sker en uacceptabel lugtmission fra den overdækkede gyllebeholder, stilles der krav om, at såfremt teltoverdækningen ikke er helt tæt pga. skader, skal overdækningen straks repareres.

Samlet vurdering for lugt

Der har i forbindelse med offentliggørelse af ansøgningen været klager over lugt fra ejendommen og muligheden for forøgelse af lugtgener fra ejendommen efter udvidelsen, jf. afsnittet "Offentliggørelse".

Ulfborg er den nærmeste by, og den ligger over 2,8 km fra anlægget. Madum Gårde, der er den nærmeste samlede bebyggelse, ligger ca. 760 m fra anlægget, mens Madumvej 10, der er den nærmeste nabo, ligger over 350 m fra anlægget.

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Det er beregnet, at lugtgenegrænsen efter udvidelsen øges fra 178 m til 333 m ved nærmeste nabo, Madumvej 10 samt fra 336 m til 658 m til Madum Gårde. Beregningerne inddrager korrektion for bl.a. vindretning. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at svinebruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende. Det må dog forventes at beboelser indenfor konsekvensområdet på 808 m vil kunne opleve lugt, idet lugtkonsekvensområdet øges ved det ansøgte projekt, uagtet genekriterierne er overholdt efter beregningsmodellerne.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Det vurderes dog, at eventuelle lugtgener fra tanke ikke er væsentlige, hvis håndtering sker i henhold til de stillede vilkår.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentligt større end forventet på baggrund af grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen jf. de stillede vilkår kræve udført lugtmålinger og at der gennemføres projekter for at afhjælpe lugtgenerne.

Ansøger har i processen frem mod det endelige projekt inddraget forskellige teknologiske muligheder i forhold til mulig reduktion af lugtgener. I afsnittet "BAT i staldanlæg" er redegjort for ansøgers overvejelser i forhold til etablering af luftrensning af ventilationsluften fra staldene. Holstebro Kommune finder ikke, at der på tidspunktet for godkendelsens behandling er luftrenseteknologier til rådighed der med sikkerhed og indenfor rammerne af økonomiske proportionalitet kan kræves indført på Madumvej 6. I forbindelse med førstkommande revurdering af miljøgodkendelsen vil de teknologier der er fastholdt i BAT-normer gældende på revisionstidspunktet blive inddraget.

Transport

Det fremgår af ansøgningen, at transporter på offentlig vej til og fra ejendommen sker i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af råvarer til foderfremstilling, gødning, eget korn, kemikalier m.v. De daglige transporter foregår indenfor normal arbejdstid – dvs. i perioden 6:00 til 18:00. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. Der anvendes offentlige veje ved udspreddning af gylle (se bilag 5). Ingen udspreddningsarealer, inkl. aftalearealer ligger længe end 7,5 km væk fra anlægget. Der er derfor ikke noget krav om, at transport af husdyrgødning skal foregå i en lastvogn.

En oversigt over antallet af årlige transporter til og fra ejendommen fordelt på type og med angivelse af tidsrum for transporterne fremgår af nedenstående skema:

Skema 4. Oversigt over antallet af årlige transporter:

Type	Antal transporter			Tidsrum kl.
	Før udvidelse pr. år	Efter udvidelse pr. år	Efter udvidelse % pr. år	
Indkøbte foderstoffer	112	112	0 %	06-18 (1 times varighed)
Olie	12	12	0 %	06-18
Husdyr til ejendommen	35	35	0 %	Fredage 06-18
Husdyr fra ejendommen	35	35	0 %	Mandage 05-18
Husdyrgødning	186	234	25%	-
Døde dyr	52	52	0 %	06-18
Andre (erhvervsaffald)	5	5	0	06-18
Dyrlæge	12	12	0	
I alt:	479	527	+ 10 %	

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

I høst er der en del transportere med korn, da kornsiloerne fyldes på det tidspunkt.

Transport af indkøbte foderstoffer, husdyr til/fra ejendommen og husdyrgødning vil stige efter udvidelsen. Idet transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være belastende. Antallet af dyretransporter forøges ikke i forhold til nudrift, idet der i ansøgt drift transporteres flere dyr i hvert læs.

Udvidelsen af DE er på cirka 74 %. Antallet af transportere stiger ikke tilsvarende og antallet af transportere vurderes i øvrigt ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

Holstebro Kommune har vurderet, at transportbelastningen som følge af udvidelsen af husdyrbruget ikke forøges væsentligt. Holstebro Kommune kan kun regulere transportere fra eksterne transportører, ved at meddele afslag på ansøgning om godkendelse, hvilket efter Holstebro Kommunes vurdering ikke er proportionalt i den konkrete sag. Hovedparten af den øgede transportbelastning til og fra husdyrbruget sker som følge af flere gylletransportere fra husdyrbrugets anlæg. Disse er knyttet til husdyrbrugets arealdrift.

Der har i forbindelse med offentliggørelse af ansøgningen været klager over potentiel forøgelse af støj fra ejendommen efter udvidelsen, jf. afsnittet "Offentliggørelse".

Holstebro Kommune vurderer, at transportbelastningen forbi naboer ikke vil øges væsentligt. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

Herudover skal det bemærkes, at der, ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Støj

Støjkilder på husdyrbruget består primært af transport, korntørring, forarbejdning af foder og indblæsning af foder i siloerne, af- og pålæsning af grise og ventilationsanlæg. Derudover vil der være kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen samt i nogen udstrækning kørsel mellem ansøgers to andre ejendomme på Madumvej 40 og Vedersøvej 2. Produktionen foregår i lukkede stalde og der er etableret afskærmende beplantning omkring anlægget.

Transport og indblæsning af foder sker periodisk og primært i dagtimerne. Ventilation vil være i drift døgnet rundt. Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året.

Indenfor en radius af 300 meter er der ingen naboer til ejendommen og nærmeste nabo uden landbrugspligt ligger ca. 350 meter fra ejendommens eksisterende bygninger.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberregninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/berregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Nedenfor er angivet hvilke primære støjkilder der forekommer på anlægget, kildernes driftstid og hvilke tiltag der er angivet i projektet mhp. at begrænse støjgenerne.

Ventilationsanlæg

Ventilationsanlægget kører i døgndrift. Anlægget er et multi-step anlæg, hvilket forventeligt medfører mindre støj end ved traditionelle ventilationssystemer uden multi-step. Yderligere kører ventilationsanlægget mindre i aften- og nattetimerne, da temperaturer er lavere her. Da vinduer og døre er lukkede i stalden, vurderes støjniveauet fra dyr i stalden m.v. at være lavt.

Korntørringsanlæg

Korntørringsanlægget anvendes potentielt i døgndrift i høstsæsonen. Anlægget er placeret i den sydøstlige del af foderladen.

Foderkværn

Foderkværnen er placeret i foderladen. Kværnen er i drift fra ca. kl. 08-12 på hverdage. Ved foderfremstilling lukkes ladeporten. Det vurderes, at driften af foderkværnen ikke vil give anledning til væsentlig støj, såfremt porte og vinduer i ladebygningen holdes lukkede mens kværnen kører. Dette sikres ved vilkår.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Foderlevering og levering samt afhentning af dyr samt levering af gylle

Der vil forekomme støj fra ejendommen i forbindelse med foderlevering. Der leveres normalt ikke foder om natten. Der leveres foder 2 gange om ugen imellem kl. 06-18. Desuden vil der være støj ved ind- og udlevering af dyr, hvilket sker hver mandage og fredage i 2 ud af 3 uger i tidsrummet imellem kl. 06-18. Der sker ikke levering af gylle, men alene afhentning.

Samlet vurdering af støj

Der har i forbindelse med offentliggørelse af ansøgningen været klager over potentiel forøgelse af støj fra ejendommen efter udvidelsen, jf. afsnittet "Offentliggørelse".

Korntørringsanlæg, transport, fodring og støj fra dyrene og ventilationsanlæg er sædvanligvis de væsentligste støjkilder fra husdyrbrug. I forbindelse med den ansøgte udvidelse laves der ikke umiddelbart støjdæmpende tiltag. Der er stillet vilkår om, at vinduer og døre i stalde under normal drift holdes lukkede året rundt. Ansøger angiver, at der ikke er aktiviteter, der ved overholdelse af vilkårene støjer inde fra bygningerne, så det generer udenfor bygningerne.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre ikke-uvæsentlige gener for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen. Til gengæld stilles der vilkår om, at driftstiden for de forskellige støjkilder kan reguleres.

Der fastsættes vilkår om, at såfremt der opstår gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/ beregninger efter nærmere definerede anvisninger. Der meddeles vilkår iht. Miljøstyrelsens vejledende støjkraav.

Ud fra ovenstående vurderes det, at BAT i forbindelse med støj er overholdt. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omkringboende, skal projektet vurderes iht. principperne for BAT.

Støv

Af ansøgningen fremgår, at der anvendes tørfoder i staldene. Der kan på ejendommen opstå støvgener ved levering af foder/indblæsning i silo, kørsel på grusveje, høstarbejde og lign. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, og det må forventes, at støvgener fra levering af foder og indblæsning i siloer vil øges. Det vurderes dog primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Støvgener må også påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige. Der henvises til god landmandspraksis, dvs., at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra bedriften foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

I tørre perioder kan der opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omkringboende eller trafikanter.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Stalde

Der forventes ikke støvgener fra staldene for de omkringboende. Afkasthøjden fra staldene vurderes at medvirke til, at evt. støv ikke generer naboer.

Foderlade

Der er oplyst, at der kan forekomme støv fra foder- og blandeanlæg samt kornlager, som er placeret indendørs. Der er ikke foretaget støvbegrænsende tiltag. Der stilles vilkår om, at fodersiloer skal etableres med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning for at sikre mod støvgener ved indblæsning af foder.

Støvpartiklerne fra foderhåndtering og blanding vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade og blanderum.

Nærmeste nabo er beliggende nordvest for ejendommen i en afstand af mere end 350 meter fra ejendommen. Det vurderes, at husdyrbruget ikke vil give anledning til støvbelastning ved naboer og lign. Der stilles på baggrund af ovenstående ikke yderligere specifikke vilkår vedrørende støvgener, og det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Det er i ansøgningen oplyst, at der er nødvendig belysning på og i husdyrbruget anlæg. Udendørs lys er om nødvendigt tændt ved ind- og udlevering af grise, hvilket sker 2 ud af 3 uger hhv. fredage og mandage i tidsrummet kl. 6-18. Lyset er kun tændt i forbindelse med selve på- og aflæsningen. Der anvendes lavenergilysstofrør. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde udskiftes til lavenergilysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringsystemet. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.

Der stilles vilkår om, at lyset ikke må være tændt, når lyset ikke anvendes som arbejdslys. Alternativt skal lyset tændes via sensor.

Sensorstyret udebelysning kan medvirke til at reducere energiforbruget på husdyrbruget, og der stilles derfor vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med energigennemgangen skal undersøge muligheden for etablering af bevægelsessensorstyring af udebelysningen.

I henhold til BREF-notatet er det BAT for svinestalde at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbruget lever op til BAT.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, da der er bevoksninger af træer, samt bygninger der skærmer for lyset.

Spildevand

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand m.v. fra ejendommene håndteres som angivet i nedenstående skema. Spildevand fra produktionen tilledes gyllebeholdere. Afløbsplan for husdyrbruget staldanlæg mv. fremgår af bilag 4.

Spildevandstype	Håndtering
Sanitært fra husholdningen	Tilledes septiktank
Tag- og overfladevand	Ledes til dræn og videre til den nærliggende bæk, jf. afløbsplan
Sanitært spildevand fra driftsbygning	Tilledes septiktank
Vaskevand fra stalde	750 m ³ tilledes gyllebeholder Vandet fra vaskepladsen ledes til gyllebeholderen

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. Ejendommen på Madumvej 6 ligger i oplandet til Madumgårde Bæk, som har rensklasse SO. Ejendommen har i slutningen af 2008 fået påbud om forbedret spildevandsrensning. Derfor tillader Holstebro Kommune, at forholdene omkring ejendommens husspildevand fortsætter i henhold til påbuddet.

Vaskeplads

Al markdrift sker på ansøgningstidspunktet fra ejendommen Madumvej 40.

Såfremt vask af maskiner, redskaber m.m., hvor der kan forekomme gødningsrester og sprøjtemidler sker på ejendommen, skal dette, for at sikre at der ikke sker forurening af f.eks. jord og grundvand, foregå på en støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystemet.

Skadedyr

Tilstedeværelse af skadegørere forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring stalderne, og eventuelle problemer bekæmpes omgående.

Rotter

Foder på ejendommen skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Forekomster af rotter skal anmeldes til bekæmpelse efter gældende regler. Kommunen foretager rottebekæmpelse på ejendommen.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Fluer

Fluebekæmpelse er omfattet af BAT-krav. Dette imødekommes ved udslusning af gyllen hver uge. Der opstår på den måde ikke flueproblemer i staldene. Flueplage forebygges desuden ved at holde en god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring

Der har i forbindelse med offentliggørelse af ansøgningen været klager over potentielle fluegener efter udvidelsen som følge af anvendelsen af valle i fodringsanlægget, hvor der anvendes vådfoder, jf. afsnittet "Offentliggørelse".

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Overpumpning af gylle

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Pumpning og omrøring af gylle foregår med mobilt udstyr og under opsyn.

Det vurderes, at ovenstående tiltag sammen med udarbejdelse af beredskabsplan er med til at sikre, at der ikke sker uheld ved overpumpning til fortanken, og at risikoen for udpumpning af store mængder gylle ud af beholderen ved et uheld, dermed minimeres.

I forbindelse med 6 ugers høringen er der gjort opmærksom på, at der i en afstand af 25 meter ligger en markvandingsboring. Markboringen er i dag beliggende i terræn end gyllebeholderen. Efter 6 ugers høringer er det med ansøger aftalt, at der etableres en højere jordvold ved markboringen, så sikringen med tilløb af gylle til brønden øges. Der er i miljøgodkendelsen stillet vilkår om etablering af en jordvold på 1 meter, jf. bilag 22.

Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod nærliggende vandløb, jvf. bilag 9, idet terrænet falder svagt hertil. Madum Å er dog beliggende godt 300 meter syd for husdyrbruget. Imellem anlægget og vandløbet forløber interne veje, beplantning og bygninger samt Madumvej. Området er ikke drænet mod vandløbet men der er et tilløb fra Madumvej til Madum Å der forløber i nord-sydlig retning. Mod nord er terrænet kun svagt skrånende i retning væk fra anlægget, således at et gylleudslip ikke vurderes at give anledning til påvirkning. Ansøger har oplyst, at det i tilfælde af gylleudslip vil være muligt at pumpe ved drænbrønde og fortank samt ved vaskepladsen, der afleder direkte til gyllebeholder. I tilfælde af uheld etableres barriere vha. halmballer mod nord og der pløjes render, således at evt. udstrømmende gylle forhindres i at spredes. Holstebro Kommune stiller derfor i miljøgodkendelsen vilkår

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

om, at disse forholdsregler skal være udførligt beskrevet i beredskabsplanen for husdyrbruget, således at det sikres, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning til vandløb som følge af gylleudslip.

Brand

Sektionering af staldende kan reducere omfanget af skader ved brand. Der er desuden opstillet en brandslukker i forrummet til den lille tilbygning for enden af laden op ad stalden.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 1-1-2. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Der er Holstebro Kommunes opfattelse at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. gylleudslip, brand o.l.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er det oplyst til Holstebro Kommune, at en beredskabsplan er under udarbejdelse.

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip til arealerne øst for anlægget, herunder placering af drænbrønde mv.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget,
- at alle der arbejder på husdyrbruget er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes,
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget,
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Beredskabsplanen skal foreligge færdig senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse og skal skriftligt accepteres af Holstebro Kommune. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

EI:	▪ Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene. ▪ Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer. ▪ Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandedanlæg, er indrettet så standen giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget. ▪ Regelmæssig vask og eftersyn af ventilationssystemet. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget ▪ I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
Ammoniak:	▪ Fasefodring og reduceret råprotein indhold i foderet. (type 2 foderkorrektion for kvælstof). Fast overdækning på gyllebeholder.
Vandforbrug	▪ Rengøring af stalde og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild. ▪ Detektering og reparation af lækager. ▪ Der rengøres 2 sektioner hver 6. uge. Gangarealerne rengøres hver uge. Stierne iblodsættes via computerstyret iblodsætningsanlæg, og den efterfølgende rengøring bliver derved med et lavere vandforbrug. Der køres med effektive højtryksrensere og derved får man igen lavere vandforbrug. ▪ Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. ▪ Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).
Management	▪ Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det. ▪ Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse ▪ Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. ▪ Bedriftens bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort. ▪ Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. ▪ Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. ▪ Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. ▪ Der arbejdes efter principperne for godt landmandskab - gødningsregnskab udarbejdes for at styre mængden af gødning til udbringning. - Gylle spredes fortrinsvis indenfor normal arbejdstid for at minimere lugtgener for naboer.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Der udarbejdes beredskabsplan for husdyrbruget til brug i forbindelse med eventuelle uheld eller driftsforstyrrelser på ejendommen.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyntagen til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab (BAT), hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen nedfældes under normale omstændigheder på sort jord.
- Gyllen udbringes med slæbeslanger til vintersæd og græs, og skulle det foregå på sort jord nedharves den indenfor 2 timer.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring .
Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag

Egenkontrol

På bedriften er der i forlængelse af ovenstående et egenkontrolprogram, der omfatter følgende:

- Medicinforbrug registreres efter gældende love og der udarbejdes ugerapporter med opgørelser over antal døde grise og foderforbrug.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Plantedirektoratet. Dette er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.
- Gyllebeholderne er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Ventilationsanlæg i stalderne rengøres og efterses i forbindelse med vask af stalderne.
- Afskærmninger på ejendommens forskellige maskiner efterses med jævne mellemrum.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie:

Skema 5. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forbrug efter udvidelse	ændring
Vandforbrug i alt	4.021 m ³	8.050 m ³	+ 100 %
- drikkevand/opblanding i foder	3.420	7.300	
- vandspild fra produktionen	100	150	
- Rengøring af stalde	500 m ³	600 m ³	
Elforbrug i stalde mv.	90.524 kWh	104.100 kWh	+ 15 %
Elforbrug til markvanding	100.000 kWh	100.000 kWh	0 %
Brændstof, diesel/olie	6.000 L	6.000 L	0 %

Der er lagt byvand ind fra Ulfborg Vandværk.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det fremgår af ansøgningen, at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der er i overensstemmelse hermed stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Da der produceres flere slagtesvin efter udvidelsen er der et større forbrug af vand til drikkevand. Foderanlægget og foderkværnen skal køre i flere timer, hvorfor der bliver et højere strømforbrug.

For at sikre, at husdyrbruget løbende holdes ajour mht. energirigtige teknologier stilles der vilkår om, at husdyrbruget minimum hver 5. år gennemgås af en energifaglig person, med det sigte at sikre løbende indføring af lønsomme ressourcebesparende teknologier på husdyrbruget. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparekatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal herefter foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller. lign.

Ansøgers forventede energiforbrug på bedriften er, som det fremgår af ovenstående skema, baseret på et gennemsnitligt energiforbrug på ca. 9 kWh pr. slagtesvin (inkl. hjemmelandeplanlægning) + stuehus + vandingsmaskine. Af ansøgningen fremgår, at elektricitet anvendes til lys, ventilation, fodringsanlæg samt vandingsanlæg, vanding (udgør cirka 25 % af det samlede forbrug). Til sammenligning kan der ud fra energiguident beregnes et forventet samlet energiforbrug 18,6 kWh pr. slagtesvin, svarende til et årligt forventet energiforbrug fra de 11.700 slagtesvin på ca. 215.000 kWh. Ansøger angiver, at de indsendte forbrugstal stammer fra regnskabsopgørelserne og registreringer på ejendommen, og er fremskrevet i ansøgningen. Holstebro Kommune vurderer, at det opgivne forventede elforbrug umiddelbart er underestimeret ift. energiguidentens normtal, men finder på baggrund af ansøgningens beskrivelse af energiforbruget og ansøgte produktion, at der med de ansøgte tiltag er redegjort for det lavere energiforbrug.

Management er i henhold til Holstebro Kommunes opfattelse, at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,
- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Husdyrgødningen udbringes på udspretningsarealer, der er ejet eller forpagtet af ansøgers husdyrbrug på Madumvej 40. Husdyrbruget råder således over et samlet areal (ejet og forpagtet) på 322,17 ha, herunder udgør de forpagtede arealer 62,1 ha. Der er 7 forpagtningsaftaler.

Der er indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning på husdyrbruget til 4 modtagere. Der afsættes således husdyrgødning fra bedriften til 429,89 ha aftalearealer. Arealernes lokalisering er vist på bilag 6. Arealerne er beliggende i hhv. Ringkøbing-Skjern og Holstebro Kommune. Alle aftalearealer ligger således, at Holstebro kommune har vurderet, at der for disse skal udarbejdes arealgodkendelser efter husdyrlovens § 16. Arealgodkendelse i Ringkøbing Skjern kommune er meddelt i april 2010. Aftalearealerne behandles ikke yderligere i denne miljøgodkendelse. Krav til arealerne fremgår af arealgodkendelserne. I nærværende godkendelse forudsættes, at de ansøgte gyllemængder kan afsættes til de angivne aftaler.

Der tilføres til ovenstående arealer husdyrgødning fra produktionen på Madumvej 6 samt fra ansøgers øvrige bedrifter på Vedersøvej 2 og Madumvej 40.

Husdyrgødningen er sammensat, jvf. skema 6.

Skema 6. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Produceret husdyrgødning				
- Madumvej 6, 6990 Ulfborg	Svinegylle	36.205	7.328	393,95
- Madumvej 40, 6990 Ulfborg	Svinegylle	10.516	1.918	102,06
- Vedersøvej 2, 6990 Ulfborg	Svinegylle	52.876	11.817	508,6
I alt		99.597	21.063	1.004,61
Fraført til aftalearealer				
- Ringkøbingvej 18, 6990 Ulfborg	Svinegylle	3.547	718	38,60
- Madumvej 18, 6990 Ulfborg	Svinegylle	25.705	5.203	279,70
- Kæret 13, 6990 Ulfborg	Svinegylle	21.402	4.662	200,00
- Ringkøbingvej 22, 6990 Ulfborg	Svinegylle	3.820	832	35,70
I alt		54.474	11.415	554,00
I alt samlet til udbringning på egne og forpagtede arealer		45.123	9.648	450,61

Sammensætningen af husdyrgødningen har betydning for den vurdering Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning ikke må afvige fra det i Skema 6 angivne.

Udspretningsarealerne er fordelt på ejerforhold i henhold til skema 7 og 8 og er beliggende i henhold til bilag 7.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ejendommens samlede ejede arealer omfatter 76 arealer, hvoraf en del er forpagtet. Der forpagtes arealer fra følgende ejere:

Skema 7. Ejerforhold for forpagtede arealer

Antal ha	Bortforpagter
2,10	Thomas Mogensen, Vedersøvej 4, 6990 Ulfborg
6,35	Else Andreasen, Madumkærgårdsvej 5, 6990 Ulfborg
6,81	Bo Nørgaard, Vedersøvej 1, 6990 Ulfborg
11,12	Lars Jørgen Halkjær, Madumvej 2, 6990 Ulfborg
18,64	Ove Tved, Ringkøbingvej 9, 6990 Ulfborg
11,09	Thorkild Poulsen, Ringkøbingvej 20, 6990
5,99	Preben Nørgaard, Tim Kirkevej 92, 6980 Tim
62,1	

Godkendelsen omfatter i alt 117 aftalearealer, svarende til i alt 433,99 ha, hvoraf 429,89 ha anvendes til udspredding af gylle. Der afsættes 554 DE gylle til disse arealer, jf. nedenstående skema 8. Fordelingen af gylle til aftalearealerne fremgår af følgende:

Skema 8. Ejerforhold for aftalearealer

Antal ha	Afsat gylle (DE)	Gyllemodtager
27,92	38,6	Peter Østergaard, Ringkøbingvej 18, 6990 Ulfborg
215,61	279,7	Jens Ebbensgaard, Madumvej 18, 6990 Ulfborg
164,61	200	Svend Ebbensgaard, Kæret 13, 6990 Ulfborg
25,85	35,7	Bent Bennedsgaard, Ringkøbingvej 22, 6990 Ulfborg
433,99	554	

Der er i forbindelse med godkendelsen udarbejdet 4 arealgodkendelser efter husdyrlovens § 16 til de ovennævnte aftalearealer, da arealerne ligger i områder med restriktioner ift. husdyrloven.

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

I miljøgodkendelsen indgår arealspecifikke vurderinger. Der vil derfor i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal kunne dokumentere, at gyllen udspreddes på de gylleaftalearealer, der fremgår af miljøgodkendelsen. Dette kan bl.a. sikres gennem privatretslige aftaler, der er indskrevet i overførselsaftalen. Dette betyder i praksis, at der ikke må udspreddes gylle på de omhandlede arealer fra evt. dyrehold på den modtagende ejendom eller, kan indgås andre gylleaftaler på de anmeldte udspreddingsarealer, såfremt harmonitrykket på de pågældende arealer er fuldt udnyttet.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For svin må der udbringes 1,4 DE/ha pr. planperiode.

Der produceres på Madumvej 6 svinegylle fra i alt 393,95 DE. Der modtages hhv. 508,6 DE og 102,06 DE svinegylle fra egne produktioner på Vedersøvej 2 og Madumvej 40. Der afsættes i alt 554 DE til 4 aftaler. For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) for husdyrgødningen, der udbringes på ejede og forpagtede arealer, skal der være et udbringningsareal på minimum 321,86 ha til rådighed. Der er 322,17 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse planer, afregninger, regnskaber eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Arealkrav iht. landbrugsloven

Landbrugsejendomme har med de hidtidige regler skullet opfylde landbrugslovens krav om egne arealer. Det ejede areal skulle udgøre en vis andel af det beregnede harmoniareal. Med vedtagelse af den nye landbrugslov, jf. bekendtgørelse nr. 243 af 22. marts 2010 ophæves ved virkning fra 1. april 2010 arealkravet. Holstebro Kommune har derfor ikke taget stilling til arealkrav. Det bemærkes, at evt. tilladelser og lign. indhentes ved Jordbrugskommissionen.

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte

Sædskifte på alle udbringningsarealerne er i ansøgningen valgt som S4 eller S2, jf. bilag 10, svarende til referencesædskifterne for arealerne. Idet de valgte sædskifter ikke benyttes som virkemiddel til reduktion af nitratudvaskning, stilles der ikke vilkår til sædskifterne.

Udbringning af husdyrgødning

Ansøgers beskrivelse

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Om foråret udbringes husdyrgødningen inden såning af vårsæd normalt ved nedfældning, mens husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning i vintersæd. Gylleudbringningen udføres med det nyeste og mest moderne gylleudstyr og med overholdelse af gældende regler. Forventede transportveje for gylleudbringning fremgår af bilag 5.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækkede arealer. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene. Gylleudbringning vil hovedsageligt ske på hverdage. Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport

Transport af gylle til udspretningsarealerne fremgår af bilag 5. Transporter sker hovedsageligt på offentlig veje. Det vurderes ikke, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne er forbundet med væsentlige gener.

Bynære udbringningsarealer

Udbringningsarealerne er alle beliggende i primært landbrugsområde. Marker ligger væk fra bymæssig bebyggelse og i en afstand af mindst 500 meter hertil samt således at tilkørsel af gylle til markerne, jf. bilag 5 kan ske uden passage af byområder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 fastsætter regler for udbringning af husdyrgødning på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Ingen af arealerne ligger nærmere end 200 meter fra byzone og der stilles derfor ikke yderligere krav til udspretningen. Det henstilles dog, at gylleudbringning, så vidt muligt udbringes udenfor lør-, søn- og helligdage.

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra ejendommen, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelse så som husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det f.eks. er et generelt lovkrav at:

- udarbejde af mark- og gødningsplaner.
- ikke at udbringe husdyrgødning mindre end 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- anvende lovlige udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- nedfælde gylle på sort jord og i græs mindre end 1000 meter fra sårbare naturtyper,
- nedbringe fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- overholde maksimalt tilladt harmonitryk (DE/ha),
- etablere efterafgrøder til reduktion af nitratudvaskning i relation til produktionsform.
- ikke at udbringe flydende husdyrgødning på skrånede arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb.

Herudover er der en række BAT-forhold der ikke er direkte reguleret i dansk lovgivning eller kan tolkes i en bredere miljømæssig såsom:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspretning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- at man ikke tilfører husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækket,
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene,
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende egne og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne,
- sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted,
- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet).

Holstebro Kommune forholder sig primært til de sidst nævnte forhold, da de ikke direkte er omfattet af generel lovgivning. Husdyrbruget har gjort sig overvejelser omkring muligheden for at anvende maskinel og tekniker til udbringning af husdyrgødningen, der bl.a. reducerer ammoniakfordampningen, herunder anvendelse af sortjordsnedfælder ned til 15 cm dybde og prioritering af vintersædsmarker med slangeudlægning tidligt på året og optimale vejrforhold. Herudover er der beskrevet management i relation til godt landmandskab, såsom udbringning af gylle på hverdage under hensynstagen til vejrforhold, hvilket minimerer risikoen for lugtgener for de omkringboende. Herudover er det beskrevet, at der aldrig køres husdyrgødning ud på vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækkede arealer, hvilket minimerer risikoen for specielt overfladeafstrømning. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning, idet der stilles vilkår om, at udbringning sker i overensstemmelse med godt landmandskab, og at det ikke må udbringes husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frosset eller snedækket. Der er husdyrbruget ansvar, at evt. leverandører overholder godkendelsens vilkår.

MILJØPÅVIRKNING AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Grundvand

---

6 af ejendommens egne og forpagtede udspretningsarealer (mark nr. 51-0, 52-0, 53-0, 53-1, 53-2, 53-3) ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor nitratfølsomme indvindingsopland (NFI).

Af aftalearealerne ligger arealerne Obj-182, Obj-184, Obj-189, Obj-231, Obj-318, Obj-329, Obj-330, Obj-331, Obj-332, Obj-333, Obj-334, Obj-335, Obj-336 og Obj-337 indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og Obj-182, Obj-184, Obj-189, Obj-318, Obj-329, Obj-330, Obj-331, Obj-332, Obj-333, Obj-334, Obj-335, Obj-336 og Obj-337 indenfor nitratfølsomme indvindingsopland (NFI).

De resterende udspretningsarealer ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomme indvindingsopland. Alle udspretningsarealer ligger udenfor vandindvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Holstebro kommune vurderer, bl.a. på baggrund af viden om jordlagene i området (se nedenfor), at der vil være risiko for forurening af grundvandet for arealerne (51-0, 51-1, 52-0, 53-0, 53-1, 53-2, 53-3) og aftalearealerne (Obj-182, Obj-184, Obj-189, Obj-231, Obj-318, Obj-329, Obj-330, Obj-331, Obj-332, Obj-333, Obj-334, Obj-335, Obj-336 og Obj-337). Det forudsættes, at der i forbindelse med godkendelse af aftalearealerne ift. husdyrlovens § 16 tages stilling til risikoen for forurening af grundvandet.

Terrænkoten for udspretningsarealerne ligger i kote mellem 12 og 21 meter, lavest mod vest. Ved udspretningsarealerne er der et lerdække på 0 meter over grundvandsmagasinet. Under grundvandspejlet ses der mellem 4 og 6,5 meter under det sekundære grundvandsmagasin. Ro-vandspejlet ses i de omkringliggende boringer mellem 3 og 5 meter under terræn. Det øvre og dybe grundvandsmagasins trykpotentiale er i kote henholdsvis 10 og 15 meter og 7 og 12 meter, begge faldende mod vestnordvest. Der er en nedadrettet gradient, som medfører transport af stoffer fra overfladen til grundvandet.

De nærmeste boringer ligger lige ved udspretningsarealerne og anvendes til husholdning (1-2 husstande) og markvanding.

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden dårligt lerdække og strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til underliggende grundvand.

Ud fra den viden om de områder, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan i Holstebro Kommune vurderes det om udspretningsarealer ligger indenfor, udenfor eller om denne viden ikke forligger, da Miljøcenter Ringkøbing ikke har foretaget en kortlægning af området endnu.

De pågældende udspretningsarealer ligger alle udenfor de områder, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udspretningsarealerne er ifølge ansøgningskemaet beregnet til 58 mg/l, med en merbelastning på 0 mg/l.

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav listet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil på baggrund af ovennævnte være svært at overholde kvalitetskravet i grundvandsdirektivet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet med den beregnede udvaskning af nitrat på de pågældende arealer.

I forbindelse med vandforsyningsplanen er der udarbejdet ressourcevurderinger for hver af vandværkernes kildeplads og indvindingsopland. I den forbindelse vurderes det at der er en stor sårbarhed overfor nedsivning af nitrat i indvindingsoplandet til Ulfborg Vandværk, da der er et ringe lerdækklag. Udspretningsarealerne ligger vest for Ulfborg Vandværks indvindingsopland og der er der også ringe lerdække og dermed stor sårbarhed overfor nedsivning af nitrat.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet, som er ved at blive implementeret i dansk lovgivning. I udkast til bek. om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse i forbindelse med væsentlig og vedvarende opafgående tendens af et forurenende stof er også medtaget i samme bekendtgørelse.

Der er på ejendommen en markboring, se nedenstående kortskitse. Boringen er beliggende i en afstand af ca. 26 meter fra den store gyllebeholder (1.1.5). Afstanden til de tidligere minkhaller er 13-14 meter. Afstandskrav for boringen er dermed ikke overholdt, hvis der er dyr i de tidligere minkhaller.

Ansøger oplyser, at de eksisterende minkhaller er nedrevet, således at der ikke fremover vil være minkopdræt på arealet. Det hidtidige område med hallerne indgår herefter i ansøgers markplan. Det vurderes på den baggrund, at afstandskravet fra de godkendte bygninger overholdes.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke er behov for at sætte yderligere vilkår til sikring af grundvand, som skal have drikkevandskvalitet. Der etableres på ejendommen 0,9 % ekstra efterafgrøder ud over det til enhver tid gældende lovpligtige krav. Der er, for at sikre drikkevandskvaliteten mest muligt, stillet vilkår om, at efterafgrøderne overvejende etableres på de pågældende arealer.

Generelle betragtninger for Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsarkonventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen¹, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om pro-

¹ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

jektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jvf. EF-domstolen². Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen. Dette medfører udarbejdelse af en konsekvensvurdering, derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-området efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens³ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en vurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen. Vurderingen er bl.a. foretaget på baggrund af basisanalyserne, STOQ, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁴ og data fra Conterra ApS vedr. næringsstofbalancer. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

Beskrivelse af Stadil og Vest Stadil Fjord og udpegningsgrundlag

---

Der henvises i øvrigt til Ringkøbing-Skjern Kommunes beskrivelse i § 21 høringssvar, som er vedlagt godkendelsen som bilag 19.

Husdyrbrugets udspretningsarealer er beliggende i oplandet til Stadil Fjord, jf. bilag 13, som er udpeget til Natura 2000-område (N66), Habitatområde (H59), Fuglebeskyttelsesområde (F41) og Ramsarområde (R3), jf. bilag 7.

Området består af lavvandede søer omgivet af rørsumpe, enge og marker. Stadil Fjord er et tidligere fjordområde. I søen findes en langstrakt ø, Hindø, der medvirker til at søen naturligt er inddelt i et nordligt og sydligt bassin. Oplandet til Stadil Fjord er domineret af jord i omdrift. Vest Stadil Fjord (Mellem Dyb og Søndre Dyb) er også et tidligere fjordområde, hvor vandstanden ved pumpning sænkes til 1,4 m under det gennemsnitlige niveau i de danske have. Stadil Fjord afvander til Ringkøbing Fjord, men modtager også saltvand herfra i perioder. Oplandet til Stadil Fjord er 27.263 ha, overvejende beliggende i Ringkøbing Skjern Kommune.

---

² Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

³ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁴ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal, Overfladevand.

Udpegningsgrundlaget for Stadil og Vest Stadil Fjord fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk ammoniakdeposition behandles ikke, da afstanden fra anlægget til Natura 2000 området er over 6,5 km fra Mardumvej 6. Den samlede ammoniakdeposition fra anlægget er beregnet til 0,03 kg N/ha, hvorfor ammoniakdeposition ikke vurderes at påvirke natura 2000 området væsentligt negativt. Husdyrbrugets arealer afvander til Stadil Fjord, hvorfor forhold omkring Vest Stadil Fjord ikke beskrives indgående i det følgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 2, og andre arter fremgår af tabel 3.

Tabel 1. Udpegningsgrundlaget for Stadil og Vest Stadil Fjord jf. SNS 2009⁵. Den naturtype der er anført med ”**” er særligt prioriteret.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

Tabel 2. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Spidsand		X
Skeand		X
Krikand		X
Grågås		X
Kortnæbbet gås		X
Rørdrum	X	
Bramgås		X
Pomeransfugl		X
Sortterne	X	
Rørhøg	X	
Pibesvane		X
Sangsvane		X
Plettet rørvagtel	X	
Spidsand		X

Tabel 3. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art der er anført med ”**” er særligt prioriteret

Nr.	Art
1095	Havlampret
1096	Bæklampret
1106	Laks
1355*	Odder
1831	Vandranke

⁵ Opdateret udpegningsgrundlag 2009.

Regionplanens målsætning

Stadil Fjord er i Ringkøbing Amts regionplan 2005 udlagt med en A1/A2/B-målsætning, hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet, selv om søen udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, A2 til badevandsmålsætning og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt.

Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

- Fra 1. maj til 30. september skal sigtddybden være større end 1 meter i søer med en gennemsnitsdybde på under 3 meter.
- Søvandets indhold af total fosfor må som årgennemsnit ikke overstige 0,075 mg P/l.
- Arter og naturværdier som ønskes beskyttet gennem den skærpede målsætning have en god bevaringsstatus.
- Vandkvaliteten i badevandsmålsatte søer skal kunne leve op til kravene i Bekendtgørelse nr. 292 og i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 (1985), Kontrol med badevand.

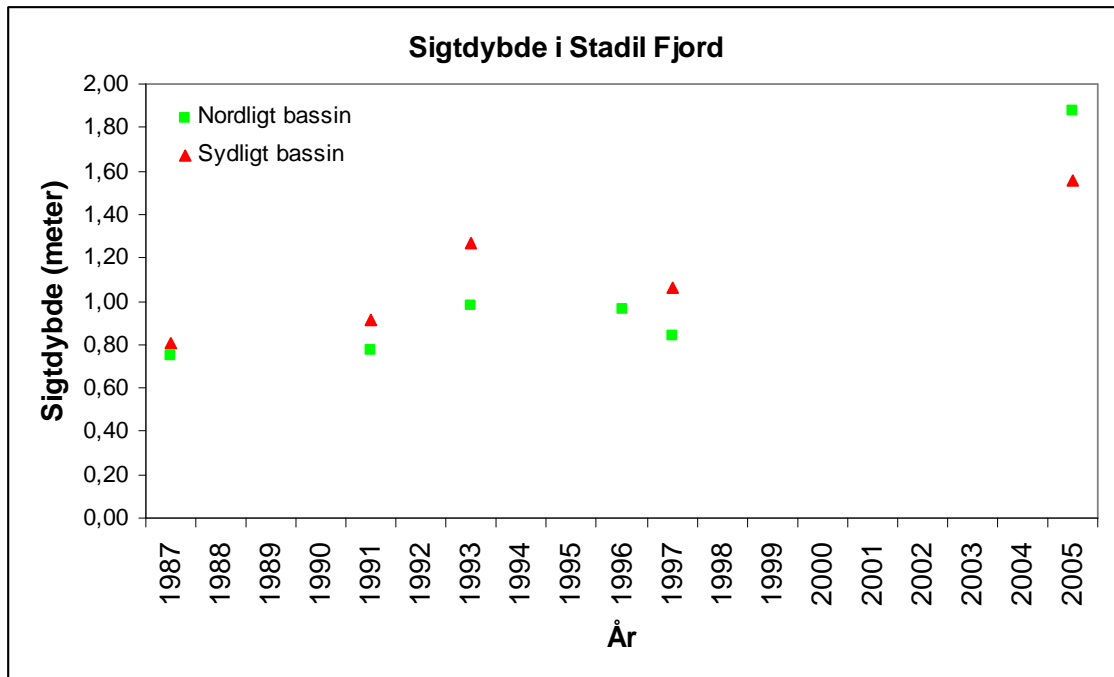
Stadil Fjords tilstand

Stadil Fjord blev i regionplan 2005 vurderet til at have et tilfredsstillende dyre- og planteliv, om end målsætningen ikke var opfyldt. Årsagen til den manglende målopfyldelse er angivet som værende ekstern belastning med næringsstoffer fra det åbne land, regnbetinget udledning, renseanlæg og dambrug.

Stadil Fjord er kategoriseret som strandsø eller brakvandslagune (1150) og er derfor en del af udpegningsgrundlaget. N66-området er i statens kortværk udlagt som et meget sårbart Natura 2000 område. I 2005 blev de højeste gennemsnitlige sommersigtddybder registreret, i den tid Ringkøbing amt har undersøgt Stadil Fjord, jvf. figur 1.

Det fremgår af figur 1, at sigtddybden er blevet markant forbedret i Stadil Fjord i både det nordlige og sydlige bassin. Vandets klarhed (sigtddybden) er en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Årsag til dårlig sigtddybde skyldes primært store planktonmængder, som følge af tilførsel af næringsstoffer fra oplandet.

Figur 1. Udvikling i sigtdybde i det nordlige og sydlige bassin i Stadil Fjord (tidsvgt. middel)⁶

Arter

Ringkjøbing Amts undersøgelse af vegetationen i Stadil Fjord i 2005 viste, at undervandsvegetationen var meget artsrig, idet der blev registreret 52 arter. Ved undersøgelsen blev der registreret flere blomsterplanter, hvoraf nogle er ualmindelige, sjældne eller meget sjældne i Danmark. der blev fundet følgende fire arter fra rødlisten: Lav Kogleaks, Kryben-de Ranunkel, Vandranke og Flydende Kogleaks. Fra gullisten blev der fundet Strandbo, Nåle-Sumpstrå, Vedbend-Vandranunkel, Hår-Tusindblad, Brodbladet Vandaks, Bændel-Vandaks, Glisende Vandaks, Langbladet Vandaks, Tråd-Vandaks, Almindelig Pilblad og Søpryd. Flere af disse plantearter er følsomme overfor en forringet miljøtilstand. Det drejer sig bl.a. om vandranke, som udgør en del af udpegningsgrundlaget. Vandranke antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor der i miljøet er lave næringsstofkoncentrationer, svag strøm og gode lysforhold. Der blev fundet også sjældne kransnålalger, hvoraf én af de registrerede arter kun kendes fra Vest Stadil Fjord og Vejlerne.

Den samlede dækningsgrad af undervandsvegetation i Stadil fjord i 2005 var 27 % svarende til 449 ha, hvilket sammenlignet med tidligere undersøgelser i 1991 og 1997 er en lille fremgang i det plantedækkede areal. En væsentlig årsag til den store artsrigdom er, at søen er blevet forholdsvis klarvandet, så undervandsplanterne har fået mulighed for at vokse i størstedelen af søen. En forøgelse af næringsstofbelastningen til Stadil Fjord vil kunne påvirke sigtdybden negativt, og derved blive en trussel for artsdiversiteten og dermed miljøtilstanden. En dårligere miljøtilstand vil også kunne påvirke søens funktion som raste- og fourageringsområde for ynglende og trækkende fugle.

⁶ Data fra STOQ.

I henhold til basisanalysen vurderes naturgenopretningsprojektet i Vest Stadil Fjord og oprettelse af vildreservatet i 1998, at have haft afgørende betydning for en lang række fuglearter, herunder også de internationalt beskyttede vandfugle, der er medtaget på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 41 – Stadil og Vest Stadil Fjord. Specielt for antallet af rastende gæs, og her især Kortnæbbet- og Bramgås, er der konstateret en meget stor stigning. For de øvrige vandfuglearter har stigningen ikke været helt så markant, men dog en klar positiv tendens for også disse arter. For de øvrige arter har der for stort set alle arters vedkommende kunnet konstateres en fremgang, dog med undtagelse af Plettet Rørvagtel, der også de seneste årtier har været en sjælden ynglefugl i området.

Havlampretten lever i havet og trækker kun op i vandløbene for at gyde. Havlampretten er kun observeret ganske få gange indenfor habitatområde. Disse observationer er sket i to tilløb til Stadil Fjord, Tim Å og Hover Å. I begge tilfælde på grus- og stenbund, hvorfor de formodes at have været på gydevandring. Bestandens størrelse og dens gydesucces er derfor reelt ukendt. De væsentligste trusler mod havlampretten vurderes generelt at være manglende passage i vandløbene, dårlige fysiske forhold i vandløbene og organisk forurening af vandløbene. I forbindelse med undersøgelsesprogrammet over Skjern Å Naturprojektet var et af de vigtigste resultater fra år 2000-undersøgelsen, at havlampretlarverne udviste udpræget substratpræference for slam aflejret i kantvegetationen (typisk siv) og finkornet sand/ slam aflejret i grødeøer⁷. Havlampretten vurderes at kunne gyde i alle vandløb indenfor habitatområde 59, forudsat den rette substratsammensætning er til stede. I alt vurderes det samlede potentielle levested at udgøre ca. 1.695 ha. Kendskabet til havlamprettens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod havlampretter i Stadil Fjord lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

Bæklampretten gennemfører hele sin livscyklus i vandløb og er derfor ikke knyttet til Stadil Fjord som sådan. Bæklampretten er fundet vidt udbredt i tilløbene Ejstrup Bæk og Hover Å i forbindelse med Ringkjøbing Amts regionale undersøgelser.. Egentlige kvantitative bestandsundersøgelser foreligger dog ikke, men Bæklampretten vurderes generelt ikke at være truet i vandløbene indenfor habitatområdet.

Odderens har haft en positiv fremgang i Jylland i løbet af 1990erne, og der vurderes ikke umiddelbart at være trusler mod bestanden i inden for habitatområdet. Det er dog vigtigt, at der forsat findes yngle- og fourageringsmuligheder inden for området. Ved udpegningen er medtaget arealer langs kanten af Stadil - og Vest Stadil Fjord samt Mellem - og Nordre Dyb. I alt vurderes det potentielle levested inden for habitatområde nr. 59 at udgøre ca. 3907 ha.

Stadil Fjord er primært et gennemgangsvand for laksens vandring til og fra gydepladserne i ferskvand og ud i havet. Den største trussel mod laksens overlevelse i Stadil Fjord vurderes at være fiskeri og muligvis skarvprædation.

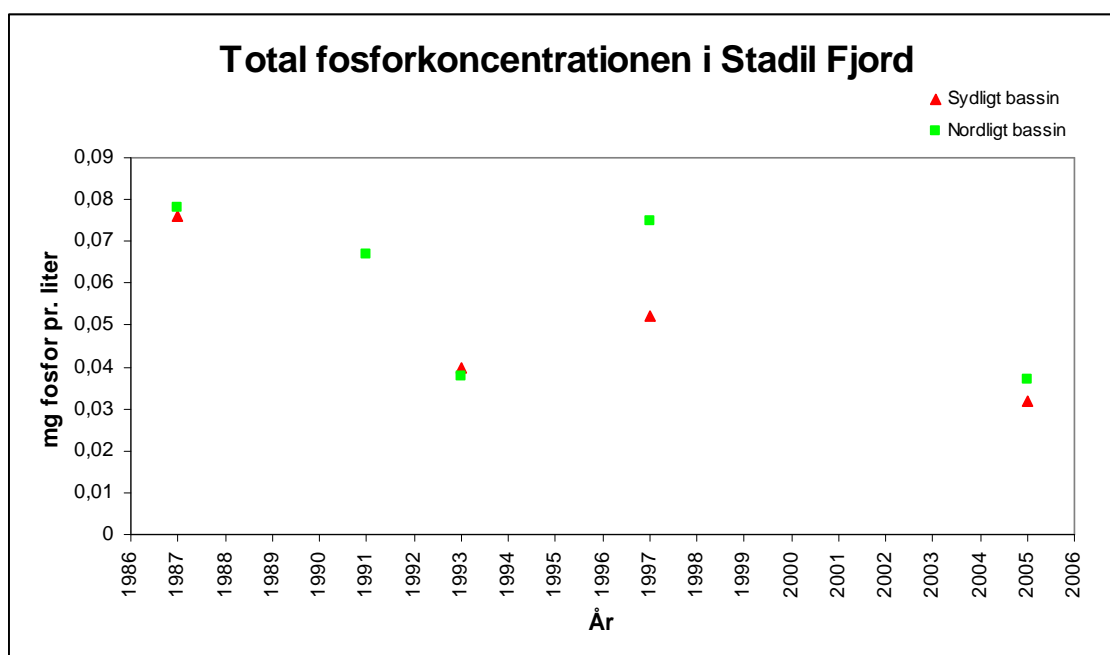
Næringsstoffer

Stadil Fjord har i 2005 vist tendenser til betydelige forbedringer, hvilket ses både mht. øget udbredelse af undervandsvegetationen og artsantal samt forbedrede vandkemiske og fysi-

---

⁷ DFU-rapport 134-04.

ske forhold. Mulige trusler for søen er at den eksterne næringsstofbelastning til søen på sigt kan udgøre en trussel mod den nuværende forholdsvis gunstige miljøtilstand i Stadil Fjord. På baggrund af vandrammedirektivets basisanalyse vurderes Stadil Fjord ikke at kunne leve op til sin målsætning i 2015. I Stadil Fjord er fosfor den begrænsende faktor for algeproduktionen. Fosforindholdet i Stadil Fjord har i perioden 1997-2005 været faldende i både i det nordlige og sydlige bassin. Sommerværdierne for totalfosforindholdet i søvandet var i 2005 på henholdsvis 0,037 og 0,032 mg totalfosfor pr. liter, jvf. figur 2. Kvælstofindholdet i søvandet har været uændret i perioden 1999-2005 og ligger på et moderat niveau.

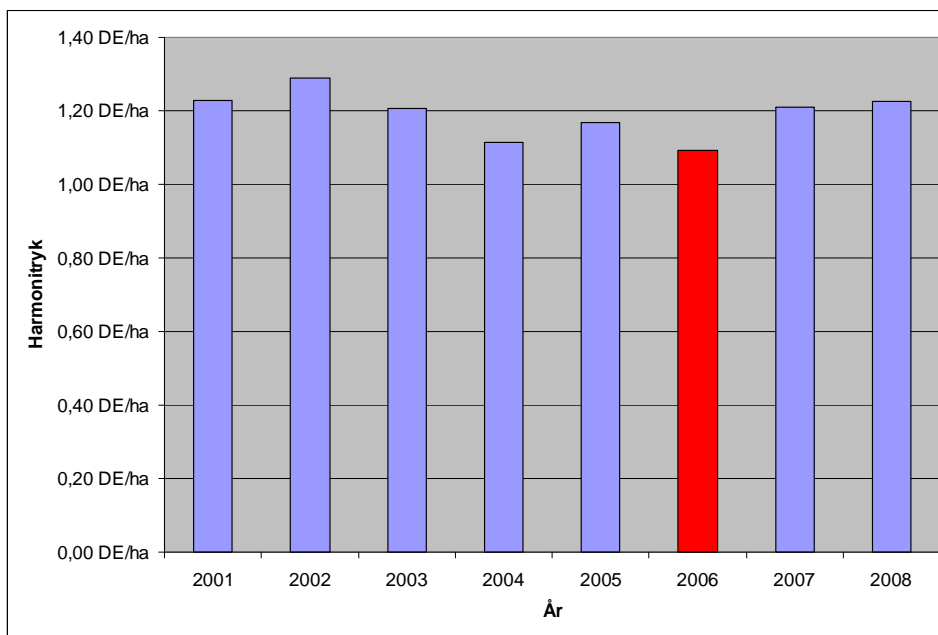

Figur 2. Udviklingen i totalfosforkoncentrationen i det nordlige og sydlige bassin i Stadil Fjord.

Husdyrtrykket i oplandet til Stadil Fjord

Alle de ejede og forpagtede udspretningsarealer afvander til Stadil Fjord via Madum Å – Natura 2000 område N66, jvf. bilag 7.

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre men større husdyrbrug. Udviklingen i DE/ha for den del af oplandet der er beliggende i Holstebro Kommune fremgår af figur 3. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2008 uændret 1,23 DE/ha i hele oplandet til Stadil Fjord. Det vurderes derfor, at der i oplandet til Stadil Fjord i Holstebro Kommune ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Heraf følger, at en etablering/udvidelse i oplandet til Stadil Fjord i Holstebro Kommune sker som følge af en nedlæggelse eller reduktion af husdyrproduktionen andetsteds.

Figur 3. DE/ha i hele oplandet til Stadil Fjord i årene 2001-2008⁸. Conterra har oplyst Holstebro Kommune, at der i 2006 (rød søjle) var en række afvigelser i gødningsregnskaberne, hvorfor udsvinget dette år skal taget med forbehold.

Fosfor i oplandet til Stadil Fjord

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan⁹. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Stadil Fjord.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af det fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealet hældning og dennes udstrækning. Konkave skråninger med konkav tværsningsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsningsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

⁸ Beregnet vha. CTtools på basis af gødningsregnskaber.

⁹ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt f.eks. ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede¹⁰. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal >4 ¹¹.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer ligger alle i oplandet til Stadil Fjord, der i forbindelse med statens kortlægning af kystområder ikke udlagt som overbelastet med Fosfor. En del af aftalearealerne er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, der er et Natura 2000 område overbelastet med fosfor. Det forudsættes, at der i arealgodkendelsen til disse arealer, som behandles samtidig med miljøgodkendelsen, tages stilling til dette. For de ejede og forpagtede arealer vurderes det, at de generelle landbrugsregler er nok til at sikre disse arealer ift. fosforoverskud til Stadil Fjord.

Alle arealerne er vurderet i forhold til terrænhældning.

Ingen af arealerne vurderes dog at være særlige risikoarealer mht. fosforudvaskning pga. terrænhældning, idet, disse marker ikke vurderes stærkt skrånende (hældning mellem 6 og 12 grader) mod vådområderne. Det vurderes på disse arealer, at det skal sikres, at vandløbslovens krav om minimum 2 meter bræmmer, der adskiller vådområderne og de pågældende marker overholdes.

Jordbundstyper

De ejede og forpagtede arealer er beliggende på finsandede og grovsandede jorde (JB1 og JB2). Derudover er enkelte arealer beliggende i humusjord (JB11), jf. bilag 14. Da udbringningsarealerne ikke er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$) vurderes jorderne ikke at være omfattet af fosforklasse I og III.

Lavbundsarealer og detailafvandingsforhold

Dele af 4 arealer, i alt 1,25 ha, er beliggende på lavbundsareal udenfor okkerklasse 1, jf. bilag 16. Det drejer sig om 0,09 ha af mark 13-0, 0,34 ha af mark 13-1, 0,04 ha af mark 18-1 samt 0,77 ha af mark 51-0. Disse arealer omfattes af restriktioner svarende til P-klasse 2. Således må der ikke på disse arealer ske en forøgelse af fosforoverskuddet ifht. nudrift.

¹⁰ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

¹¹ Knudsen, L., 1998. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

Fosforoverskud

På bedriftsniveau er der ansøgt om udspredding af en fosformængde på 9.648 kg P, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrbrugslovens beskyttelsesniveau, jvf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Udbringning af 9.648 kg P betyder, at der på arealerne på bedriftsniveau udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på 8,5 kg P/ha, jvf. skema 9.

Skema 9. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	9.648 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	29,9 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	21,4 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	8,5 kg P/ha/år

Fosforoverskuddet var i perioden 2005-2007 i gennemsnit ca. 9 kg P/ha i oplandet til Stadil Fjord i Holstebro Kommune¹². Husdyrbrugets arealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 8,5 kg P/ha/år, jvf. skema 9, hvilket er lidt mindre end det gennemsnitlige fosforoverskud i oplandet til Stadil Fjord i Holstebro Kommune.

Risikoarealer, afvandingsforhold, og fosforbindingskapacitet

En del af udbringningsarealerne er vandløbsnære. Det drejer sig om følgende arealer: 2-0, 2-1, 20-1, 20-3, 21-0, 22-0, 22-0, 23-1, 27-0, 27-1 og 27-2 og 41-0, 47-7, 51-1 og 51-0

Og en del af arealerne er detailafvandede ved dræning og grøftning og/eller lavbundsarealer: 1-0, 1-1, 2-0, 2-1, 3-0, 4-0, 7-0, 10-0, 12-0, 13-1, 18-0, 20-0, 20-1, 20-2, 20-3, 21-0, 21-1, 22-0, 23-1, 25-1, 25-2, 25-3, 41-0, 50-0, 51-0 og 51-1.

Holstebro Kommune vurderer, at der i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet skal indhentes dokumentation for ledig fosforbindingskapacitet for de arealer der er beliggende i oplandet til Natura 2000-området indenfor 2 år. Holstebro Kommune vurderer, at der for arealer uden ledig fosforbindingskapacitet skal stilles vilkår om fosforbalance med henblik på at reducere risikoen for øget udvaskning af fosfor til Stadil og Vest Stadil Fjord. Ovenstående sikres ved vilkår.

For at reducere risikoen for forureningen af vandmiljøet stilles der desuden vilkår om, at udbringning af gødning mm. ikke må fortages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpende vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

¹² Beregning af P-overskud pr. ha. pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer på baggrund heraf ikke i sig selv ved overholdelse af de stillede vilkår og de generelle landbrugsregler påvirker Natura 2000 område nr. 66 væsentligt negativt.

Nitrat

Husdyrbrugets ejede og forpagtede udspretningsarealer afvander til Stadil Fjord enten direkte via Madum Å systemet.

Oplandet til Stadil Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk, har et nitratreduktionspotentiale på 76-100 %. Madum Å oplandet er generelt karakteriseret ved et højt nitratreduktionspotentiale, hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk, jvf. skema 10.

Skema 10. Oversigt over fordeling af arealer i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

Sted / mark nr.	Udspretningsareal					Reduceret harmoni (reduktionsprocent)	DE/ha uden virkemidler	Maksimalt antal DE til udspretning på arealerne
	Areal [ha]	N0 [ha]	N1 [ha]	N2 [ha]	N3 [ha]			
I alt / gennemsnit:	322,17	322,17	0,00	0,00	0,00	100 %	1,4	450,61

Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen af Stadil Fjord

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget i sig selv ikke kan påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt negativt i Natura 2000 områderne N66 eller miljøtilstanden i Stadil Fjord.

Husdyrbrugets individuelle betydning

Udspretningsarealerne i nærværende godkendelse afvander via Madum Å systemet eller direkte til Stadil Fjord. Udspretningsarealerne udgør 322,17 ha, hvilket svarer til 11,8 promille af det samlede landbrugsareal i oplandet Stadil Fjord.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning bidrager med ca. 0,01 promille¹³ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Stadil Fjord. Det fremgår af Kammeradvokatens notat¹⁴ til miljøministeriet om Miljøklagenævnets praksis, at et husdyrbrug der maksimalt udgør 0,5 promille af den samlede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund, kan siges, i sig selv kan påvirke Natura 2000-

¹³ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes herefter i forhold til hele oplandet til Stadil Fjord. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af den samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet til Stadil Fjord.

¹⁴ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 28.05.09

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

området væsentligt. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt negativt.

Kumulativ effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Stadil Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets drift med de stillede vilkår ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-vandområde N66 væsentligt negativt.

Tør natur påvirkning

Ammoniakdeposition på natur beskyttet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 3:

I en radius på 1.000 meter omkring ejendommen er et par mindre moser, et mindre he-deområde og enge beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven, jf. bilag 9. De små § 3-arealer består af kultur-enge og pilekrat, som ikke er specielt kvælstoffølsomme, og det vurderes, at kvælstofdepositionen ikke vil have en væsentlig negativ effekt på arealerne. De ovennævnte arealer er alle lavt målsatte (C-målsatte) i den gældende naturplan for området. Der er derfor ikke foretaget beregninger af ammoniakdepositionen til disse natur områder.

Nærmeste naturareal, som er forholdsvis højt målsat i den gældende naturplan (B-målsat), ligger ca. 1,5 kilometer nordøst for ejendommen. Der er tale om et hede-moseområde med fund af bl.a. liden blærerod. Tålegrænsen er lav (10-20 kg N/ha/år, og formodentlig i den lave ende af intervallet), og kan med en lokalspecifik baggrundsbelastning på 15 kg N/ha/år være overskredet i dag. På grund af den betydelige afstand ventes dog kun en ubetydelig negativ effekt på området. Den samlede ammoniakdeposition fra husdyrbruget til naturområdet er beregnet til 0,29 kg N/ha/år og merdepositionen som følge af udvidelsen er beregnet til 0,1 kg N/ha/år.

Med baggrund i ovenstående vurderes det, at udvidelsen kan foretages uden at ændre naturtyperne i ovenstående områder i negativ retning.

Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder:

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 57, "Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø". Her ligger en række næringsfattige hede- og klitområder. Området ligger i Ringkøbing-Skjern Kommune, som har vurderet at udvidelsen ikke vil få en væsentlig negativ indflydelse på naturværdierne, idet afstanden til området er ca. 4 kilometer.

Ca. 5,3 km nord-nordvest for ejendommen ligger EF-habitatområde nr. 188 "Husby sø og Nørresø". I en afstand af 6,6 km vest og sydvest for ejendommen ligger EF-habitatområde

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

nr. 59 "Stadil fjord og vest Stadil fjord", som samtidig er EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 41 og Ramsarområde nr. 3.

Beliggenheden af Natura 2000 område i forhold til Madumvej 6 kan ses på bilag 7.

Depositionen på nærmeste habitatområde nr. 57 fra det samlede anlæg er beregnet til 0,032 kg N/ha/år efter udvidelsen mod en total beregnet deposition på 0,011 kg N/ha/år fra det hidtidige staldanlæg. Beregningerne er foretaget i it-regnearket version 3.1 fra 2008.

Ammoniakfordampningen fra bedriftens stalde og gyllebeholdere vil således ikke medføre nogen væsentlig stigning i depositionen på naturtyper i de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder. Den samlede deposition på naturtyperne både i ansøgt og i nudrift vurderes at være så lav, at den ikke har nogen væsentlig betydning på de nævnte internationale. Ammoniakdeposition aftager eksponentielt med afstand fra punktkilden. Ammoniaktabet fra bedriften vil derfor ikke bidrage til målbar merbelastning af andre habitatområder eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Ammoniakfordampning som følge af udvidelse af svinebedriften vurderes jf. habitatbekendtgørelsen derfor ikke at forringe tilstanden af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for internationale naturbeskyttelsesområder. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1.000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Nogle af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende tættere på end 1.000 meter fra naturområder omfattet af husdyrlovens § 7, og arealerne er derfor omfattet af kravet, jvf. bilag 8.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Naturtyper og nedfældningskrav

Markerne 11-0, 12-0, 12-0b og 12-1 er beliggende i bufferzone II, og er derfor på nuværende tidspunkt omfattet af ovenstående krav om nedfældning af flydende husdyrgødning.

Holstebro kommune har ikke konstateret overlap imellem de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning og arealer, der i kommunen på godkendelsestidspunktet er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

I tilknytning til udbringningsarealerne for husdyrgødning er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. De bemærkes, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer.

I enkelte tilfælde findes umiddelbart op til udbringningsarealerne højt målsatte naturtyper (areal 14-0, 18-1, 18-2 og 40-0), som vurderes at være følsomme overfor afdrift af næringsstoffer fra husdyrgødning. Der er stillet vilkår om nedfældning af husdyrgødning i 20 meter brede bræmmer op til disse arealer.

Der er ikke øvrige ejede eller forpagtede arealer omfattet af godkendelsen, som ligger i eller tæt på områder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, som Holstebro Kommune vurderer omfattet af krav om nedfældning på sort jord og græs eller hvor der skal stilles skærpede krav i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskædiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne vurderes det at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget.

Følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til ejendommen eller dens udbringningsarealer:

Småflagermus:

På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.

Birkemus:

Arten forekommer nær den nordlige del af Nissum Fjord, men er ikke registreret så langt sydpå som her.

Odder:

Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Markfirben:

Er i 2005 registreret langs vestkysten ved Vedersø og Husby. Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse:

Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringningsarealer. Der er i afgørelsen stillet vilkår om, at der efter skriftlig meddelelse fra Holstebro kommune, vil gælde krav om 10 meter brede udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der i fremtiden konstateres en bestand af disse.

Grøn kølleguldsmed:

Arten forekommer udbredt i Storå og Karup Å, men er ikke registreret i områdets vandløb. Arten vurderes dog generelt ikke at blive påvirket af projektet så længe reglerne for gødningshåndtering overholdes.

De øvrige insektarter på Habitatdirektivets bilag IV formodes ikke at forekomme i Vestjylland.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets samlede drift med de stillede vilkår ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt negativt.

Grundlaget for forhåndsvurdering for opland til Stadil Fjord

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af bl.a. kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, miljødata fra STOQ, CTtools samt basisanalysen for Stadil Fjord (N66).

Holstebro Kommune er i gang med, at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Stadil Fjord (N66). Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur og miljø, er baseret på dels datamateriale hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurdering af natur og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

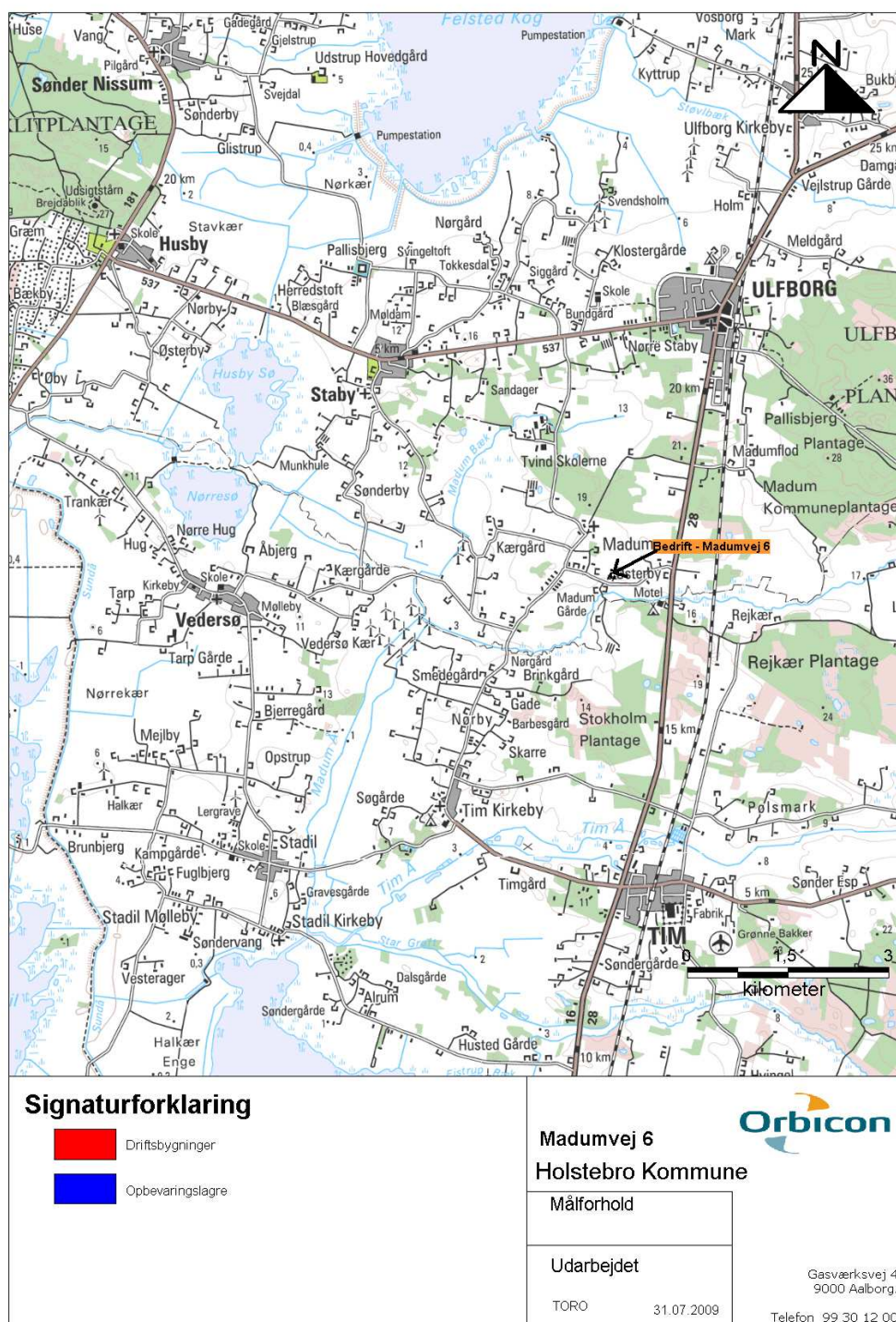
Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af virksomhedens drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

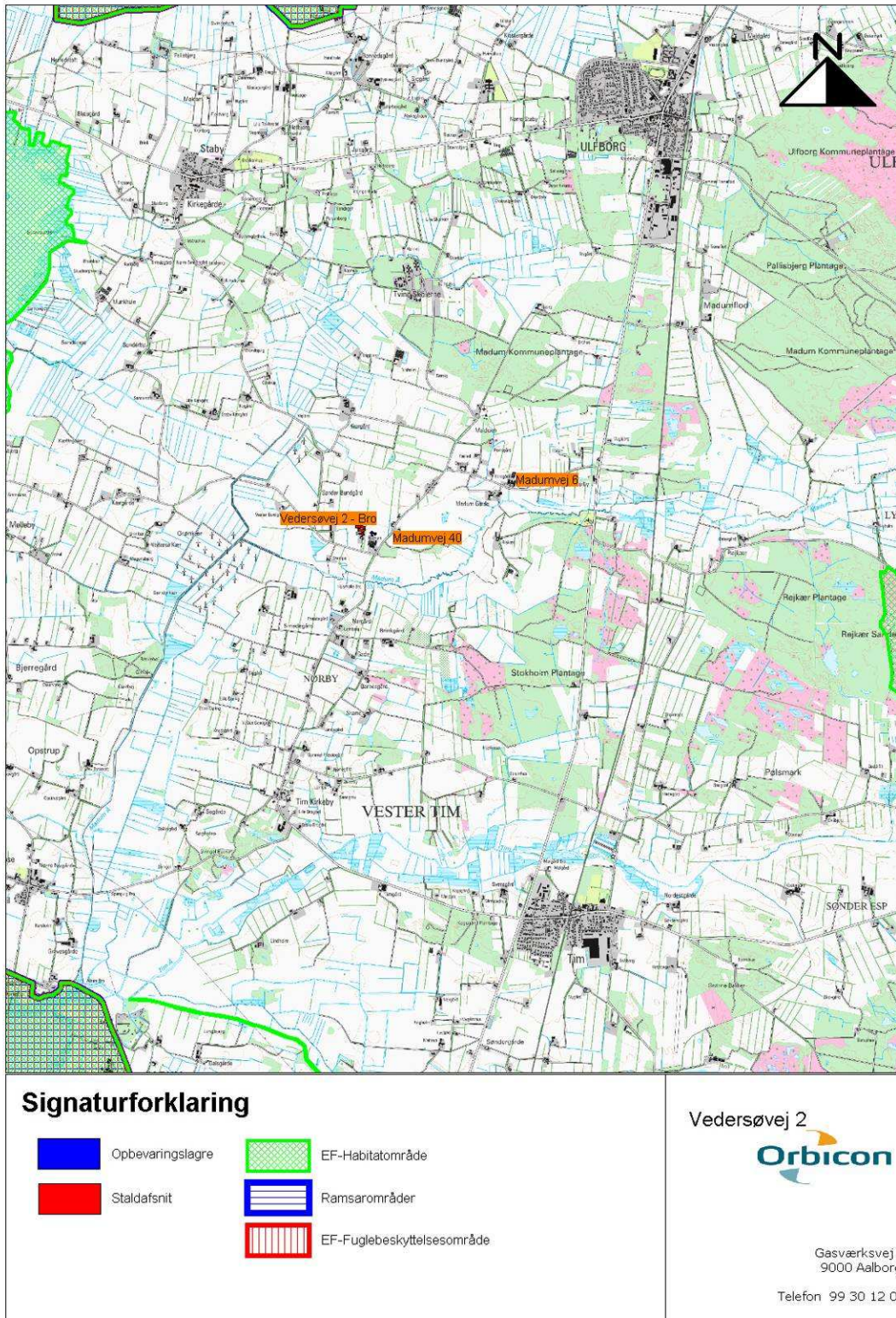
Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

Bilag 2 – Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til ansøgers øvrige ejendomme

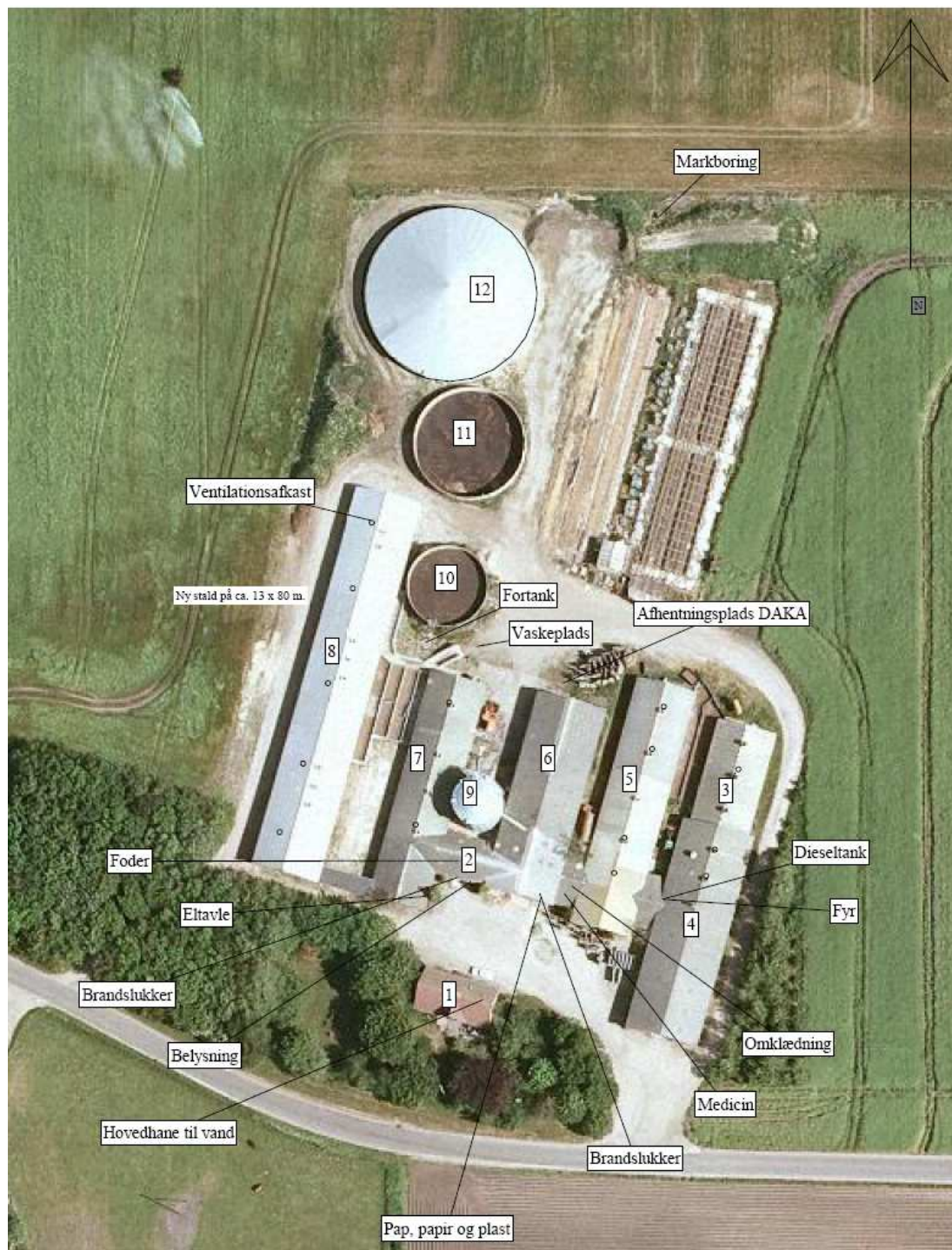

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Situationsplan – Husdyrbrugets indretning

0 20 m Målestoksforhold 1:710 100 m

Bilag fra ansøgningen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

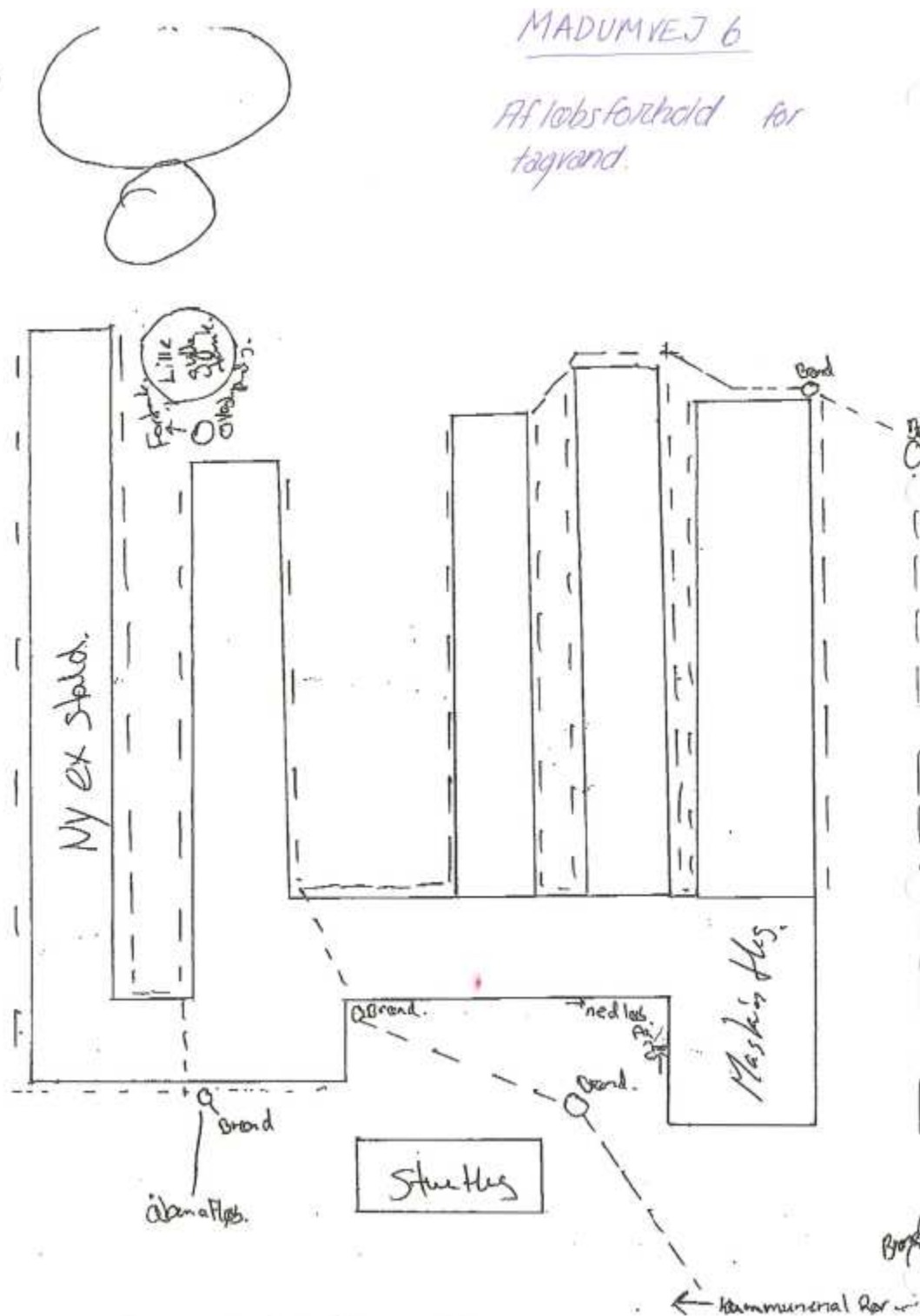
Bilag 3 – Husdyrbrugets indretning – forklaring

Bygning	Type (opførelsesår)	Grundplan m ²	Bygningshøjde (m) til tagryg (ca.)	Taghældning (grader)	Bygningsmaterialer og farve på facade	Bygningernes fremtidige anvendelse
1	Stuehus	120	7	30	Røde mursten	Beboelse
2	Foderlade / service-rum	70	6	25	Røde mursten	Lade
3	Svinestald (1993)	500	6	25	Røde mursten	Svinestald
4	Maskinhus	250	6	25	Røde mursten	Maskinhus
5	Svinestald (2005)	500	6	25	Røde mursten	Svinestald
6	Kornlager	480	7	25	Røde mursten	Kornlager
7	Svinestald (2000)	500	6	25	Røde mursten	Svinestald
8	Svinestald (2006)	1100	7	25	Røde mursten	Svinestald
9	Kornsilo	50	12		Galvaniseret stål	Foder / kornsilo
10	Gyllebeholder (1985)	800 m ³	4	Flydelag	Beton elementer	Gylleopbevaring
11	Gyllebeholder (1994)	1600 m ³	4	Flydelag	Beton elementer	Gylleopbevaring
12	Gyllebeholder (2007)	4000 m ³	4	Teltoverdækning	Beton elementer	Gylleopbevaring

De på kortet afbillede minkhaller er nedrevet. Arealet indgår fremover i ansøgers markplan.

Bilag fra ansøgningen

Bilag 4 – Afløbsplan

Ovenstående kort er kopieret fra ansøgningen.

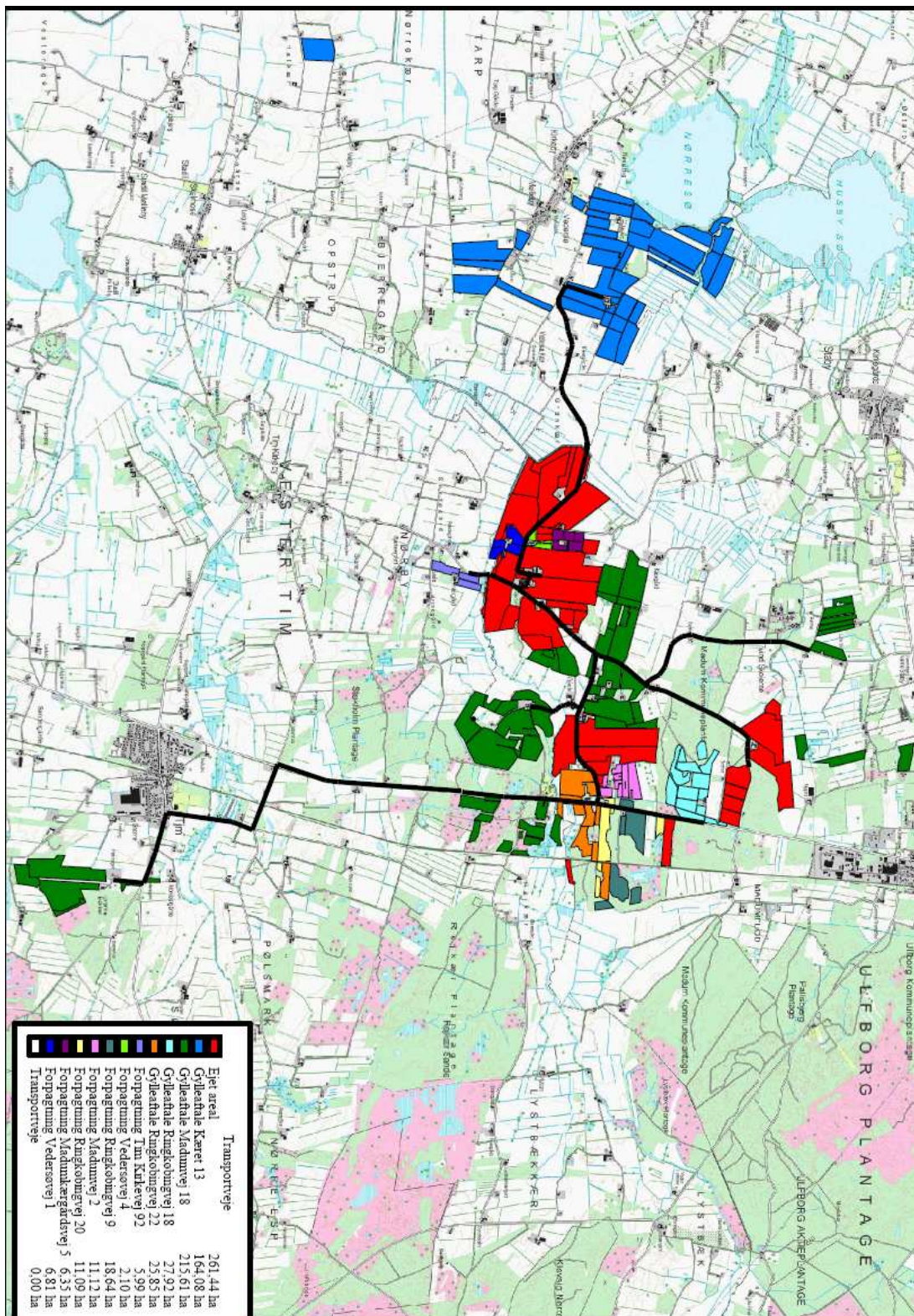
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 5 – Transportveje

Ovenstående kort er kopieret fra ansøgningen.

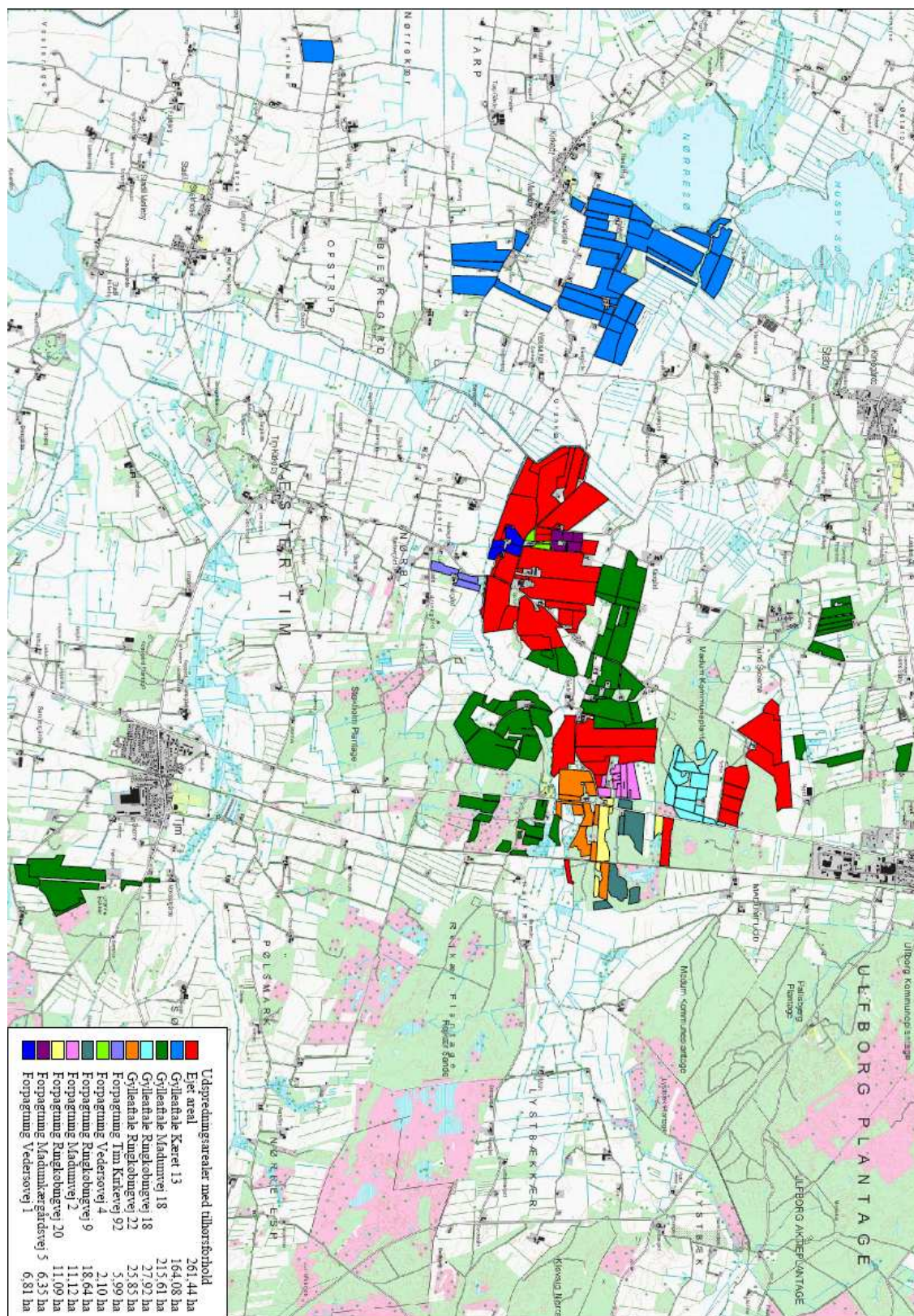
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 6 – Arealer og Aftaleforhold

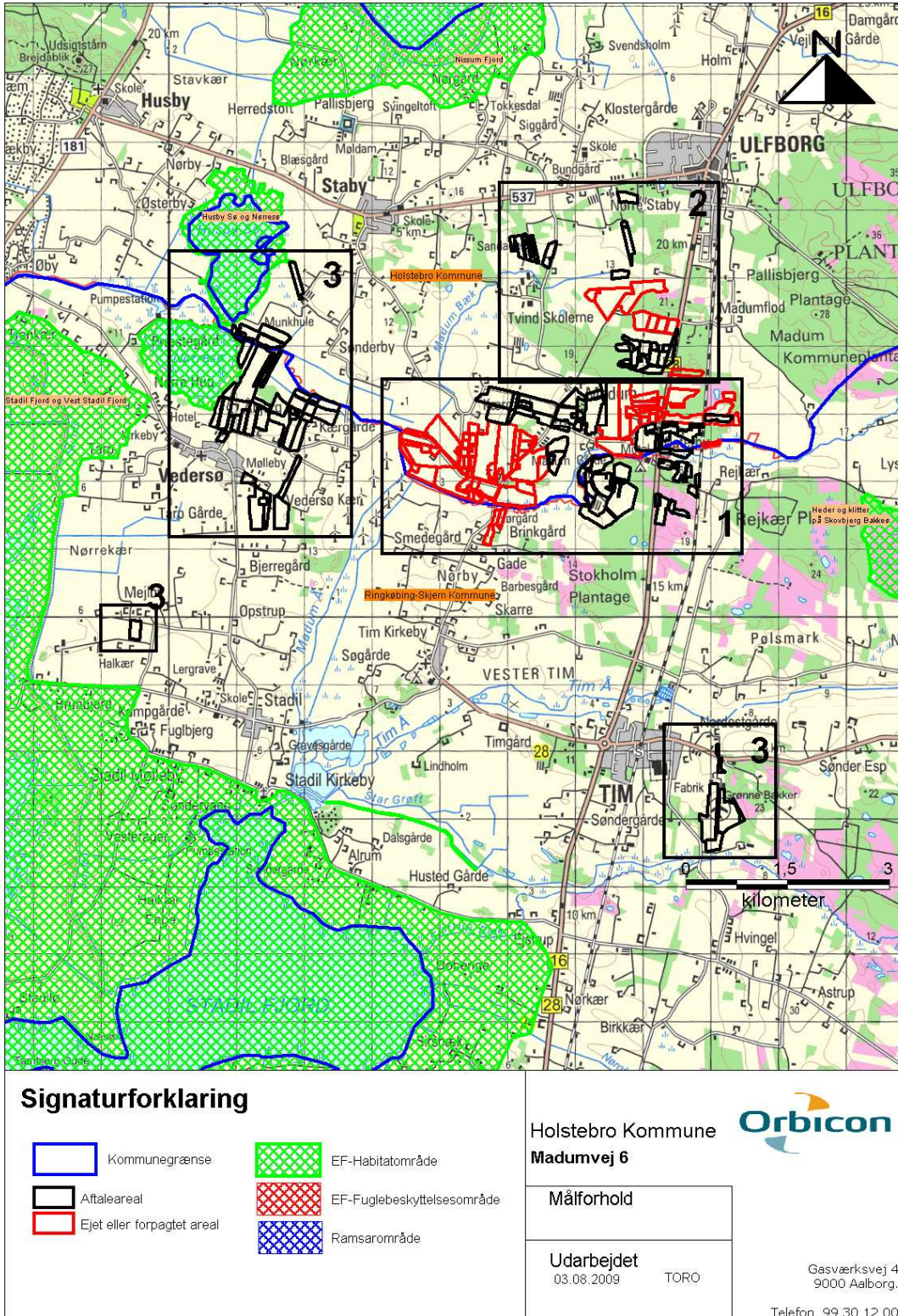

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

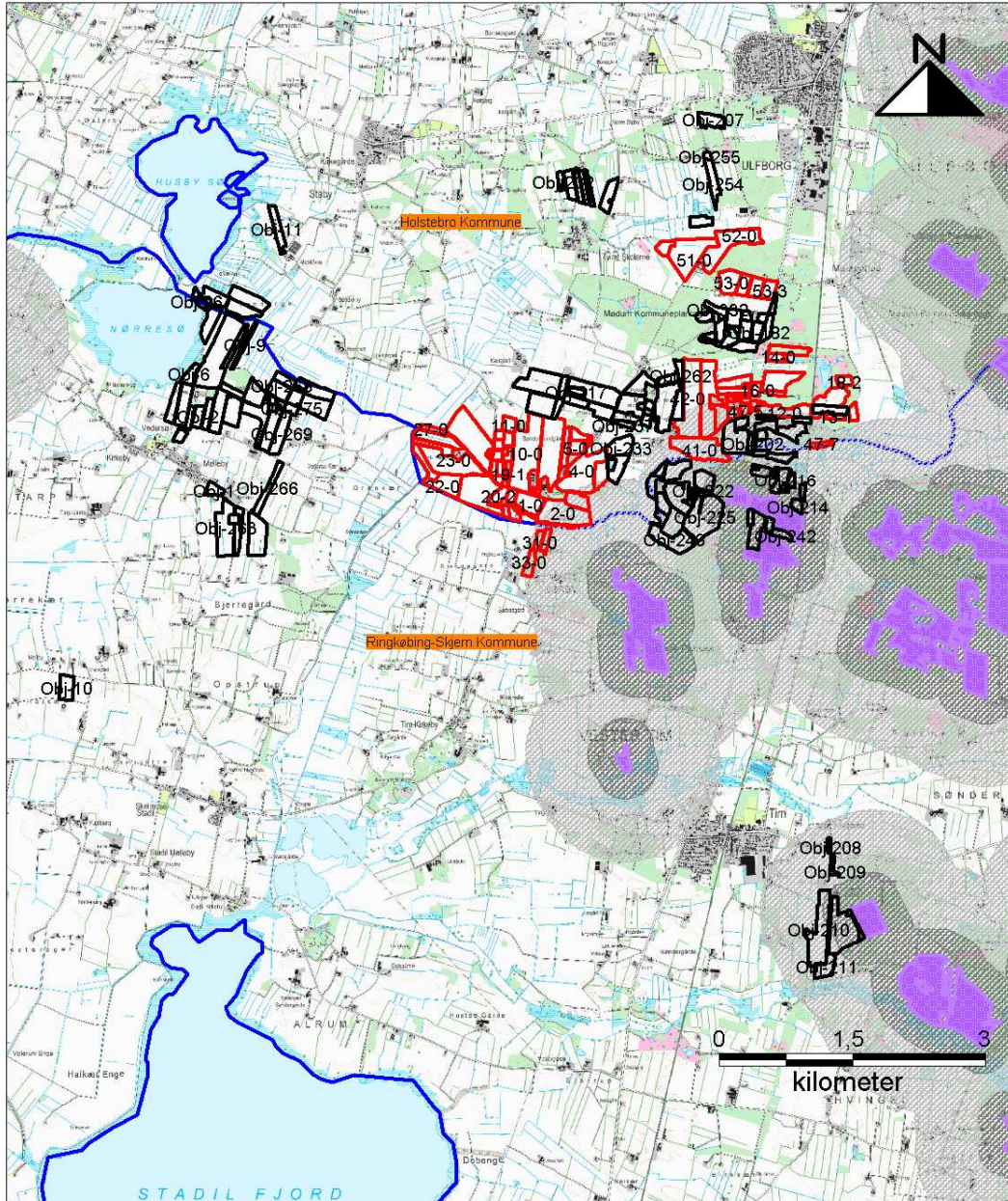

Bilag 7 – Oversigtskort over arealer – Natura 2000-områder

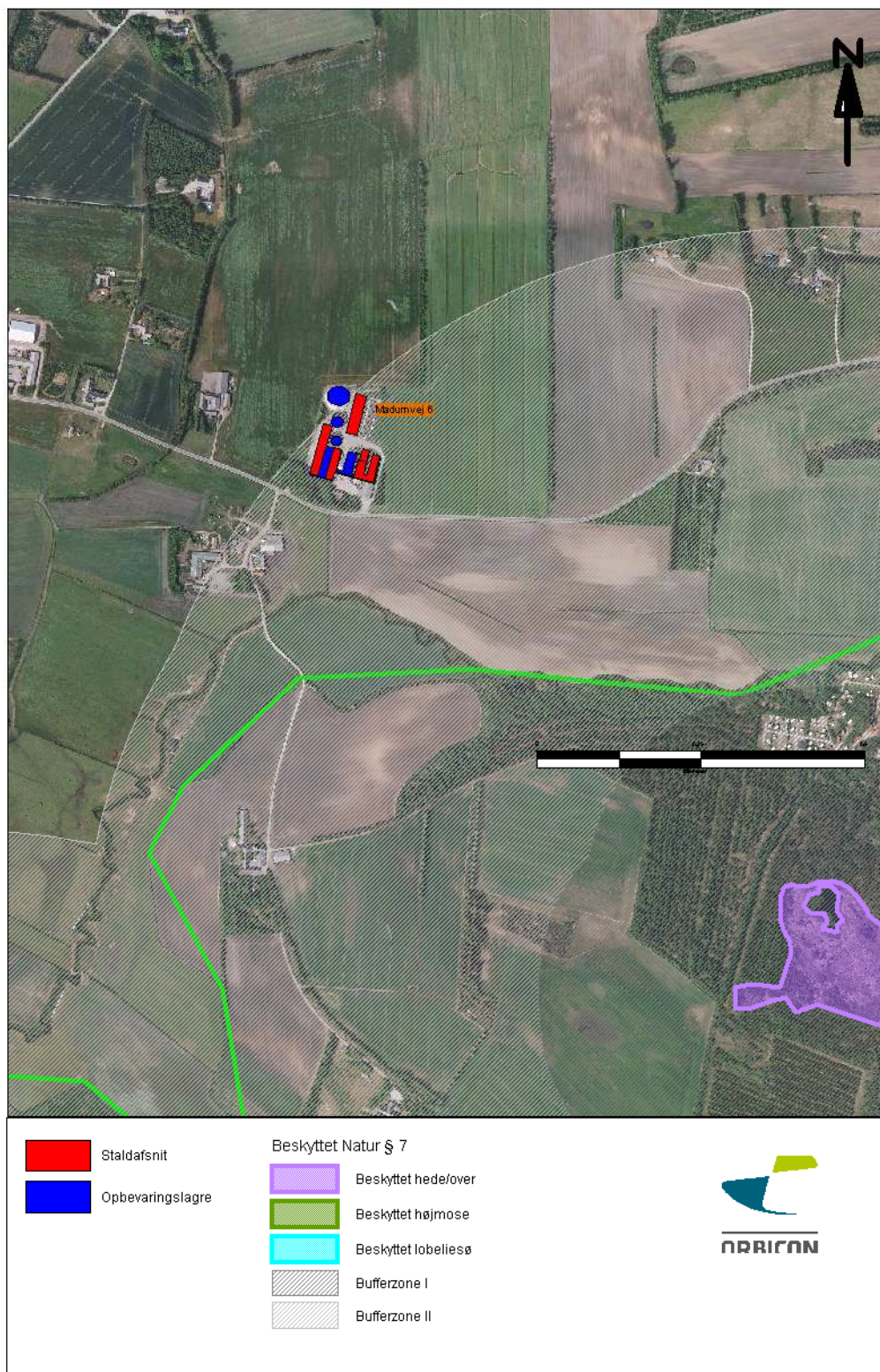

Bilag 8 – Arealer i forhold til bufferzoner i forhold til § 7 naturtyper 1/2

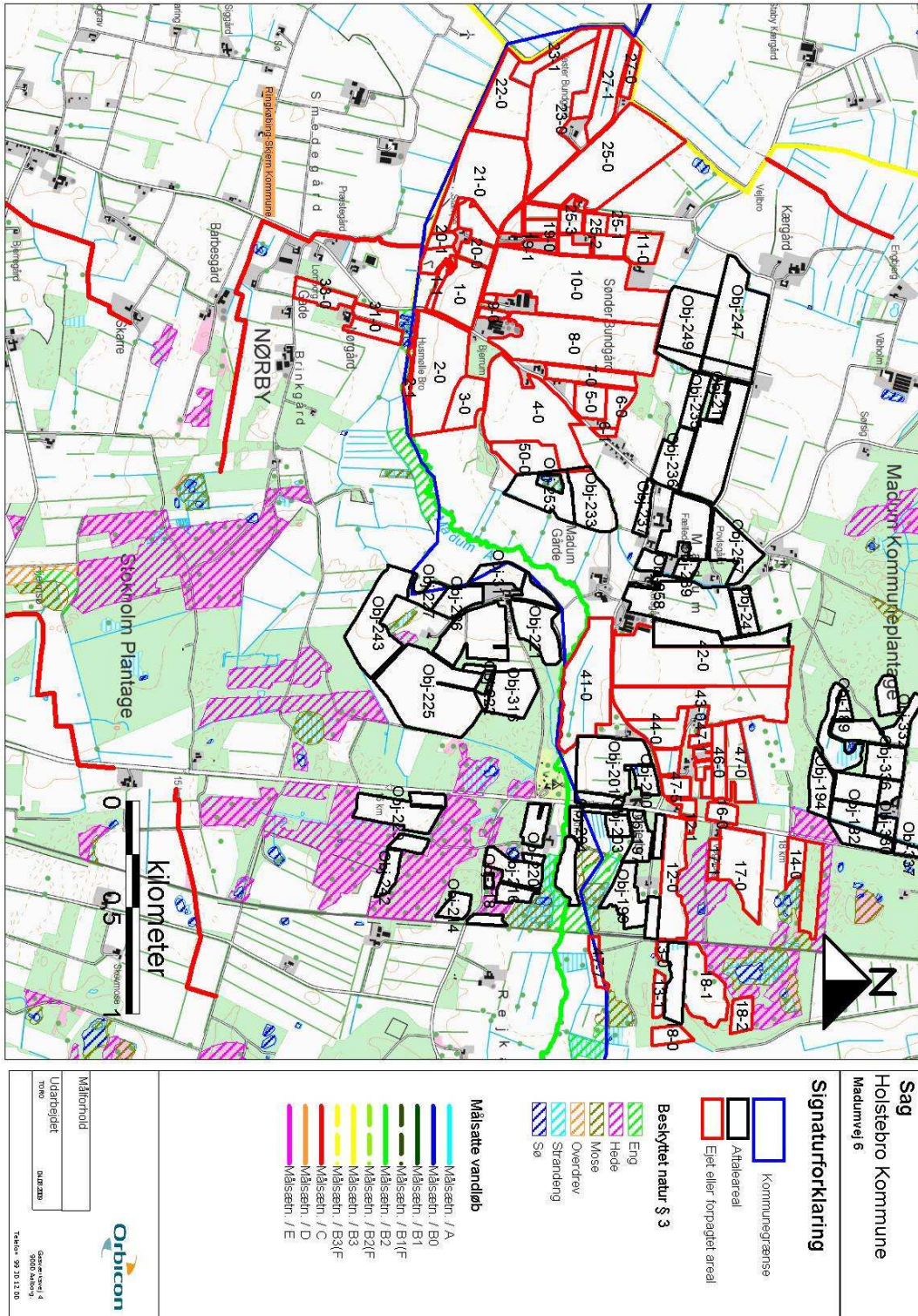
<p>Signaturforklaring</p> <ul style="list-style-type: none"> Kommunegrænse Aftaleareal Ejet eller forpagtet areal 		<p>Beskyttet Natur § 7</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskyttet hede/over Beskyttet højmosé Beskyttet lobeliesé Bufferzone I Bufferzone II 		<p>Holstebro Kommune Orbicon</p> <p>Madumvej 6</p>	
		<p>Målforshold</p>			
		<p>Udarbejdet</p> <p>04.08.2009 TORO</p>		<p>Gasværksvej 4 9000 Aalborg. Telefon 99 30 12 00</p>	

Bilag 8 – Ejendommen i forhold til bufferzoner i forhold til § 7 naturtyper 2/2

Bilag 9 – Lokalisering i forhold § 3 beskyttet natur og vandløb – del 1 af 3

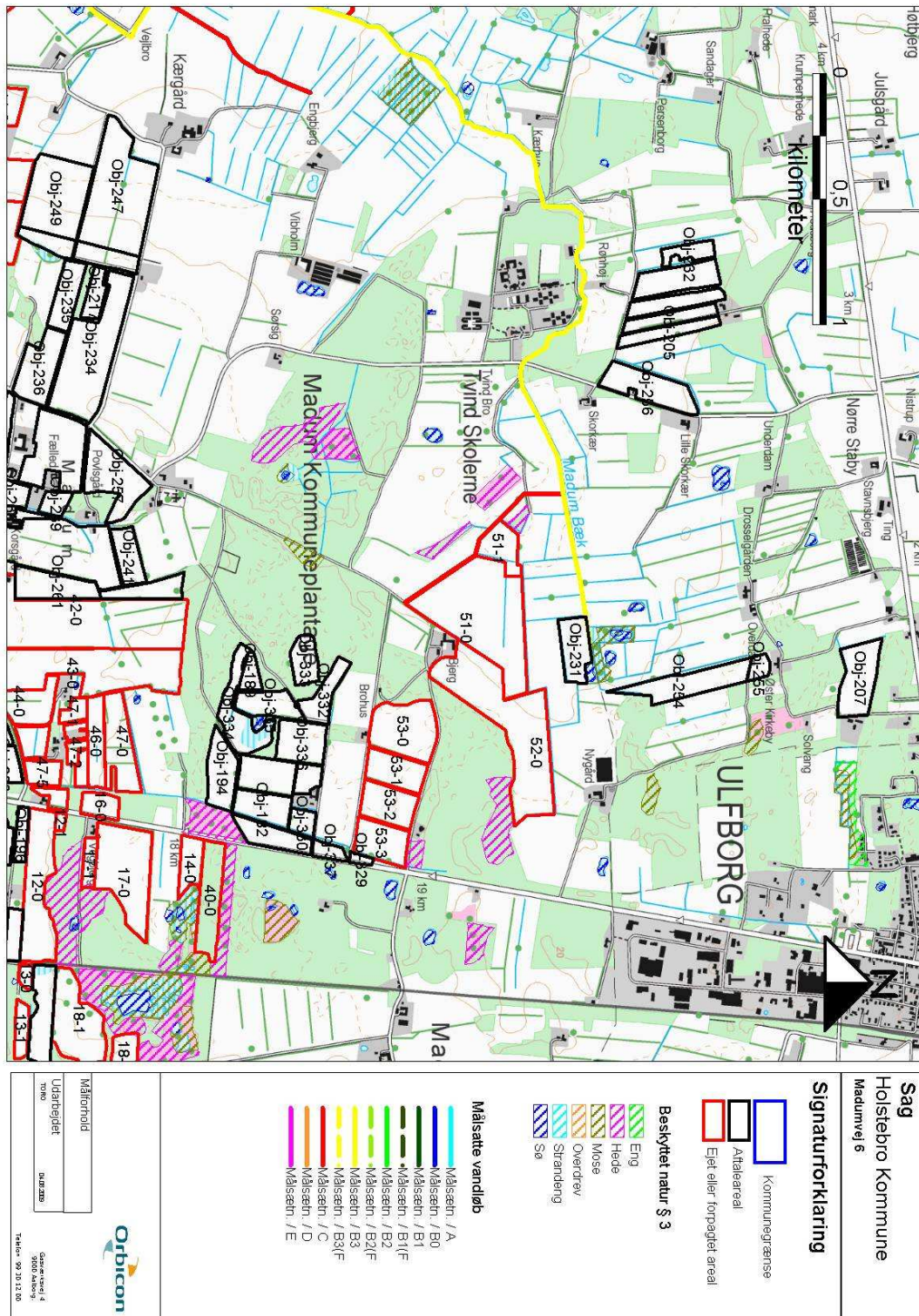
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Lokalisering i forhold § 3 beskyttet natur og vandløb – del 2 af 3

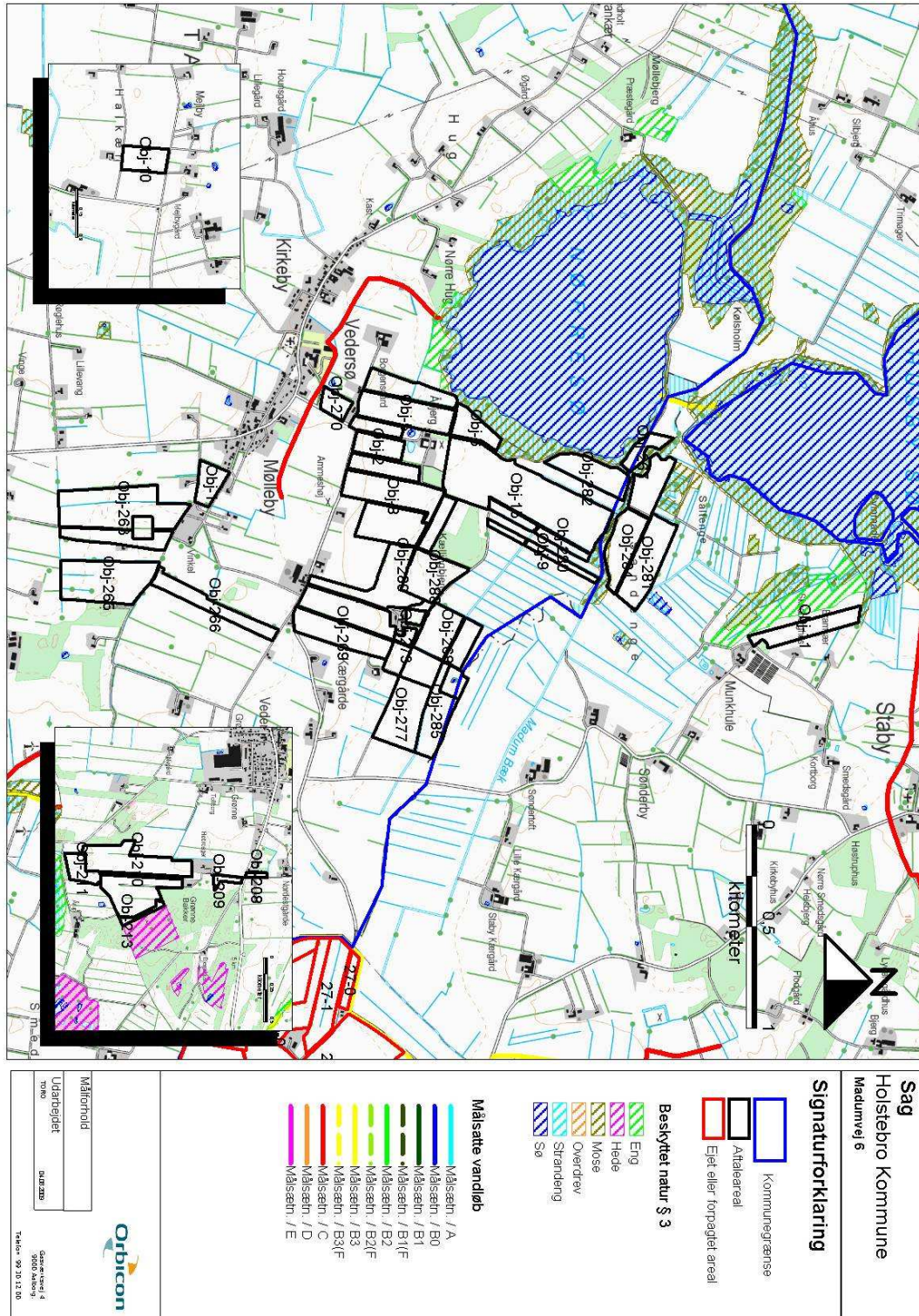
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Lokalisering i forhold § 3 beskyttet natur og vandløb – del 3 af 3

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

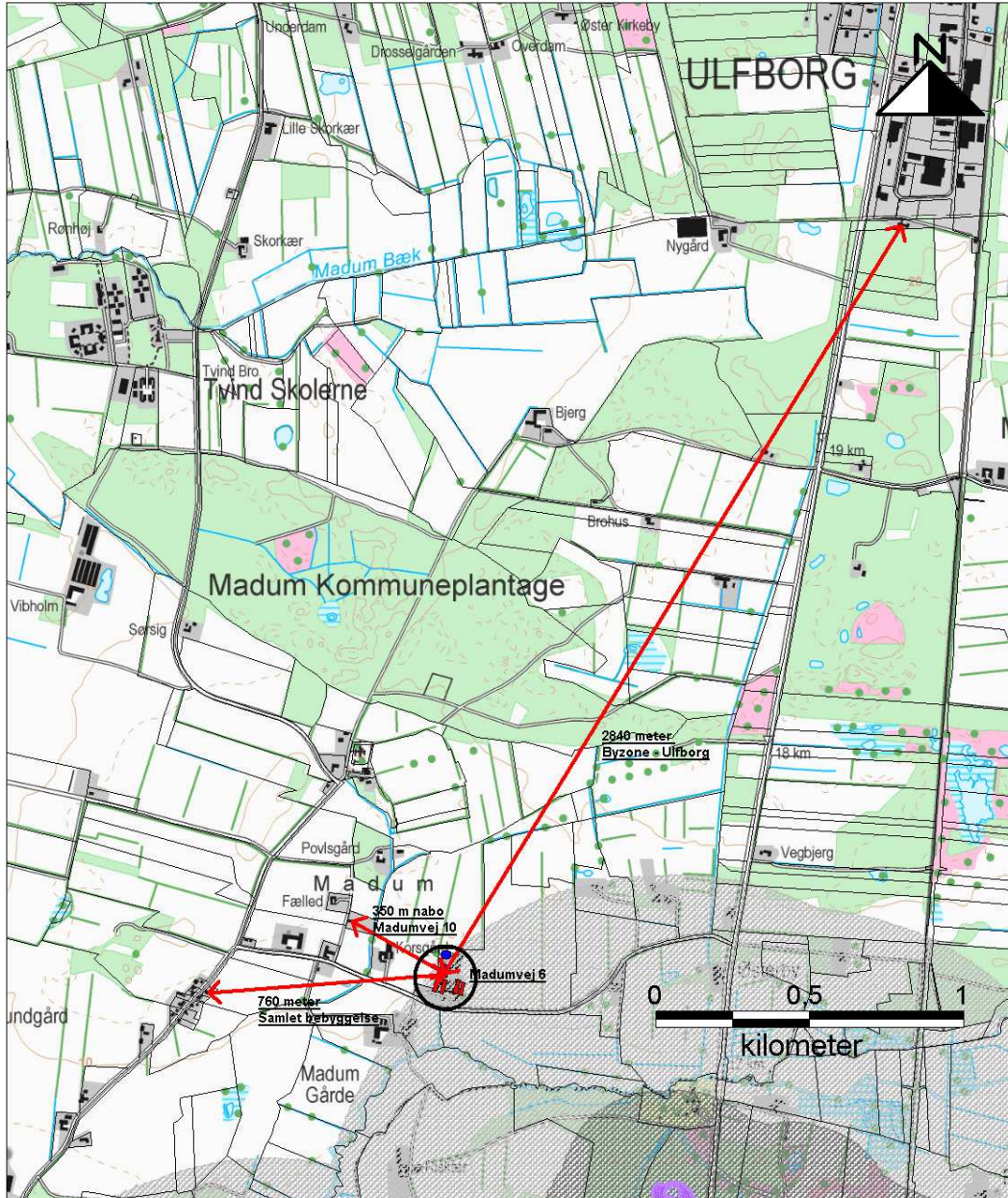

Bilag 10 – Sædskifter

Tabel fra side 3 i notat fra Skov- og Naturstyrelsen af 27-06-2007 om standardsædskifter og referencesædskifter.

Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vårkorn	Ærter (0 - 10%)	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	I alt	Udvasknings- indeks	Efterafgrøde- grundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lerjord (> JB4)	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.		50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord (JB1-4)	44	6	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.		40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13	100% vinterafgrøder		85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		

Bilag 11 – Lokalisering i forhold til naboer – lugtforhold

Signaturforklaring

Staldafsnit	Beskyttet hede/over
Opbevaringslagre	Beskyttet højmoser
Matrikelgrænser	Beskyttet lobeliesø
	Bufferzone I
	Bufferzone II
	alle andre

Holstebro Kommune
Madumvej 6

Målforhold

Udarbejdet

04.08.2009 TORO

Gasværksvej 4
9000 Aalborg.

Telefon 99 30 12 00

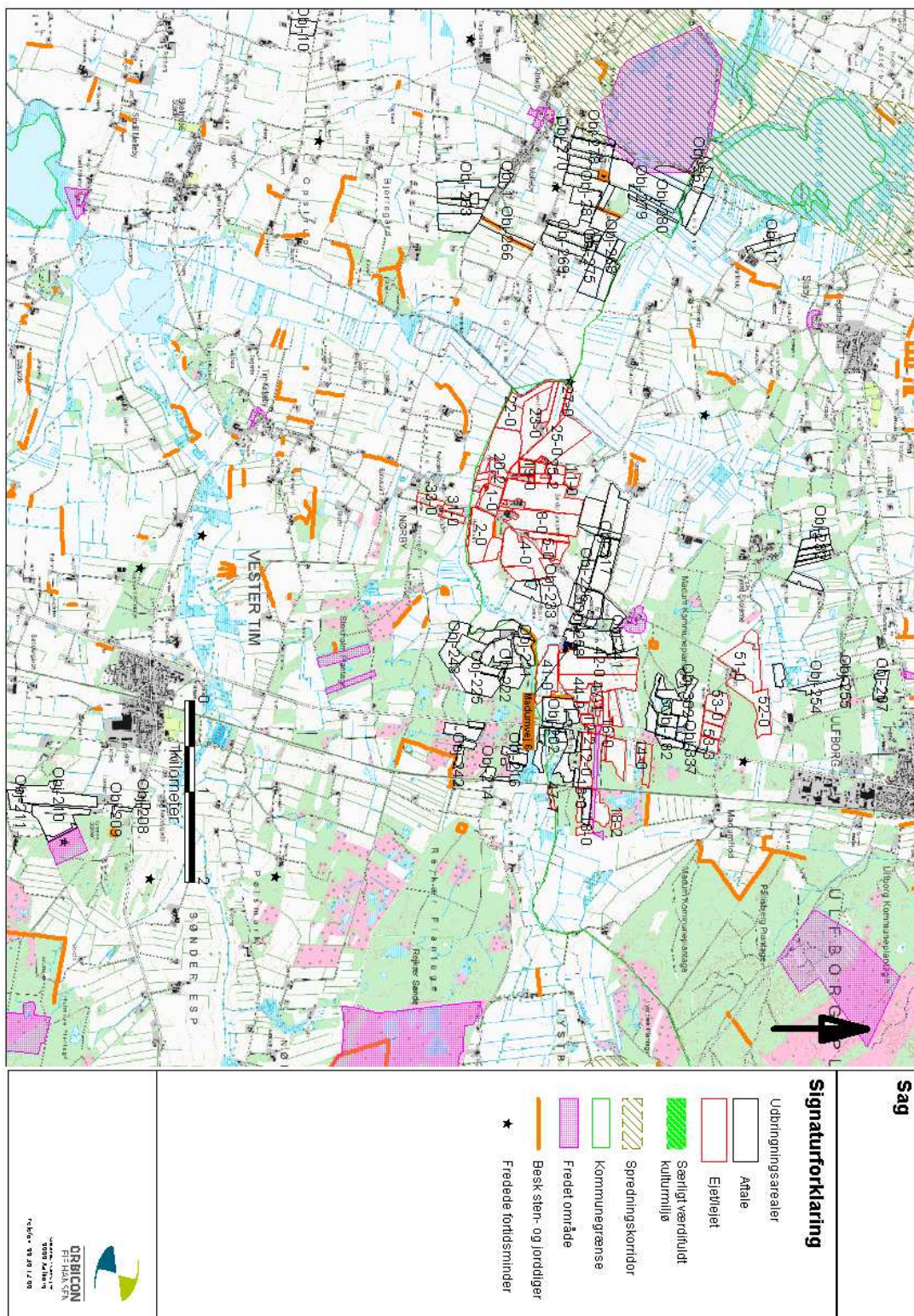
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

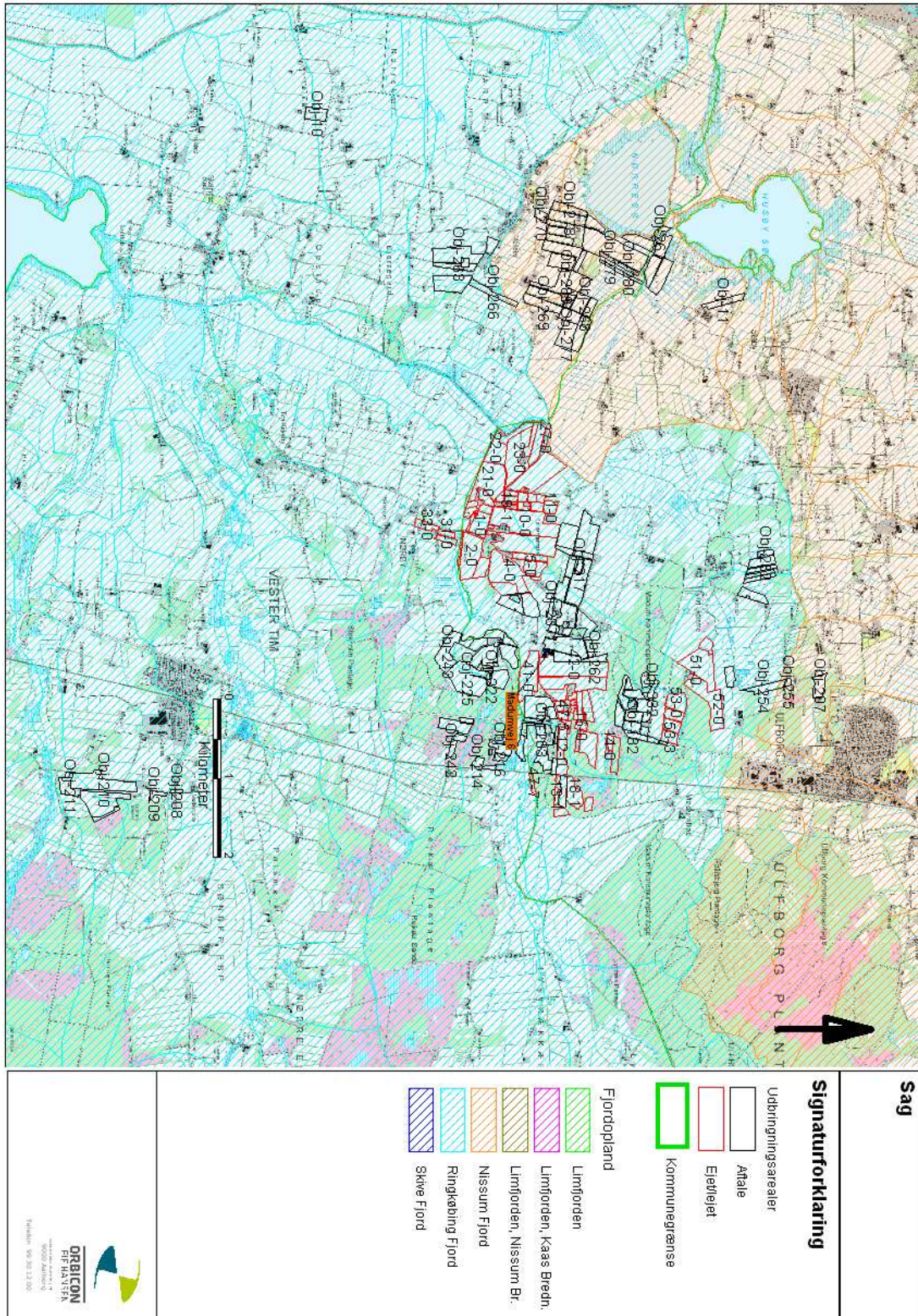
Bilag 12 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring anlæg og arealer

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

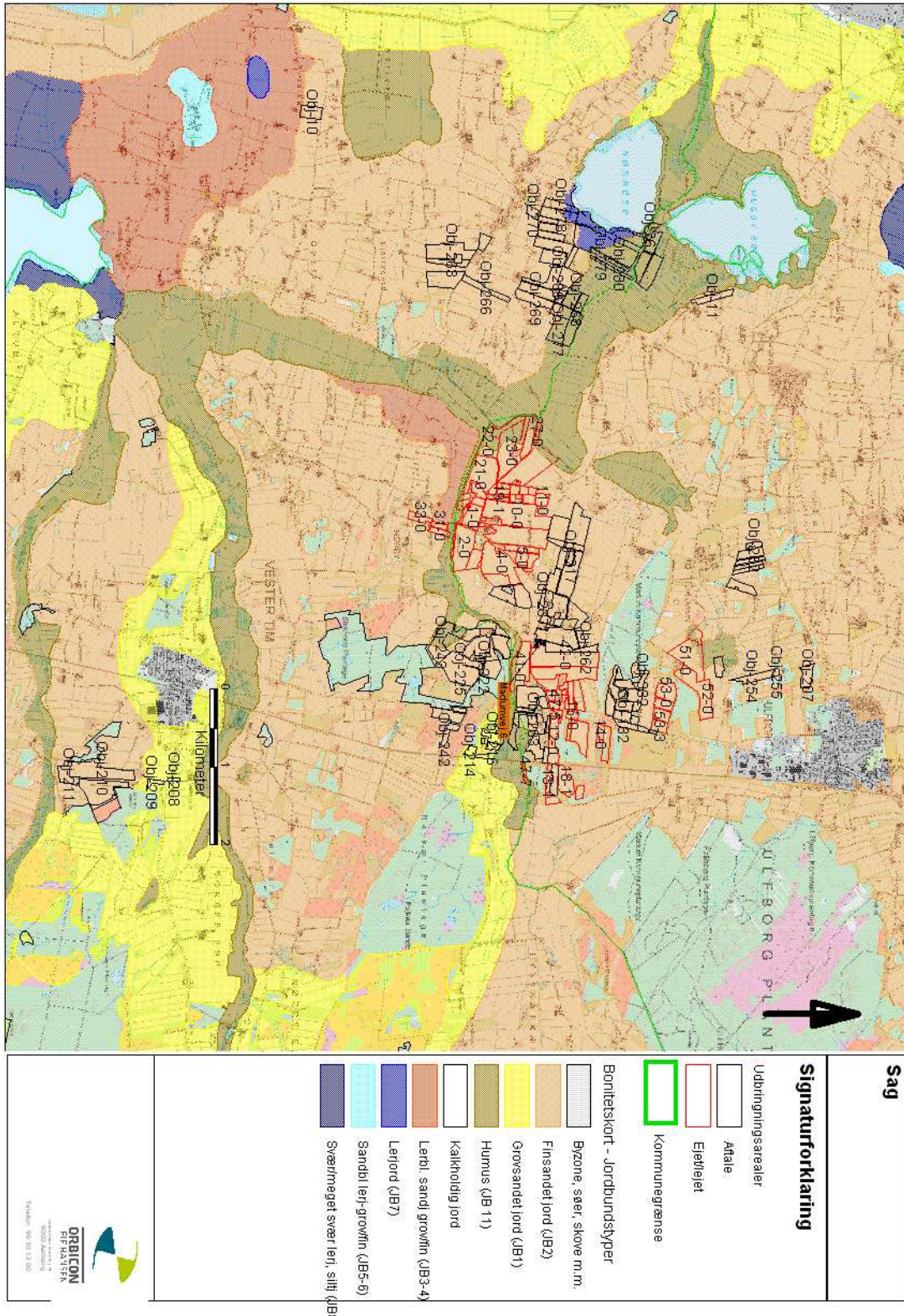

Bilag 13 – Fjordområder

Bilag 14 – Jordbundstyper

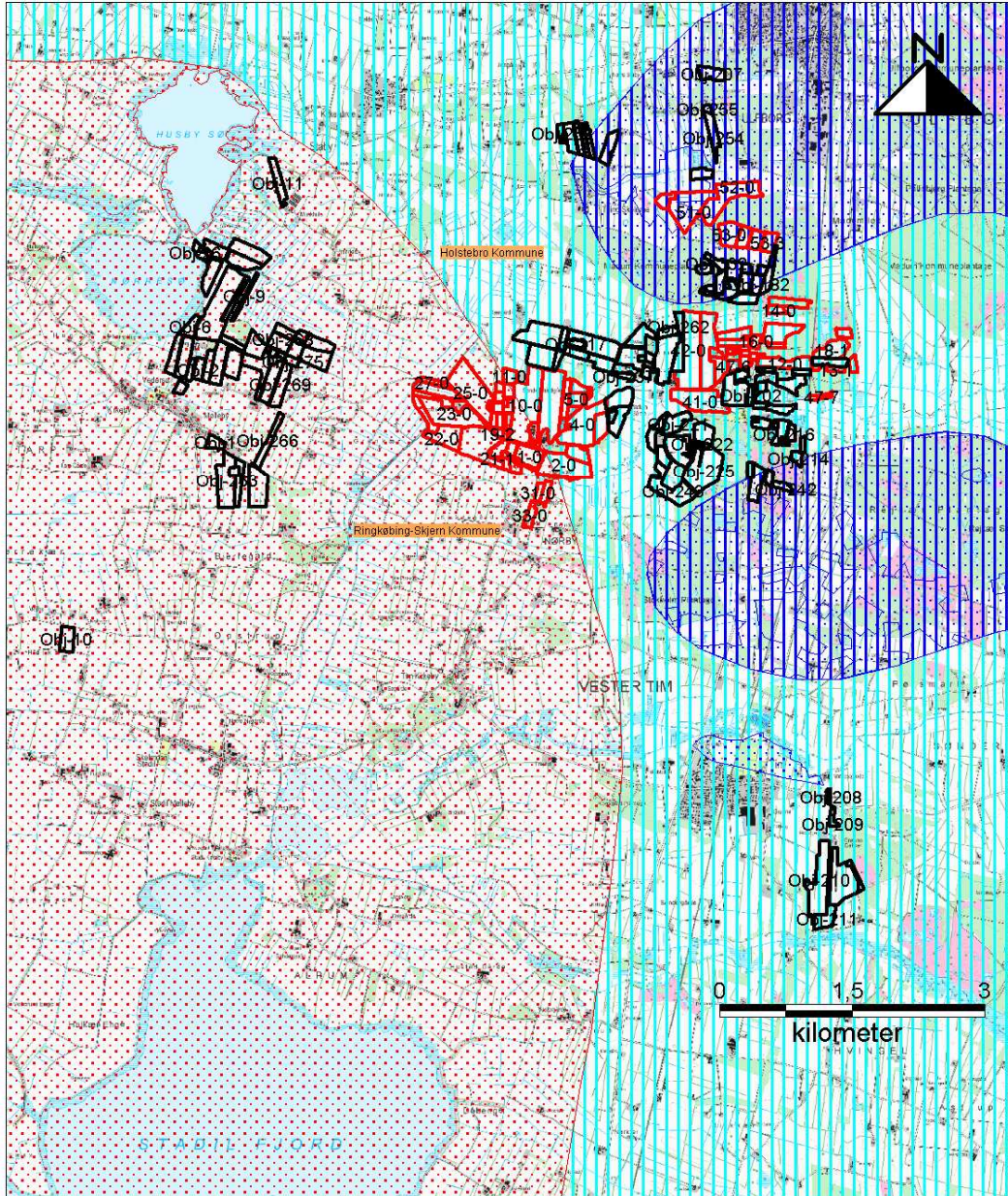

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Bilag 15 – Grundvandsinteresser

<p>Signaturforklaring</p> <p> Kommunegrænse Aftaleareal Ejet/forpagtet areal </p>		<p> Nitratfølsomme indvindingsområder Drikkevandsinteresser Almindelige Begrænsede Særlige </p>	<p>Holstebro Kommune </p> <p>Madumvej 6</p> <p>Målforhold</p> <hr/> <p>Udarbejdet</p> <p>04.08.2009 TORO</p>	<p>Gasværksvej 4 9000 Aalborg. Telefon 99 30 12 00</p>
--	--	--	---	--

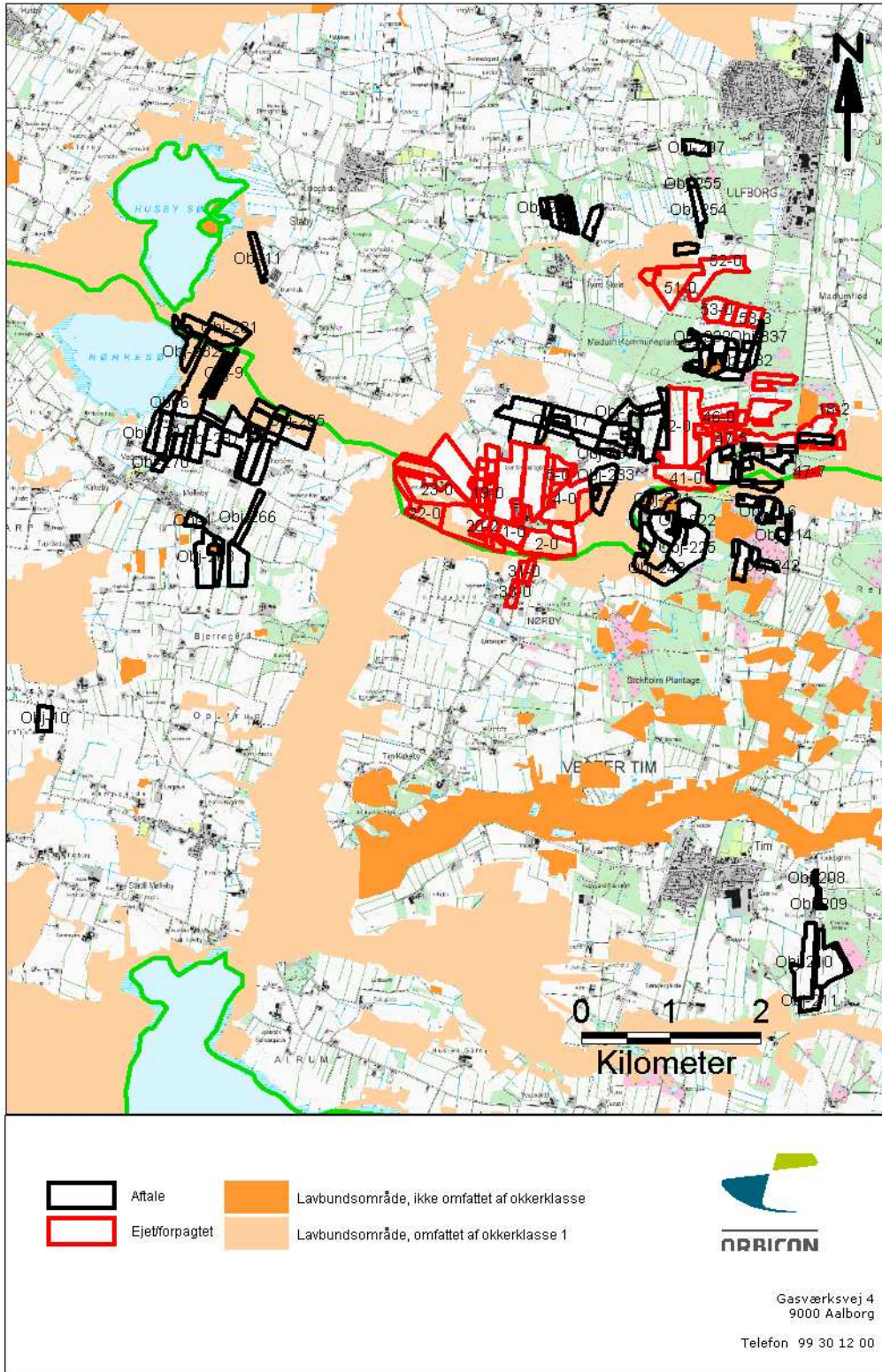
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

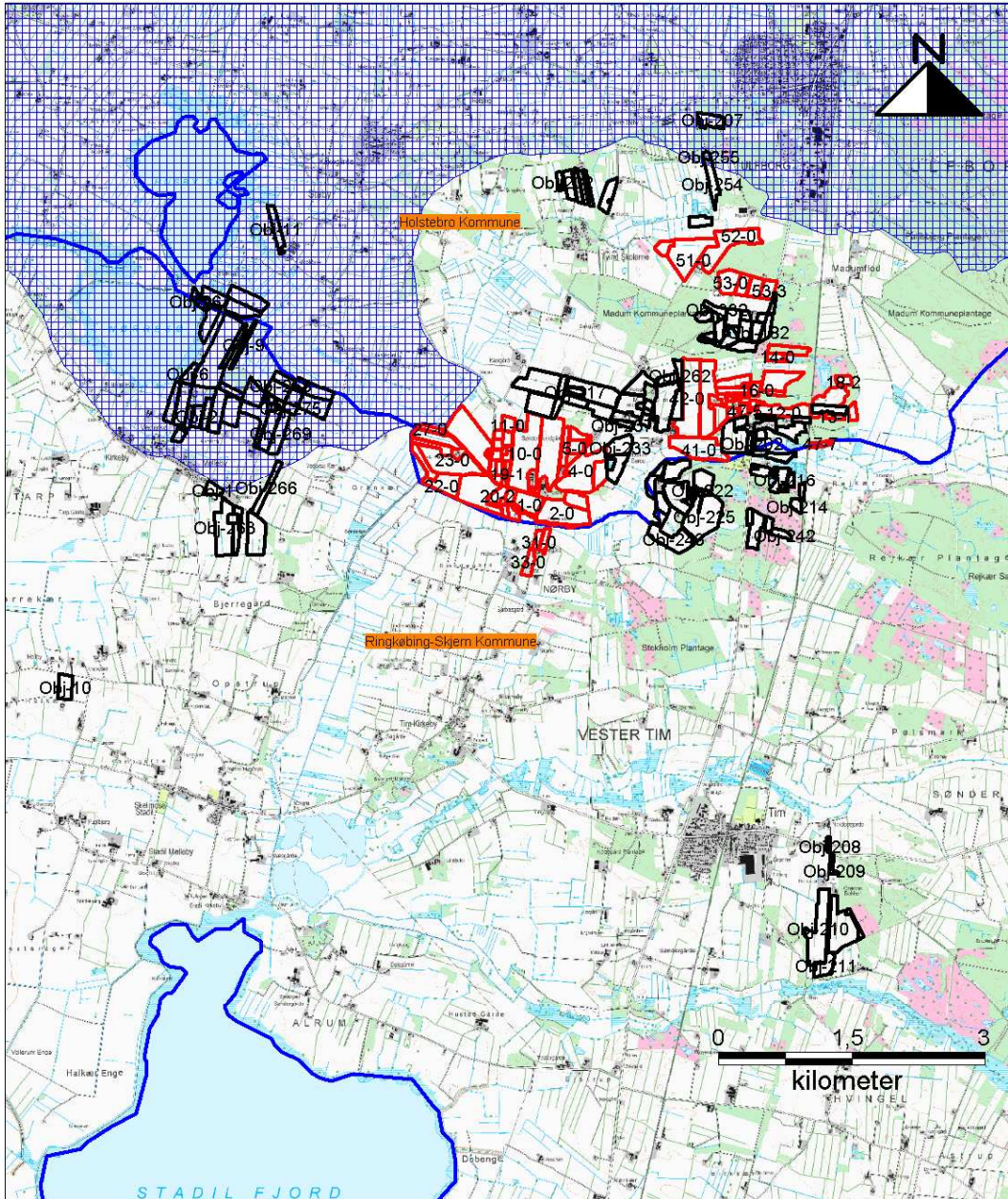
Bilag 16 – Risikoområder for fosforudvaskning (okkerklasser)

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Bilag 17 – Risikoområder for nitratudvaskning (nitratklasse)

Signaturforklaring

- Kommunegrænse
- Aftaleareal
- Ejt eller forpagtet areal
- Nitratklasser**
- Nitratklasse I
- Nitratklasse II
- Nitratklasse III

Holstebro Kommune
Madumvej 6

Målforhold

Udarbejdet
04.08.2009 TORO

Gasværksvej 4
9000 Aalborg.

Telefon 99 30 12 00

Bilag 18 – Driftsjournal - del 1 / 2

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE
Slagtesvin (35-120 kg)	393,95				

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder (1.1.7)	800 m ³						
Gyllebeholder (1.1.6)	1.600 m ³						
Gyllebeholder (1.1.5)	4.000 m ³						

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDERE					
	Dato for skade	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder (1.1.5)					

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 18 – Driftsjournal - del 2 / 2

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	1. kvartal			2. kvartal			3. Kvartal			4. kvartal		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												
..												
..												

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 1/8

Returadresse
 Miljø og Natur Landbrug
 Kjærgaardsvej 8 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

Sagsbehandler
 Berith Bressendorff
 Direkte telefon
 99 74 17 81
 E-post
 Berith.bressendorff@rksk.dk
 Dato
 7. maj 2010
 Sagsnummer
 2009052268A

Udtalelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune jf. § 21 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v af husdyrbrug (BEK nr. 294 af 31/03/2009)

Udtalelsen gælder for de ejede/forpagtede udbringningsarealer for svi-nebruget Madumvej 6, 6990 Ulfborg, der er beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune (angivet på bilag 1). Aftalearealerne beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune behandles i de tilhørende arealgodken-delser.

Udtalelsen er gældende for følgende arealer:

Udbringning på mark.nr.
 31-0, 32-0 og 33-0

Husdyrbruget på Madumvej 6, 6990 Ulfborg skal overholde/ drives med:

- 0,90 % ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav
- Udbringningsarealerne må maksimalt tilføres 1,4 DE/ha

Udover de vilkår der ifølge lovgivning og diverse vejledninger (lovplig-tige vilkår) skal stilles for at sikre at ovenstående overholdes, ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune at følgende vilkår stilles i miljøgodken-delsen:

- Ønskes udbringningsarealet ændret. Skal det anmeldes til kommunen jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og god-kendelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr.648 af 18/06/2007).
- På arealerne skal udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord eller græsmarker derfor i henhold til bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, hus-dyrgødning, ensilage m.v. (BEK nr. 1695 af 19.12.06) ske ved nedfældning.

Åbningstider
 mandag – onsdag 9.30 – 15.00
 torsdag 9.30 – 16.45
 fredag 9.30 – 13.00

Telefontider
 mandag – onsdag 8.00 – 15.30
 torsdag 8.00 – 17.00
 fredag 8.00 – 13.30

Hjemmeside www.rksk.dk
 Telefon 99 74 24 24

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 2/8

Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering**Overfladevand**

Kvaliteten af vandmiljøet i søer og fjorde er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer, der medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger som eks. søsalat. Ved for store tilførsler af næringsstoffer reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetationen, som eks. ålegræs reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltsvind øges til skade for plante- og dyrelivet. Generelt tilføres markerne flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug kan give anledning til et øget tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Transporten af næringsstoffer fra arealerne kan ske via udvaskning til grundvandet, som dernæst føder vandløb, søer og fjorde eller ske via overfladeafstrømning direkte til vandløb, søer og fjorde.

Ringkøbing Fjord

Alle udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune, som hører under husdyrbruget på Madumvej 6, 6990 Ulfborg ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Størstedelen af Ringkøbing Fjord, nærmere bestemt området syd for en linje mellem Ringkøbing og Hvide Sande inkl. den yderste del af Skjern Å, er udpeget til EF-habitatområde (H61, H62), EF-fuglebeskyttelsesområde (F43) og Ramsarområde, (R2).

Udpegningen som EF-Fuglebeskyttelsesområde er fortrinsvis sket på grundlag af forekomsten af visse yngle- og trækfugle. Udpegningen som EF-Habitatområde er sket på grundlag af arterne havlampret, flodlampret, majsild, stavsild, odder og vandplanten vandranke. Ringkøbing Fjord er også udpeget som kystlagune, der er en prioriteret naturtype, og på grundlag af en række andre ikke prioriteret naturtyper såsom kystklitter og flodmundinger. Dele af Ringkøbing Fjord er endvidere fredet som naturreservat.

I Ringkøbing Amts Regionplan fra 2005 er målsætningen for Ringkøbing Fjord, at fjorden skal have et upåvirket eller kun svagt påvirket dyre- og planteliv, udbredt bundvegetation til en dybdegrænse større end 2 m, sommersigtddybde større end 2m, varieret dyreliv tilpasset saltholdigheden i fjorden samt en saltholdighed fra 8 til 15‰ og om sommeren en saltholdighed fra 12 til 15‰. De miljømæssige målsætninger var i 2005 ikke opfyldt som følge af for store udledninger af næringsstoffer til fjorden, men fjorden er under stadig forandring som følge af ændret saltholdighed og reduceret næringsstofbelastning.

Ifølge de foreløbige udmeldinger fra Miljøministeriet vedrørende Vandplanerne er opgaven med at sikre målopfyldelse for Ringkøbing Fjord især betinget af supplerende indsats, der reducerer tilførslen af næringsstoffer. Det drejer sig først og fremmest om den vandbårne tilførsel af næringsstoffer. Der er især behov for en indsats der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdriften. Foranstaltninger til mindskelse af påvirkningen fra miljøfarlige stoffer fra bl.a. skibstrafik men evt. også husholdninger og erhverv er også et fokusområde i forhold til

---

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 3/8

---

målsætningsopfyldelse. Hertil kommer eventuelt foranstaltninger, der reducerer den direkte påvirkning af fauna fra bl.a. fiskeri. Målopfyldelse kræver også, at vandgennemstrømningen i slusen bliver håndteret efter fastlagte retningslinier af hensyn til fjordens økologi. Trusler for områdets klitlavninger og rigkær er næringsbelastningen fra luften samt unaturlige vandstandsforhold (pga. grøftning og dræning) i de fugtige dele af områderne. Tilgroning med træer og buske udgør en trussel for klitlavningerne, rigkærene, strandengene og den grå klit.

Stadil Fjord

Alle udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern kommune, som hører under husdyrbruget på Madumvej 6, 6990 Ulfborg ligger i oplandet til Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord. Stadil Fjord er sammen med Vest Stadil Fjord udpeget som EF-habitatområde, EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde (H59, F41,R3).

Udpegningen af habitatområde (H59) er foretaget på grundlag af følgende arter: havlampret, bæklampret, odder, vandranke samt følgende naturtyper: Lagune, klithede, kransnålalge-sø, næringsrig sø, brunvandet sø, vandløb og rigkær.

Udpegningen af fuglebeskyttelsesområde Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord (F41) er foretaget på grundlag af følgende ynglefugle: rørdrum, plettet rørvagtel, rørhøg og sortterne og dels på grundlag af følgende trækfugle: pibesvane, sangsvane, bramgås, pomeransfugl, kortnæbbet gås, grågås, krikand, spidsand og skeand.

Stadil Fjord er et tidligere fjordområde. I søen findes den langstrakt ø, Hindø, der medvirker til at søen naturligt er inddelt i 2 bassiner beliggende henholdsvis syd og nord/vest for selve øen. Stadil Fjord afvander til Ringkøbing Fjord via Vonå. Denne forbindelse betyder, at især Stadil Fjords sydlige bassin påvirkes af indstrømmende saltholdigt vand i perioder. Vest Stadil Fjord er også et tidligere fjordområde, hvor vandstanden ved pumpning sænkes til 1,4 m under det gennemsnitlige niveau i de danske have.

Stadil Fjord huser 52 forskellige arter af undervandsplanter og kan derfor betegnes som en brakvandssø af stor national betydning. Vest Stadil Fjord, Søndre Dyb og Mellem Dyb, kan karakteriseres som kransnålalgesøer. I 1974 blev Vest Stadil Fjord, Søndre Dyb samt områder omkring søen fredet. De fredede arealer er udpeget som værende af stor landskabelig, biologisk og friluftsmæssig værdi.

Ifølge Miljøministeriet udmeldinger i forbindelse med de kommende Vandplaner er eutrofiering en begrænset trussel for klithederne i området. Dele af klithederne er dog truet af tilgroning med bjergfyf. Der er ifølge Miljøministeriet sikret en intensivering af afgræsningen på engarealerne i området samt etableret lavvandede søer og kanaler ved Mellem – og Nordre Dyb, hvilket på lidt længere sigt vurderes, at ville få en meget gunstig effekt for områdets engfuglebestand. De største hindringer mod opnåelse af god tilstand for områdets søer er ifølge Miljøministeriet belastning med næringsstoffer fra oplandet til søerne.

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 4/8

Kvælstof

Kvælstofafstrømningen fra marker afhænger af vandafstrømningen og dermed af nedbørsmængderne. Når der korrigeres for variationen i afstrømningen, er det sket et tydeligt fald i kvælstoftilførslen til Ringkøbing Fjord siden 1992, hvilket må tilskrives effekten af tiltag til nedbringelse af kvælstofbelastningen fra især landbruget. Effekten af tiltagene er dog ikke større end, at de senere års generelle tendens til en stigning i nedbørsmængderne og dermed ferskvandafstrømningen delvist modvirker effekten af tiltagene til reduktion af kvælstofbelastningen.

Nitrat, overfladevand

Alle udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune, som hører under husdyrbruget Madumvej 6, 6990 Ulfborg ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord og Stadil fjord, som er kvælstofsårbare Natura 2000-områder. Udbringningsarealerne ligger i nitratklasse II, hvilket betyder, at der som udgangspunkt er krav om, at der kun må udbringes 65 % af hvad de generelle harmoniregler tillader. Dette er ifølge ansøgningen overholdt.

Udvaskningsberegninger viser desuden, at den tilladte kvælstofbelastning til overfladevandet (DE_{max}) er 76,00 kg N/ha/år. Ifølge beregningerne vil den reelle (DE_{reel}) nitratudvaskning til overfladevandet være 75,30 kg N/ha/år, når der anvendes virkemiddel i form af 0,90 % ekstra efterafgrøder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord mod en væsentlig påvirkning med nitrat fra husdyrbrugets drift.

I den konkrete sag vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ikke er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til nitrat, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at sikre at husdyrbruget i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord.

Nitrat, grundvand

Udbringningsarealerne ligger i område med begrænsede drikkevandsinteresser.

Beskyttelsen af grundvandet mod nitratudvaskning fra rodzonen er rettet mod de nitratfølsomme indvindingsområder.

Udbringningsarealerne ligger uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Arealerne er derfor ikke omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for kvælstofudvaskningen fra rodzonen, idet de generelle harmoniregler anses for tilstrækkelige til at beskytte grundvandet mod kvælstofudvaskning fra arealernes rodzone.

Det er derfor vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 5/8

Fosfor, overfladevand

Der er ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer, som skrånere 6 grader eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer til vandmiljøet.

Ifølge ansøgningen afvander alle udbringningsarealerne til Natura 2000-områderne Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord. Ifølge ansøgningen ligger alle udbringningsarealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune i "P-klasse 0". Disse arealer udløser derfor ikke skærpede krav til husdyrbrugets fosforoverskud, idet de generelle harmoniarealer anses tilstrækkelige til beskyttelse af Natura 2000-området mod fosfortilførsel fra arealerne.

Husdyrtrykket på husdyrbruget er i ansøgningen fastsat til 1,4 DE/ha. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Ringkøbing Fjord og Stadil Fjord mod en væsentlig påvirkning med fosfor fra husdyrbrugets drift. I den konkrete sag vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ikke er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at sikre at husdyrbruget i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord.

Natur

Nogle af udbringningsarealerne ligger inden for eller grænser op til å-beskyttelseslinjen ved Madum Å. Udbringningsarealerne har hidtidigt været anvendt som udbringningsareal, hvilket de fortsat vil blive anvendt til. Det vurderes derfor, at driften ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af de beskyttede områder

§7 naturområder

De pågældende udbringningsarealer ligger mindre end 1000 meter fra et hedeområde omfattet af lovens § 7. På arealerne skal udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord eller græsmarker derfor i henhold til bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK nr. 1695 af 19.12.06) ske ved nedfældning. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at det lovpligtige krav om nedfældning af flydende husdyrgødning på græs eller sort jord inden for 1000 m er tilstrækkelig til at beskytte hedeområdet mod væsentlig virkning fra driften af arealerne.

§3 naturområder:

Udbringningsarealerne er beliggende op til en C-målsat §3 eng, som indeholder et par § 3 søer. For C-målsatte områder er målet at arbejde for at bevare en god biologisk tilstand. I henhold til Naturbeskyttelsesloven må der ikke foretages ændringer i tilstanden af naturområder,

---

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 6/8

---

der hører under §3-beskyttelsen. Udbringningsarealerne har hidtidigt været anvendt til udbringningsarealer og husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal udbringes ved nedfældning på grund af afstanden til §7 arealet. Det er derfor vurderet at den fortsatte drift af udbringningsarealerne ikke vil påvirke §3 naturområderne væsentligt.

International natur:

EF-habitatområdet Husby Sø og Nørresø ligger ca. 4 km fra de pågældende udbringningsarealer. Driften af arealerne vurderes ikke at have indvirkning på habitatområdet, som følge af den betydelige afstand dertil.

Bilag IV-arter:

I henhold til habitatdirektivets artikel 12 må der ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge Bilag IV-arters yngle- eller rasteområder.

Følgende arter kan tænkes at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune: småflagermus, markfirben, odder, spidssnudet frø og strandtudse.

Nedenstående arter kan muligvis findes i habitater tilknyttet eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af husdyrbruget og driften af dette.
- Odder: kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af husdyrbruget og driften af dette.
- Markfirben: er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af husdyrbruget og driften af dette.
- Spidssnudet frø: kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. På grundlag af den nuværende viden vurderes husdyrbruget og driftens af dette ikke at true den spidssnudedede frø.
- Visse vandtilknyttede insekter: kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller gror til.

Alle padder er fredede og for at tilgodese vandhullernes fremtidige kvalitet som leve- og ynglested for padder, bør gødskning og sprøjtning ved vandhullerne begrænses. Der bør derfor holdes en gødsknings- og sprøjtefri zone på mindst 10-20 m til vandhullerne.

Kulturmiljø og landskabelige interesseområder

Landskabet omkring udbringningsarealerne er i Ringkøbing Amts Regionplan 2005 ikke kortlagt som landskabeligt interesseområde.

Området indeholder iht. Regionplanen 2005 ikke et særligt værdifuldt kulturmiljø.

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 7/8

Idet der ikke inddrages nye arealer, vurderes driften af arealerne ikke at medføre væsentlige virkninger på de kulturhistoriske interesseområder og de landskabelige værdier i landskabet.

Konklusion

Da husdyrbruget overholder de lovpligtige beskyttelsesniveauer for fosfor- og nitratudvaskning samt for naturområder omfattet af §7 i loven, og idet det generelle reduktionskrav gældende for husdyrbruget som udgangspunkt anses tilstrækkeligt til beskyttelse af andre naturområder mod ammoniakdeposition, er det vurderet, at den ansøgte anvendelse af arealerne i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil have væsentlig virkning på §3-områder eller andre naturområder, som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller særlig sårbare overfor næringsstofpåvirkning. Det er endvidere vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter) eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Venlig hilsen

Berith Bressendorff

Vedlagt:

Bilag 1, Kort over udbringningsarealer i Ringkøbing-Skjern Kommune under husdyrbruget på Madumvej 6, 6990 Ulfborg

I forbindelse med behandlingen af en sag kan det være nødvendigt, at Kommunen indsamler, behandler og videregiver personoplysninger, der er nødvendige for sagens behandling. Ifølge persondataloven har du og andre, der er nævnt i sagen, blandt andet ret til at bede om indsigt i disse oplysninger, ret til at gøre indsigelser mod, at oplysningerne behandles, ret til at berigtige oplysningerne samt ret til at klage over behandlingen til Datatilsynet.

Forvaltningsloven og offentlighedsloven giver normalt også mulighed for at få indsigt i sagen, og du har altid ret til at udtale dig.

Bilag 19 – § 21 vurdering fra Ringkøbing-Skjern Kommune 8/8**TEKNIK OG MILJØ**

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 20 – Bemærkninger indkommet i 6 ugers offentlighedsperioden

Bemærkninger indkommet i 6 ugers offentlighedsperioden fremgår af nedenstående skema. De enkelte punkter er kommenteret af Holstebro Kommune. Desuden findes ansøgers kommentarer til forslagene også nedenfor

Bilag – samling af indkomne kommentarer, samt Forvaltningen vurdering af forholdet

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
1.a STØV STØJ FART	16-08-2010	Lisbeth Moeskjær og Kim Haslund Madum Kirkevej 1, 6990 Ulfborg	Transport/arbejdsførsel forbi de 4 private beboelser, der ligger omkring Madum Kirke og Madum Forsamlingshus gir i høj grad anledning til betragtelige gener, hvad både angår støv, støj og fart.	Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Støvgenerne forbundet med udkørsel af 57 læs husdyrgødning vurderes ikke være en væsentlig gene, da støvgenerne ikke forventes at stå på i mere end ca. 1 uge sammenlagt. Teknik og Miljø vurderer det ikke proportionalt at meddele afslag pga. af transporterne forbi de 4 privat beboelser ved Madum Kirke. Ansøger angiver i sin kommentar, bl.a. at de 57 læs køres ud på cirka 30 timer, da der kan køres ca. 2 læs i timen. Det angives desuden, at farten ved kørsel i dette område er nedsat til 10-15 km/t da der køres ind i et sving med dårlige oversigtsforhold. Teknik og Miljø vurderer, at en generel hastighedsnedsættelse på den nævnte strækning kan være medvirkende til at nedsætte støvgenerne. Færdsel på offentlig vej reguleres dog af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet.
2.a. STØV Smal vej	16-08-2010	Birgit og Claus Nielsen, Madum Kirkevej 6, 6990 Ulfborg	Beboelsen til vores ejendom, Madum Kirkevej 6, er beliggende mindre end 10 meter vest for grusvejen. Gylletransporterne stod på hele foråret igennem og støvgenerne var meget generende, huset var i flere uger belagt med et tykt lag gult vejsøv. På dage med gyllekørsel, var det nødvendigt at holde døre og vinduer lukket. Udendørs ophold omkring huset var deraf også generet. Traktor med gyllevogn er et stort og tungt vogntog, som selv ved de tilladte 30 km/t, hvirvler ganske meget	Såfremt ansøger ikke har eller får vejret (retten til at benytte vejen), kan der benyttes større offentlige veje. Vejen benyttes både før og efter udvidelse til ca. 57 læs husdyrgødning om året.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
			<p>vejstøv op.</p> <p>En generel nedsættelse af hastigheden, til et acceptabelt (trafiksikkert) niveau, i forbindelse med passagen af den bebyggede strækning ved kirke og forsamlingshus på Madum Kirkevej, vil helt klart være med til at nedbringe den generende støvmængde, der ved kørsel på tør vej hvirvles op.</p> <p>Udlægning af støvdæmpende kemikalier, kan være et godt supplement, når vejen er tør.</p>	<p>Jf. desuden ovenstående kommentar til pkt. 1. a.</p>
2. b.	16-08-2010	Birgit og Claus Nielsen, Madum Kirkevej 6, 6990 Ulfborg	<p>Hele vejanlægget er iflg. matrikelkort 7.53 m. bred.</p> <p>Selve veibanen er ikke bredere end en gyllevogn med påmonteret nedfældningsaggregat.</p> <p>Ved passage af anden trafik, er eneste mulighed at vige ud over vejanlægget og ind på private arealer ved siden af vejen.</p> <p>(vedlagt kopi af regning fra NVR, der ikke kunne komme frem pga. køretøj på vejen.</p>	<p>Mht. at vejen er smal og at eneste mulighed er at vige ud på private arealer ser forvaltningen også andre muligheder for at passere/give plads for andre trafikanter.</p> <p>Såfremt ansøger ikke har eller får vejret (retten til at benytte vejen), kan der benyttes større offentlige veje. Vejen benyttes både før og efter udvidelse til ca. 57 læs husdyrgødning om året.</p> <p>Det vurderes ikke at være proportionalt at meddele afslag på miljøgodkendelsen på baggrund af det fremførte og ej heller at kræve at der benyttes en anden længere vej, hvor flere forventes at kunne blive generet af transporterne.</p> <p>Jf. ansøgningsmaterialet overholdet projektet lovens lugtkrav.</p> <p>Biologisk og kemisk luftrensning har dokumenteret effekt på ammoniakemissionen, men danske</p>
3. a.	16-08-2010	Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16	<p>Vi kan på ingen måde se at der er sket ændringer mht. BAT i det nye prospekt. Det er præcist det samme som det der blev underkendt i 2006. Altså naboerne får ingen indrømmelser overhovedet, til gengæld bliver der taget hensyn til landmandens økonomi. Dette er ikke</p>	

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
		Madum Kirkevej 1 Madum Kirkevej 7	rimeligt, vi har lige gennemlevet en varm sommer hvor vinden næsten hver dag har været i gårdens hjørne, og vi har den ene gang efter den anden været nød til at trække inden døre pga. stanken fra Madumvej 6. Det forstås at der er op til flere muligheder for at eliminere lugtudslippet fra Madumvej 6, men dette bliver ikke påbudt af hensyn til ejerens økonomi.	undersøgelser viser at syreskrubbere ikke kan påregnes nogen lugtreducerende effekt. Ansøger har valgt at overdække gyllebeholder, hvilket forventeligt vil nedsætte lugtemissionen herfra. Idet genekriterierne for lugt er overholdt er det ikke fundet proportionalt at kræve yderligere tiltag til reduktion af lugt fra husdyrbrug.
3.b.	16-08-2010	Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16 Madum Kirkevej 1 Madum Kirkevej 7	Det er svært for os at forstå fremgangsmåden, hvorpå man prøver at presse denne husdyrudvidelse igennem på. For det første kan vi ikke forstå at vi modtager udvidelsesprospekt på 74 % fra Holstebro Kommune den 18-11-2009, velvidende at Kammeradvokaten samtidigt havde en underkendelse af sagen fra 2006 klar. Denne udvidelsesplan indsendte vi ligeledes en protestskrivelse til (se bilag til klage). Sagen blev taget af, for nu igen at dukke op i en ny forklædning, nemlig en udvidelse fra 176,51 DE til 393,95 DE, og nu i eksisterende bygninger. Men det var jo netop opførelsen af en ny svinestald på 1100 m ² og en gyllebeholder på 4000 m ³ der blev underkendt i afgørelsen fra Miljøklagenævnet, så er der jo ikke tale om eksisterende bygninger.	Holstebro Kommune behandler ansøgninger om udvidelse af husdyrbrug indenfor lovens rammer. Produktionen på Madumvej 6 har været og er omfattet af miljøgodkendelse indtil Holstebro Kommune har behandlet sagen igen. Afgørelsen fra MKN har været ca. 3 år under vejs og i mellemtiden har ansøger ønsket at udvide igen. Klagen i 2006 havde ikke opsættende virkning. Bygningerne er eksisterende. Emissioner fra staldanlægget er vurderet i forhold til udgangspunktet i 2006 ansøgningen.
3.c.	16-08-2010	Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16 Madum Kirkevej 1 Madum	Vi vil have de relevante myndigheders ord for at der er bragt harmoni mellem gylleudbringningen og Natura 2000-områderne. At der er harmoni i ammoniakudslippet ang. hedearealerne 850 meter fra Madumvej 6.	Vurderingerne fremgår af miljøgodkendelsen, jf. afsnit 'Ammoniak' og afsnit 'Tør natur påvirkning'. Holstebro Kommune og Ringkøbing Skjern Kommune (jf. § 21 udtalelsen, bilag 19) vurderer, at deponitionen på § 7 hedearealet ca. 870 meter sydvest for ejendommen ikke vil have en væsentlig negativ på hedearealet.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
3.d.	16-08-2010	Kirkevej 7 Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16 Madum Kirkevej 1 Madum Kirkevej 7	At man ikke får tilladelse til at fodre med valle, da det forøger den dårlige lugt med 100 %	Holstebro Kommune har ikke fundet belæg for, at anvendelse af valle i vådfoderet, som det er beskrevet i ansøgningen vil give anledning til forøgede lugtgæner. Det samme bekræftes i skrivelse fra ansøgers miljøkonsulent.
3.e.	16-08-2010	Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16 Madum Kirkevej 1 Madum Kirkevej 7	At der tages hensyn til naboerne der bor langs Madumvej, mht. den hyppige transport der foregår med levende grise og gylle fra Vedersøvej 2 til Madumvej 6 både dag og nat.	Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Forvaltningen vurderer ikke, at antallet af transporter ligger over, hvad man kan forvente. Efter udvidelsen er det i ansøgningen angivet at der vil være cirka 527 transporter pr. år, hvilket svarer til under 1,5 transport i gennemsnit om dagen.
3.f.	16-08-2010	Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16 Madum Kirkevej 1 Madum Kirkevej 7	Et evt. gylleudslip er på side 55 beskrevet som noget der kan klares i en håndvending, ved at lægge halmballer ud og pløje nogle rønder. Vi må gøre opmærksom på markvandsboringen der ligger indenfor en afstand af ca. 25 meter, endvidere er der yderligere en husvandsboring på mere end 8 meter dybde ca. 70 meter syd for markvandsboringen, som overhovedet ikke er nævnt i prospektet.	Boring 73.252 beliggende ca. 80 meter syd for gylleholderne er sløjfet og er dermed ikke aktuel i forhold til risikovurderingen. Markboring 73.728 er beliggende ca. 25 meter øst for den største gylleholder. Markboringen er i dag beliggende højere end gylleholderen. Ansøger ønsker dog at etablere en egentlig jordvold ved markboringen i ca. 1 meters højde, så det er åbenlyst, at gyllen ikke kan løbe til boringen. Der henvises til en boring beliggende ca. 70 meter syd for eksisterende markboring. Ved besigtigelse (august

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
3.g.	16-08-2010	Madumvej 3 Madumvej 5 Madumvej 10 Madumvej 12 Madumvej 16 Madum Kirkevej 1 Madum Kirkevej 7	Afløbsplanen side 87 viser at overfladevand fra tagrender er ledt direkte i åben grøft lige syd for ejendommen, men ved et alvorligt gylleudslip går det samme vej, dog først efter at have passeret to vandboringer. Det nytter derfor kun lidt at pløje render og lægge halmballer nord for gylletanken, som jo er til stigende terræn. Det er i det hele taget ikke til at bære, at Madumvej 6 skal have lov til at forpste vores nærområde med dårlig lugt. Ejerne til svinefarmen har i forvejen fuldstændig forurennet området omkring Vedersøvej 2, og det er mere end svært at forstå, hvorfor en familie skal have lov til at forpste livet for så mange. Hvorfor ikke bare samle det hele på Vedersøvej 2, hvad Poul Poulsgaard da også fremførte, at han langt ville foretrække under et møde mellem ham og naboerne i 2006. Giv ham dog lov. Kræv det af ham. Hvorfor ikke gøre alle tilfredse.	2010) er det konstateret, at denne boring ikke eksisterer mere. Der er desuden noteret en gammel drikkevandsboring umiddelbart syd for stuehuset. Denne boring er også sløjfet. Overfladevand fra stalden ledes til overfladisk nedslivning i buskads syd for stalden. Området danner en naturlig barriere for vandet. Såfremt gyllen løber til dette område, vil den kunne opsamles med slamsuger eller lignende. Udvidelsen er vurderet i miljøgodkendelsen. Udvidelsen overholder jf. ansøgningen, genekriterierne for lugt i forhold til enkeltbeboelser, samlet bebyggelse og byzone.
4.a.	17-08-2010	Peter Maarup Skorkærvej 9 6990 Ulfborg	Plantagen ejer en del af Madum Kirkevej. Den del af vejen, som går igennem plantagen fra skellet mod syd op til Claus Nielsen, madum Kirkevej 6 og hen til Gunnar Vad Jørgensen Skorkærvej 16, jorde nord for. Vi kan ikke bedømme belastningen af vores grusvej i fremtiden og vil derfor gerne have noteret, at vi ønsker aftale vedrørende vedligehold af grusvejen. Den er i forvejen ikke særlig bred og ikke egnet til meget og bred	Holstebro Kommune kan ikke som vejmyndighed give folk vejret til at benytte en privat fællesvej. Det er de andre vejberettigede eller vejerejeren som kan give vejret. Ansøger skal derfor selv lave en aftale med vejjerne. Kan det ikke lade sig gøre kan det forsøge gennem retten. Det er de vejberettigede der skal vedligeholde vejen. Som det er nu, er det Holstebro Kommune der

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
5.a.	05-08-2010	Det Økologiske Råd	<p>Det Økologiske Råd finder ikke, at BAT-kravet er opfyldt, jfr. Miljøministeriets vejledende emissionsgrænser opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for slagtesvin.</p> <p>Ammoniaktabet i eksisterende stalde til slagtesvin med 25-49 % fast gulv skal reduceres til 0,35 kg N/slagtesvin, og i udvidelsen skal ammoniaktabet reduceres til 0,29 kg N/slagtesvin. For smågris skal ammoniaktabet reduceres til 0,071 kg N/smågris i eksisterende produktion og 0,06 kg N/smågris i udvidelsen.</p>	<p>transport af f.eks. gylle.</p> <p>Såfremt ansøger ikke har eller får vejret, kan der benyttes større offentlige veje. Vejen benyttes både før og efter udvidelse til ca. 57 læs husdyrgødning om året.</p> <p>Ved benyttelse af privat fællesvej med store maskiner kan rimeligheden i at Madumvej 6 skal være med til at dække udgifterne til vejens vedligehold diskuteres. Dette forhold kan senere tages op af vejens ejere. Pt. vedligeholder Holstebro Kommune vejen.</p> <p>Teknik og Miljø har fået bekræftelse fra Peter Maarup den 25-08-2010 at der er lavet aftale med Poul Poulsgaard om benyttelse af vejen.</p> <p>Holstebro Kommune mener ikke at Det Økologiske Råds beregninger er korrekte, da beregningerne er lavet for emissioner uden korrektion for ændrede vægtintervaller for svinene. Desuden sker udvidelsen ikke i nye stalde, men i eksisterende stalde. Holstebro Kommune har forhold sig til proportionalitetsbetragtninger for de eksisterende stalde og fastlagt på den baggrund fastsat BAT-niveauet. BAT niveauet overholder desuden miljøstyrelsens nyligt annoncerede vejledende emissionsgræsnværdier opnåelige ved BAT.</p> <p>Ansøgt ammoniakemission: 5.888 Beregnet BAT-emissionsniveau: 5964, jf.</p>

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Punkt	Dato modtaget	Kommentarer modtaget fra:	Klage/kommentar	Forvaltningens vurdering eller henvisning til vurdering, jf. udkast til miljøgodkendelse
			<p>Det Økologiske Råd bemærker, at N-indholdet i svinegylen er på 91,9 kg N/DE, mens det er 107 kg N/DE på Vedersøvej.</p> <p>Det Økologiske Råd finder ikke, at der er forskelle i produktionen på de 2 bedrifter, der kan begrunde denne forskel i N-indholdet, og anmoder Holstebro Kommune om at vurdere dette.</p>	<p>nedenstående.</p> <p>Forskellen beror efter Holstebro Kommunes vurdering på, at antallet af dyreenheder beregnes efter 2010 normal, mens næringsstofmængden i gylen beregnes efter normal for 05/06. Der er altså tale om en beregningsteknisk forskel pga. forskellige dyretyper på de to ejendomme.</p>

BAT-niveauet for ejendommen er beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik(BAT). BAT kravet er overholdt, da ammoniakemissionen jf. ansøgningen er på 5.888 kg N/år.

Antal slag-tesvin	Staldtype	Staldtype	Emissionsgrænseværdi	Vægtinterval Fra Til	Korrektionsfaktor	Korr. Emissionsgrænseværdi	Maksimal anlægsemission
5547	Drænet gulv	Eksisterende	0,40 kg N pr. dyr	35 kg 120 kg	1,289	0,52 kg N pr. dyr	2861 kg N
5078	Drænet gulv	Eksisterende	0,40 kg N pr. dyr	35 kg 120 kg	1,289	0,52 kg N pr. dyr	2619 kg N
1075	25-49% fast gulv	Eksisterende	0,35 kg N pr. dyr	35 kg 120 kg	1,289	0,45 kg N pr. dyr	485 kg N
							5964 kg N

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Kommentarer fra ansøger og ansøgers konsulent til de indkomne forslag

MILJØAFDELINGEN
Dato: 24. august 2010
Id.: 97492099

Svar på bemærkninger fra naboer i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse på Madumvej 6 og Vedersøvej 2:

Der er klaget over støv og støj i forbindelse med gylletransporter forbi ejendommene Madum Kirkevej 1 og 6.

Antal transporter

Vi kører ca. 57 læs (Max 60 læs = 45ha a 25 m³ pr.ha = 1125 m³ : 20 m³ pr læs = 56,25 læs) gylle pr. år forbi Madum Kirkevej 1 og 6.

Vi kører i gennemsnit 2 læs i timen; altså ca. 30 timer pr. år.

Kommentarerne om betragtelig støj, fart og støv til stor gene for beboerne på Madum Kirkevej 1 undrer mig lidt, da vi netop på den strækning skal helt ned i fart, da vi her kører ind i et uoverskueligt sving med høj beplantning på begge sider, og har sænket farten til 10-15 km/t.

Desuden kommer vi ikke direkte forbi Madum Kirkevej 1, da der er en beplantning af nogle store træer, som giver læ i forhold til vejen. Se foto herunder.

Gennemkørslen sker her med traktor og gyllevogn og videre op gennem plantagen til de ca. 45 ha dyrkningsareal beliggende nord for plantagen.

Høje træer mellem Madum Kirkevej 1 og den omtalte grusvej.

Der bliver ikke flere transporter forbi de to ejendomme efter udvidelsen, da det er det samme udspretningsareal – de ca. 45 ha – der er til rådighed efter også efter udvidelsen.

Birk Centerpark 24
7400 Herning

Nupark 47
7500 Holstebro

Tlf. 96 29 06 06
www.hfco.dk

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Poul Poulsgaard har taget kontakt til Peter Maarup vedr. kommentaren om transporten ad Madum Kirkevej gennem Madum kirke plantage. De har fundet en løsning.

Valleudslip

Der er etableret en foranstaltning hvor et eventuelt overløb fra valletanken ledes direkte i fortank. Det skulle løse problemet omkring fremtidigt valleudslip. Ole Lousdal, Holstebro kommune har besigtiget anordningen.

Svar på kommentarer fra Erik Styrbjörn m. fl.

Skrivelse af 10. august 2010.

Ad. 1.

Der er implementeret BAT på den omtalte ejendom, så Miljøstyrelsens vejledende krav til ammoniakemission er overholdt.

Det er beskrevet i godkendelsen i afsnittet omkring BAT fra- og tilvalg.

Det forholder sig således, at BAT er et niveau der skal nås og så er der valgfrihed til hvordan man når niveauet. Det er ikke noget der vil kunne "ses" af naboerne, men at det er overholdt kontrolleres af kommunen.

Mht. lugt så overholder ansøgningen afstandskravene til naboer, samlet bebyggelse og byzone.

Ad 2.

Miljøklagenævnet hjemsendte afgørelsen fra 2006 til fornyet behandling i kommunen pga. manglende beregning af ammoniaknedfald på et naturområde og ikke fyldestgørende beskrivelse af BAT. Afgørelsen er ikke at husdyrholdet var ulovligt. Stalden og gylletanken, som blev opført i 2007, er opført fuldt lovligt, da kommunen havde meddelt miljøgodkendelse og udstedt byggetilladelse til byggeriet. Der er derfor tale om eksisterende byggeri i denne ansøgning.

Ad 3.

Det fremgår af ansøgning, at der er regnet ammoniakdeposition til hedearealet beliggende 850 m fra Madumvej 6. Kommunen har kommenteret på beregningen.

Ad 4.

Der er ingen tal der viser, at fodring med valle skulle forøge lugten fra ejendommen. Valle i sig selv er meget neutralt lugtmæssigt.

Ad 5.

Der er stillet vilkår i miljøgodkendelsen (vilkår 45) om, at der inden 5 måneder udarbejdes en beredskabsplan, der tager højde for uheld i forbindelse med gylleudslip, brand, dieseludslip mv.

Ad 6.

Hvis afstandskravene mht. lugt skal overholdes, vil det ikke være muligt at samle hele produktionen på Vedersøvej 2. Kravene skal selvfølgelig overholdes. Der er jo også naboer dernede, der skal tages hensyn til.

Side 2 af 3

Skrivelse af 18. december 2009.

De fleste klagepunkter er besvaret ovenfor, da de går igen i skrivelserne af 10. august 2010.

Ad 4.

Der forsøges taget hensyn til omkringboende ved transporter ad Madumvej og øvrige veje, der benyttes, ved fornuftig og ikke unødigt kørsel på vejene. At drive landbrug kræver bare, at der er en vis transport til og fra ejendommene.

Venlig hilsen

For Poul Kjær Poulsen

Helle Borum
Miljøkonsulent

Side 3 af 3

Desuden har ansøger indsendt kommentarer til DØR's forslag. Uddrag vedlagt efter aftale med Helle Borum

MILJØAFDELINGEN
Dato: 19. august 2010
Id.: 97492099

Svar på kommentarer fra DØR i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af ejendommene Vedersøvej 2 og Madumvej 6, 6990 Ulfborg.

Hans Nielsen bemærker at N-indholdet i gyllen på Vedersøvej 2 er 107 kg N/DE og 91,9 kg N/DE på Madumvej 6.

Ved overholdelse af BAT-niveauet beregnet ud fra Miljøstyrelsens standardvilkår, som blev vedtaget her i juli måned 2010 bliver N-indholdet i gyllen 104 kg N/DE.

Tallene stammer direkte fra IT-systemet husdyrgodkendelse.dk

Forskellen på de 2 ejendomme er, at der er smågrise og slagtesvin på Vedersøvej 2 mens der udelukkende er slagtesvin på Madumvej 6. Der er også forskel på afgangsvægten på slagtesvinene fra de to ejendomme.

På Vedersøvej 2 bliver der i flg. Husdyrgodkendelse.dk produceret 52.876,4 kg N/år fra den ansøgte besætning på 33.888 smågrise (8-35 kg) og 10.390 slagtesvin (35-115 kg). Denne besætning blev før 1-7-2009 beregnet til 580,6 DE. Det betød, at der var 91,1 kg N/DE.

DE beregningen blev da ændret, og nu beregnes samme besætning med den samme årlige N-udskillelse til 508,6 DE. Derfor giver det nu 104 kg N/DE.

Den producerede mængde N er politisk fastsat ud fra 2005/06 normer, og det kan vi ikke ændre på. At man kun ændrer på den tekniske beregningsstørrelse (DE) og ikke samtidig regulerer på N-mængden er begrundet i, at de ikke vedrører samme lovgivning.

Derudover påpeger Hans Nielsen, DØR, at BAT-niveauet på de 2 ejendomme ikke er overholdt.

Miljøstyrelsens standardvilkår til BAT er vejledende!

For slagtesvin er der vedtaget vejledende standardvilkår, mens der for smågrise er et forslag i høring (indtil 23-8-2010), hvorefter høringssvarene skal behandles og eventuelt implementeres. Derefter bliver standardvilkårene for smågrise endelig vedtaget. Som vi så sidst for slagtesvinene, kan der sagtens ske ændringer fra forslag til endelig udgave. Indtil der foreligger noget vedtaget på området anvendes niveauet fra husdyrgodkendelse.dk.

Det er kommunerne, der ud fra Miljøstyrelsens vejledning fastsætter BAT-niveauet på de enkelte ejendomme. Det har Holstebro kommune gjort for de 2 ejendomme, og niveauet er overholdt.

Hans Niensens BAT-beregninger for de to ejendomme er ikke korrekte.

Birk Centerpark 24
7400 Herning

Nupark 47
7500 Holstebro

Tlf. 96 20 66 66
www.hfjc.dk

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

De tager udgangspunkt i en produktion af smågrise fra 7-30 kg og slagtesvin fra 30-102 kg. På Madumvej 6 er der tale om slagtesvin fra 35-120 kg, mens der på Vedersøvej 2 er tale om smågrise fra 8-35 kg og slagtesvin fra 35-115 kg. Der skal altså jf. Miljøstyrelsens vejledning til fastsættelse af BAT-standardvilkår korrigeres ved anvendelse af en formel for de ændrede vægtintervaller. Korrektionsfaktoren bliver på Vedersøvej 2 beregnet til 1,227941 for smågrisene og 1,1912 for slagtesvinene, mens den på Madumvej 6 bliver 1,28926. Denne faktor skal ganges på den vejledende ammoniakfordampning. Derudover anvender Hans Nielsen 36 slagtesvin / DE og 200 smågrise/DE. Dette er heller ikke korrekt. På Madumvej 6 er der tale om 29,7 slagtesvin/DE og på Vedersøvej 2 bliver det 32,08 slagtesvin/DE og 183 smågrise/DE.

Bilag 21 – Beregnet emissionsgrænseværdi for fosfor (bemærk vægtkorrektion)

MADUMVEJ 6

Vægt		
ind	ud	korr
35	120	1,179941

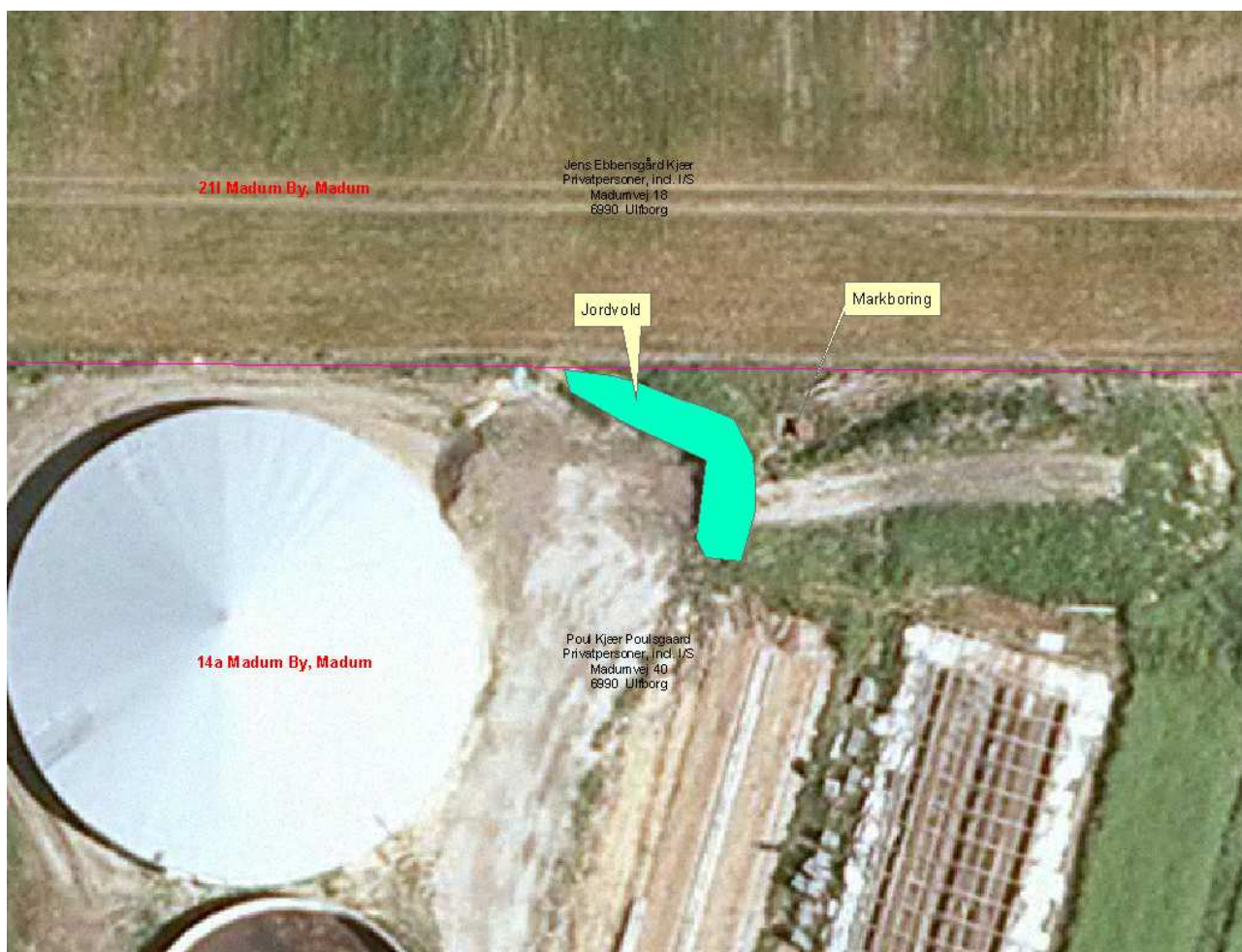
	DE	kg P/DE	korr	kg P
Slagtesvin	393,95	18,5	1,179941	8599,50
			1,179941	0,00
			1,179941	0,00
Ialt	0			8599,50

På Madumvej 6 er der jf. ansøgning om miljøgodkendelse 7.328,17 kg P ab lager. Det ligger under den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor, som her er beregnet til 8.599,5 kg P.

Bilag 22 – jordvold ved gyllebeholder

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 23 – Beregnede emissionsgrænseværdier for fosfor

Ansøger har indsendt beregninger for overholdelse af P emissionsniveauet. På næste siden ses yderligere beregninger med nye normtal. Heraf ses det, at husdyrbruget ved anvendelse af nyeste normtal overholder P-emissionsniveauet for fosfor.

MILJØAFDELINGEN
Dato: 20. september
2010
Id.: 97492099

Vedrørende Miljøstyrelsens vejledende emissionskrav for fosfor ved anvendelse af BAT.

Vedersøvej 2:

Jf. husdyrgodkendelse.dk er der en udledning af lager på 19,6 kg P/DE fra slagtesvinene og 29,6 kg P/DE fra smågrisene. I den nuværende udgave af vejledningen er der fastsat et emissionsniveau på 18,5 kg P/DE af lager (slagtesvin 30-102 kg). Miljøstyrelsen skriver i høringsnotatet j.nr. mst-1240-00205 af d. 9. juli 2010 følgende:

"Den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor er uændret. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at emissionsgrænseværdien er baseret på gamle normer. De nye højere fosfornormer vil snarest blive indarbejdet."

Den gamle fosfornorm er 4,3 g fosfor/FE mens den nye norm er 4,5-4,6 g fosfor/FE. Bliver normen korrigeret til 4,5 g/FE bliver emissionsgrænseværdien 20 kg P/DE (19,96) mens den ved 4,6 g fosfor/FE bliver 20,72 kg P/DE.

Vi har valgt at forholde os til de nye normer, som blev sendt til Miljøstyrelsen før sommerferien.

Den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor udskilt fra slagtesvin er altså overholdt.

For smågrisenes vedkommende forholder det sig således, at der pt. har været et udkast sendt i høring indtil 23. august 2010. MST har endnu ikke forholdt sig til høringssvarene, så der foreligger pt. ingen vejledning på smågriseområdet.

Venlig hilsen

Helle Borum
Miljøkonsulent

Birk Centerpark 24
7400 Herning

Nupark 47
7500 Holstebro

Tlf. 96 29 66 66
www.hfic.dk

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Regneark til beregning af N og P ab dyr med ligninger gældende fra 2007 og DE efter 2009 definition Udarbejdet af Per Tybirk, Dansk Svineproduktion.

Kun ændre i gule felter!

Formler for dyreenheder dur kun, når kravene til smågrise og slagtesvin er opfyldt. Generelle formler til vilkårlig vægt kræver mere komplicerede formler.

Slagtesvin, krav ind < 40 kg og ud > 87 kg		2009 definition		Indregnet sandsynlig ændring								
Startvægt	slagtevægt	Slutvægt	DE/dyr	antal pr DE	FEsv/kg	Råp/FEsv	P/FEsv	P pr svin	P pr 1,4DE	N ab dyr	P pr DE	
32	81,88	107,00	0,027771036	36,0	2,87	147	4,3	0,513	25,87	2,8427	18,48	BAT gammel norm
			-0,01925163	-51,9				0,000	0,00	0,000	0,00	
35		120,00	0,033983348	29,7	2,98	147	4,5	0,672	27,96	3,442	19,97	Madumvej
35	87,79	115,00	0,031165798	32,1	2,92	147	4,6	0,635	28,51	3,1265	20,36	Vedersøvej
											0,00	
Smågrise, max 40 kg												
7,3		32	0,00500	200,0	1,985	169,5	5,3	0,139	38,87	0,5788	27,77	BAT-krav
			0,00000	#DIVISION/0!				0,000	#####	#####	#####	
			0,00000	#DIVISION/0!				0,000	#####	0,000	#####	
			0,00000	#DIVISION/0!				0,000	#####	0,000	#####	
8		35	0,00547	183,0	2,020	169,5	5,20	0,151	38,76	0,6583	27,68	Vedersøvej
Sær med grise til fravænnning												
Fr.gris/so		Frav.vægt			FE/årssø							

Bemærk at foderforbrug kun passer til fosfor BAT.
Foderforbrug er anderledes ved protein-BAT, da proteinniveauet påvirker foderforbrug.

Der henvises i øvrigt til miljøgodkendelsens afsnit omhandlende foder (BAT-emissionsgrænse for fosfor).